

UNEVEN PAGES

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200748

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K 816
K 25 V Accession No.
Author దామోదర శర్మ K 4582
Title దేశ శిక్షణ 1954

This book should be returned on or before the date last marked below.

ವಂಶವೃಕ್ಷ

ಕಮಲಮಂಡಲ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು

ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

೨೩. ಎಸ್. ಆರ್. ಮಳಗಿ,
ಎಂ.ಎ.,ಬಿ.ಟಿ.
ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ,
ಕಮಲಮಂಡಲ
ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು, ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ ೧೯೫೪

ಬೆಲೆ : ೧—೪—೦

ಮುದ್ರಕರು :
ಭಾಲಚಂದ್ರ ಘಾಣೇಕರ
ಪ್ರತಿಭಾ ಮುದ್ರಣ
ಧಾರವಾಡ.

ಅರ್ಪಣೆ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ
ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಪುರಸ್ಕರ್ತರೂ
ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನೇಕರಿಗೆ ಅನಭಿಷಿಕ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೂ
ಕಾವ್ಯಗುರುಗಳೂ ಆದ

ಕವಿವರ್ಯ ಶ್ರೀ. ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರಿಗೆ

ವಂಶವೃಕ್ಷವನ್ನು

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹರಕೆ

ಮಾವು-ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೂಡಿ, ಒಡಮೂಡಿ
ಕಣ್ಣೆರವಿಗೊಂದು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ
ಕಂಗೊಳಿಪ ಕಳಶದಾ ಚಿಂದ ನಲಗೋಪುರವೆ !
ಮಮತೆ-ಸಮತೆಯು ಕೂಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸದ ಮಂಟಪವೆ !
ಓ ! ಪುರಾತನ ವಂಶವೃಕ್ಷವೇ !

ಚಿಗುರಾಗು, ಹಣ್ಣಾಗು, ಕಾಯಾಗು, ಪಾಡಾಗು,
ಗೊನೆಗೆ ಹಣ್ಣಾಗು -- ಅವೃತ ಬೀಜವ ಕಾಯ್ದು.
ಹಣ್ಣೆಲೆಯನುದುರಿಸುತ್ತಿರು ನಿತ್ಯ
ಚಿಗುರೆಲೆಯು ತಲೆಯೆತ್ತಿ

ಮತ್ತೆ ಕುಣಿಯಲಿ ನಿನ್ನ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಯಲಿ—
ಒಂದೆ ಬುಡಕಟ್ಟಿನಲಿ ಹಲವು ತೊಂಗೆಗಳಾಗಿ
ಹೂಗಳಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳಲಿ ಮತ್ತೆ ಹಲಕೆಲವಾಗಿ
(ನಾಳಿನಾ ಬಾಳಿನಾಚೆಗೆ ಒಂದು
ನಾಡಿದಿನ ನಾಡುಂಟು

ಅದು ಅಪೂರ್ವೋದ್ಭವದ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ !)
ಆ ದೇವಬೀಜಕ್ಕೆ ಭಾಗವತ ತೇಜಕ್ಕೆ
ಯಾವ ರಸವಿಹಿತವೋ ಆ ಸು-ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ
ನೆರವಾಗು, ಹದವಾಗು, ಕಳಿತ ಗೊಬ್ಬರವಾಗು....
ಭೂತ ಎಂಬುದು ಮಣ್ಣು.
ವರ್ತಮಾನವು ಮರವೆ !
ಆ ಭವಿಷ್ಯದ ಸುದ್ದಿ ನನಗೇಕೆ ?

ಹರಕೆ

ಆದರೂ ಹರಕೆ ಹಾಕುವೆ

ಮೂಡಬೆಳ್ಳಿಯು ಉಲಿವ ಹಾಲಕ್ಕೆ ಕಾಲದಲಿ :—

ಮಕ್ಕಳಾಟದ ಮನೆಯು ಮುಂದಾಗಿ,

ಅದ ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗಬಲ್ಲವರ ನೆರೆ ಒಂದಾಗಿ,

ಅದರ ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿ

ಉದಯರಾಗವ ಹೇಳಿ

ಎಚ್ಚರಿಸುವರ ಮೇಳ ಹಿಂದಾಗಿ

ಇಂಥ ವನ — ಉಪವನವು

ಆ ರಾಹು-ಕೇತುಗಳ ತೊಂಡು ತುಟಿ-ತೋಟಿ

ನಿಲುಕದಾ ನಿಲುವಿನಲಿ

ಕನ್ನಡದ ತಾಯಿ ತವರಿನ

ಗಂಧವಾರಣರು !

ಆ ನಂದಿ ಬಸವಗಳು !

ಗಿರಿ ಶಿಖರ ಮೆಟ್ಟಿ ಹಾರುವ ಗರುಡ-ಸಿಂಗರು !

ಹುಟ್ಟಿ ಬರಲಿರಲಿ ಚೌಸಷ್ಟಿ ಕಲೆ ಕಲೆತಲ್ಲಿ

ಈ ಚತುರ್ಮುಖದ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ !

ಎಳನೆಯ ಮಾಡದಲಿ

ರಿಸು-ದಿಟ್ಟಿ ನೋಡದಲಿ

ಘನಕೃಪೆಯ ನೋಡದಲಿ....

“ ಯಜ್ಞಾತ್ ಭವತಿ ಸರ್ಜನ್ಯಃ

ಸರ್ಜನಾತ್ ಅನ್ಯ ಸಂಭವಃ

ಅನ್ಯಾತ್ ಭವಂತಿ ಭೂತಾನಿ....

ಸರ್ವ ಭೂತೇಷು ಯೇನೈಕಂ ಅವ್ಯಯಂ ಈಕ್ಷತೇ.... ”

ಓ ! ಕಮಲಮಂಡಲದ ಊರ್ಧ್ವಮುಖದಾಕೂತಿ

ನೈರ್ಮಲ್ಯದಲಿ ನಿನ್ನ ಗಂಧ ಗಮಗಮಗಂಪು

ಹರಕೆ

ರವಿತಾಸ ಹರಿಸುವ ತಂಪು-

ಬಾವನ್ನವಾಗಿದೆಯೇನೋ !

ನೆಲದೆಯ ಅರ್ಪಣವು ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲಿ ಮೂಡಿ

ಕಲಶ-ಮೊಲೆಯಾಗಿ, ಅದೋ, ಬಯಲಿಗುಣಿಸುತ್ತಿಹುದು

ಗಾಳಿ ತಳುವಿನ ಸೆರಗ ಮರೆಮಾಡಿ

ಓ, ತೊರೆಬಂತು, ತೆರೆಬಂತು

ಹಾಲಾಗಿ, ಹಕ್ಕಿ-ಸಾಲಾಗಿ

ಹೀಗೆಯೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು ಓ ಮಾತೆ !

ತಾಯಿ-ಹಾಲಿನ ರಿಣವು ತೊಳೆದು ಬಿಡುವದದುಂಟೆ ?

ಸೊಲ್ಲಾಪುರ
೧೭-೧೧-೧೯೫೪

— ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

ಸೀರಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಾಗೂ ಇಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಈ ಕವನಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸೀರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಸಂಶೋಧನದಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಂದಿನಿಂದ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಈ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕರುಣಿಸುವ ಕೇಂದ್ರವೊಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಚಿಕ್ಕ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರದ ಮೇಲೆ ಇಡಲಾದ ಈ ಕಾಲೇಜಿನ ಕಟ್ಟಡದ ಅಡಿಗಲ್ಲು ಇಂದ್ರಶಿಲೆಯಂತೆ ತಪಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತು ಕೊನೆಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ ನಿಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಯಿತಲ್ಲದೆ ತಾನೇ ಆ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ತಾನಿರುವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡಿತು; ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉಗಮಸ್ಥಾನವಾಯಿತು.

೧೯೦೦ ರಿಂದ ೧೯೨೦ರ ವರೆಗಿನ ಕಾಲವನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಸಂಧಿಕಾಲವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಎಚ್. ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಹಾಗೂ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಯವರ ಭಾಷಾಂತರ ಕವನಗಳು ಆಗೀಗ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾಂತ ಕವಿಗಳೂ ಕಾವ್ಯಾನಂದರೂ ಕಾನ್ಯಾಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಹಳೆಯ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಪರಂಪರೆ ಇನ್ನೂ ತೋಲಿಗರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಳೆಯ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲ ಕವನಗಳ ಅನುವಾದಗಳೂ ನೂತನ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಕವನಗಳೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. 'ವಂಶವೃಕ್ಷ' ದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಲದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಶ್ರೀ. ಅಂಕಲಕೋಟೆಯವರ 'ಕುರುಡ ಹುಡುಗ' ಎಂಬ ಕವಿತೆ ಒಂದು ಆಂಗ್ಲ ಕವಿತೆಯ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆ. 'ರಾಮಚಂದ್ರ'ರ ಒಂದು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಪೇಕ್ಷೆಯೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನ ಔರಸರ ತಲೆಮಾರುಗಳೇ ಈ ವಂಶವೃಕ್ಷ. ಇಲ್ಲಿಯ ಕಾವ್ಯ ಆ ಕರುಳುಬಳ್ಳಿಯ ಕರುಳಿನ ವಚನ. ಈ ಕಾಲೇಜಿನ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಆಡಿ ಹೋದ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

೧೯೨೦ ರಿಂದ ೧೯೩೦ ರ ವರೆಗಿನ ದಶಕವನ್ನು ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವದ ಕಾಲವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಅದರ ಉಷ್ಣಕಾಲ ಮುಗಿದು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲದ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಯಿತು. ಪರಂಪರೆಯ ಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಅವಧಿಯ ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ಮುಂದುವರಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಪ್ರಥಮ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ. ಎನ್. ವಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಂದಿಗೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ನಾಡಿನ ದುರ್ವೈವದಿಂದ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋದ ಶ್ರೀ. ಎ. ಟಿ. ಸಾಸನೂರರೂ 'ಜಯದೇವ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಷಟ್ಪದಿಯ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲ ಬಹುಶಃ ಷಟ್ಪದಿಗೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಾದರೂ ಶರಣಾಗತ ರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟರು. ಶ್ರೀ. ಅಡ್ಡಣಗಿಯವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಂತೆ ಕೆಲವರ ಕಾವ್ಯ ಇಂದಿಗೂ ಈ ಮಿಶ್ರ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ನಿವರ್ಶಕವಾಗಿದೆ.

ಅಸಹಕಾರದ ಆಂದೋಲನದಿಂದ ಹೊಸದೊಂದು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಈ ದಶಕದ ಜೀವನವನ್ನು ಉದ್ದಿಪಿಸಿತ್ತು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ರಕ್ತಿಯು ಮೂಡಿತು. ಶ್ರೀ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಬಂದು ೧೯೨೧ ರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ನೂತನ ಕಾವ್ಯದ ಪುರಸ್ಕರ್ತರಾದರು. ಅವರಿಂದ ಕಾವ್ಯದೀಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿದ 'ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿ' ನ ಗೆಳೆಯರನೇಕರು ನೂತನ ಮಾರ್ಗದ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ಅವರಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ವಿಕೋರಿಯಾ ಶಾಲೆ ಇಲ್ಲವೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕಲಿತ ಕೆಲವು ಗೆಳೆಯರು ಮುಂದೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಶ್ರೀ. ವಿನೀತ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬಂದರು. ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರ ಕಾಶ್ಯಪ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ. ಪ್ರಲ್ಹಾದ ನರೇಗಲ್ಲರವರು ಶಾಂತಿನಿಕೇತನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಕವಿತೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ಶ್ರೀ. ಮುಗಳ ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತುತ ಲೇಖಕನಂತೆ ಕಾಲೇಜಿನ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೇಂದ್ರೆಯವರಡೆಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗಾಗಿ ತಿರುಗಿದರು.

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯದ ನವೀನ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ-ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಆ ತರುಣರಿಗೆ ದೊರೆತವು. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಆಗೀಗ ಜರಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯಗಾಯನಗಳು ನೂತನ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾಗಿಸಿದವು. ಆದರೂ **ನನಸು, ಕಣಸು, ನಲ್** ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳ ಜೇಷ್ಟ್ರ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವರ್ತುಲಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನಭಿಷಿಕ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ರಾಗಿ ಶ್ರೀ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕಾಲೇಜಿನ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕರಾದರು. ನಡುವೆ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ೧೯೩೬ ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡವನ್ನು ಅವರು ಬಿಡುವವರೆಗೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿತ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ೧೯೨೯ ರಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಬೆಳಗಾವಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಮುಂದೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯವನ್ನೇ ರೂಪಿಸುವ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿ ಈ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೂ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು. ಶ್ರೀ. ಕಣವಿಯವರ ಸಾಧನಕೇರಿ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದರ ಹೊಳವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಶ್ರೀ. ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರ ಕವನಗಳು ಆಗೀಗ ಪಟ್ಟಿದಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಒಂದು ನೂತನ ದೃಷ್ಟಿಯ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅವೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಬೆಟಗೆರಿಯವರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿಯೆ 'ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿ' ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕತೆಗಾರರಾಗಿ, ಕವಿಗಳಾಗಿ ಗುಂಪು ನಡೆಯಿಸಿದ **ಸ್ವಧರ್ಮ, ಜಯಕರ್ನಾಟಕ** ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೈ. ಶ್ರೀ. ಬಸವನಾಳರವರ ನೇತ್ರತ್ತದಲ್ಲಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ಶ್ರೀ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಕೊಪ್ಪಳ ಮೊದಲಾದವರ ನೆನ್ನೆಗಳೊಂಡ ಇನ್ನೊಂದು ತರುಣರ ಸಂಗಡ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೂ ನವೀನ ಜೀವನ-ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿದವು.

ಶ್ರೀ. ಜಿ. ವಿ. ಕಟ್ಟಿಯವರ ಮತ್ತು 'ಜಯದೇವ' ರ ಕೃತಿಗಳು ಕ್ರಮವನ್ನು ತಪ್ಪಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರೂ ಇದೇ ದಶಕದವರು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯ ವಕೀಲರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರವರ ಒಂದೆರಡು ಕವನಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ

ಶ್ರೀ. ಎ. ಟಿ. ಸಾಸನೂರವರೊಡನೆ 'ಮಂಗಮಟ' ವೆಂಬ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗ ವಹಿಸಿದರು.

ಸುಮಾರು ೧೯೩೦ ರಿಂದ ೧೯೪೦ ರ ವರೆಗಿನ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕವಿತೆಯು ಜೀವನದ ಅಂದವಾದ ಬದುಕಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಮಾಳವಾಡ, ಕರ್ಕಿ, ಸೇತುರಾಮ, ಕೆ. ಟಿ. ಪುರಾಣಿಕ, ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಸ್. ಆರ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮೊದಲಾದವರ ಆಗಿನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯೂ ಅನಾಯಾಸತೆಯೂ ಬಂದಿವೆ. ೧೯೪೦ ರಿಂದ ೧೯೫೦ ವರೆಗೆ ಬಿ. ಟಿ. ಸಾಸನೂರ, ಚಿತ್ತಾಳ, ವಾಡಪ್ಪಿ, ಚಿದಂಬರ ದೀಕ್ಷಿತ, ಕಣವಿ, ಮೂಕಾಶಿ, ಕವಲಿ, ಕೀರ್ತಿ, ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ, ಆರ್. ಸಿ. ಭೂಸನೂರಮಠ, ಪಾಟೀಲ-ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಉದಯಮಾನ ಹಾಗೂ ಉದಿತ ಕವಿಗಳೂ ಲೇಖಕರೂ ನಮ್ಮೆದುರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಶಕದ ವಸ್ತು-ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬರುವಂತೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ೧೯೫೦ ರಿಂದ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಿನದತ್ತ ದೇಸಾಯಿ, ಆರ್. ಜಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಕಮಲಾಪೂರ ಮೊದಲಾದ ತರುಣರು ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಯಾಗಿ ಕೊನರಿ ಕೊನರುತ್ತಲಿದೆ ಈ ವಂಶವೃಕ್ಷ.

ಈಗ ಬರೆಯದೆ ಬರಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಿಸೆಲಿನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದ ಕವಿಗಳ ಕವನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಕವನಗಳೆಲ್ಲ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ೧೯೪೨ ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಬರೆದ ಕವನಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆಯ ಒಲವುಗಳನ್ನೂ ಈ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಕವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕವಿತೆಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರವಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಕರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಾಸವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡ ಬಾಳು ಹಾಳು ಹಾಗೂ ತಾಳ ಎಂಬ ಷಟ್ಪದಿ ಕವಿತೆಗಳಿವೆ. ತಂಗಾಳಿ, ನವೋದಯ, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೆದೆಡೆಯಲ್ಲಿ, ನೆರಳು-ಬೆಳಕು, ಅಹಲೈ, ಅಂತರ,

ಬಂಜೆಗನಸು, ಬಿಸಿಲು-ಮಳೆ ಎಂಬ ಮುಕ್ತ ಛಂದದ ಕವಿತೆಗಳಿವೆ. ಬಡ-
ತನದ ಮಾರಿ, ಬಲ್ಲವಳು ಹಾಗೂ ಸಮಾಗಮದಂತಹ ಬೇಂದ್ರೆ-ಜಾನ
ಪದ ಮಾದರಿಯ ಭಾವಗೀತೆಗಳಿವೆ. ಅರಿಶಿನದ ಹೂವಂತಹ ಅಷ್ಟ-
ಷಟ್ಟದಿಗಳಿವೆ. ಪಣತಿಯಂತಹ ಅನಿರ್ಬಂಧಿತ ಓಡುಗಳಿವೆ.

ನವೀನ ಜನನ, ಪಣತಿ ಸಡುಗಡಲು, ಅಂತರ, ಬಂಜೆಗನಸು
ಎಂಬಲ್ಲಿ ನವ್ಯಕಾವ್ಯ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಜೀವದೇವ,
ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲವಿಧವೆ ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷಿಣೀಸಂದೇಶದಂತಹ
ಹಾಡುಗಳೂ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರದ ಭಾವಗೀತೆಗಳೂ ಇವೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ, ವಂಶವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕವಿತೆಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ
ವಿದೆ. ರಸಿಕರು ಈ ಪ್ರಕಾಶನವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಾಹಿಸುವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು,
ಧಾರವಾಡ.
೨೫—೧೧—೧೯೫೪.

ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಹಿಂದಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ

ಶ್ರೀ. ಎಮ್. ಎಸ್. ಅಂಕಲಕೋಟೆ :— ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ಸು. ೧೯೧೭-೨೧. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನರಚನೆ ೧೯೧೮ ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಶ್ರೀ. ರಾಮಚಂದ್ರ (ವಿನೀತ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು, ಬಿ. ಎ.) ಜನ್ಮ ದಿನಾಂಕ ೩೦-೧-೧೯೦೫. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೨೧-೨೫. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ. (ಕಾಲೇಜ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಶ್ರೀ. ಎನ್. ವ್ಹಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. :-— ಶಿಕ್ಷಕರು, ಮಾರಿ ಕಾಂಬಾ ಹಾಯಸ್ಕೂಲ, ಸಿಸಿಫ; ಜ. ದಿ. ೨೪-೧-೧೯೦೦; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೨೨-೨೭; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆಯ ಕಾಲ ೧೯೪೫.

ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ವ್ಹಿ. ಅಡ್ಡಣಗಿ, ಬಿ. ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ.:— ವಕೀಲರು, ಬೆಳಗಾವಿ. ಜ. ದಿ. ೫-೩-೧೯೦೧; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೨೧-೨೬; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ.

ವ್ಹಿ. ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ.:— ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಲಿಂಗ್ಡನ್ ಕಾಲೇಜ, ಸಾಂಗಲಿ. ಜ. ದಿ. ೧೫-೭-೧೯೦೪. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೨೫-೩೦; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆ— (೧) ೧೯೫೩ (೨) ೧೯೫೨.

ದಿ. ಗಂಗಾಪ್ರಸಾದ ತಿವಾರಿ :— ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ಸು. ೧೯೨೫-೨೯; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೨೯ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಪ್ರಿ. ವಿನಾಯಕ [ಪ್ರಿ. ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕ. ಎಂ.ಎ. (ಆಕ್ಸ್‌ನ್)] :— ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜ, ಧಾರವಾಡ. ಜ. ದಿ. ೯-೮-೧೯೦೯, ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೨೫-೩೧. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆಯ ಕಾಲ (೧) ೧೯೫೨ (೨) ೧೯೪೯.

ಶ್ರೀ. ಜಿ. ವಿ. ಕಟ್ಟಿ, ಬಿ.ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ., ವಕೀಲರು, ಬೆಳಗಾವಿ.
ಜ. ದಿ. ೨೬-೮-೧೯೦೭; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೦೫-೩೦; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ
ಗಳ ರಚನೆಯ ಕಾಲ (೧) ೧೯೩೫ (೨) ೧೯೫೨.

ದಿ. ಜಯದೇವ (ದಿ. ಪ್ರೊಫೆಸರ ಎ.ಟಿ. ಸಾಸನೂರ, ಎಂ.ಎ):—ಜನನ
೧೯೦೮, ಮರಣ ಮೇ ೧೯೩೬; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೦೫-೩೧; ಕರ್ನಾ
ಟಕ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೩೩-೩೬.
ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ ಕಾರ್ಯಪ್ಪ, ಎಂ. ಎ. :— ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ, ಪಾಲಕ
ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸ್ಕೂಲ, ಮುಂಬಯಿ; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ಸು. ೧೯೨೬-೩೦.
ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆಯ ಕಾಲ ೧೯೪೩.

ಶ್ರೀ. ಪ್ರಲ್ಹಾದ ನರೇಗಲ್, ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. :— ಶಿಕ್ಷಕರು, ನ್ಯಾ
ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸ್ಕೂಲ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಜ. ದಿ. ೧೯-೬-೧೯೦೭; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ
೧೯೨೮-೩೦.

ಡಾ. ಡಿ. ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ, ಎಂ.ಎ., ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. :— ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು,
ಕಾಡಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಕಾಲೇಜು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಜ. ದಿ. ೧೫-೧೧-೧೯೦೭;
ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೩೦-೩೪; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆಯ ಕಾಲ
(೧) ೧೯೫೨ (೨) ೧೯೪೬.

ಪ್ರೊ. ಸ. ಸ. ಮಾಳವಾಡ, ಎಂ.ಎ. :— ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು ಮತ್ತು ದೈರೆಕ್ಟರ, ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಧಾರ
ವಾಡ. ಜ. ದಿ. ೧೪-೧೧-೧೯೧೦; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೨೯-೩೫,
ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೪೧ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಶ್ರೀ. ಸೇತುರಾಮ (ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಆರ್. ಮಳಗಿ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ.):—
ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು, ಧಾರವಾಡ. ಜ. ದಿನಾಂಕ
೮-೭-೧೯೧೧; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೩೦-೩೬; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆ
ಕಾಲ (೧) ೧೯೪೭ (೨) ೧೯೫೨.

ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಭೂಸನೂರಮಠ, ಎಂ.ಎ. :— ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾ
ಪಕರು, ಲಿಂಗರಾಜ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಳಗಾವಿ; ಜ. ದಿ. ೧೯೧೧; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ

ಅವಧಿ ೧೪೩೧-೩೬; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೪೧ ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಕೆ. ಹೆಗಡೆ, ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. :— ಶಿಕ್ಷಕರು, ಮಾರಿಕಾಂಬಾ ಹಾಯಸ್ಕೂಲ, ಸಿಸಿ; ಜ. ದಿ. ಆನಂದ/ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ೧೩, ಶನಿವಾರ; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೩೧-೩೫ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆ—(೧) ೧೯೪೫ (೨) ೧೯೫೩.

ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ, ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ. :— ಶಿಕ್ಷಕರು, ಮುನ ಸಿಪಲ್ ಹಾಯಸ್ಕೂಲ, ಗೋಕಾಕ. ಜ. ದಿ. ಸುಮಾರು ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೩೩-೩೬; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆ ೧೯೪೨ ರ ಈಚೆಗೆ.

ಶ್ರೀ. ಎನ್ಸೆ (ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ.):—ಟ್ರಾನ್ಸ್ ಮಿಷನ್ ಆಫೀಸರ, ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ, ಧಾರವಾಡ. ಜ. ದಿ. ೨೯-೮-೧೯೩೩; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೩೨-೩೬; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೪೮ ರಲ್ಲಿ.

ಶ್ರೀ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಸ್ವಾಮಿರಾಯರು, ಎಂ. ಎ. :— ಕನ್ನಡ ಸ್ವಾಘ್ ಆರ್ಟಿಸ್ಟ್, ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ, ಮುಂಬಯಿ. ಜ. ದಿ. ೨೫-೩-೧೯೧೬, ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೩೭ರಿಂದ ೪೦ ಮತ್ತು ೧೯೪೩ರಿಂದ ೪೪; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆಯ ಕಾಲ (೧) ೧೯೫೩ (೨) ೧೯೫೦.

ದಿ. ನಾ. ಗೋ. ದೇವ :— ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ. ಸು. ೧೯೩೪-೪೦, ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ, ಎಂ.ಎ. :— ಕನ್ನಡ ರೀಡರ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ. ಜ. ದಿ. ೧೫-೫-೧೯೨೨, ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೩೯-೪೦; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೪೦ ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಟಿ. ಸಾಸನೂರ, ಎಂ. ಎ. :— ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಜಯ ಕಾಲೇಜು, ವಿಜಯಪುರ; ಜ. ದಿ. ೧-೮-೧೯೨೫; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೩೯-೪೫, ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೪೧ ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಆರ್. ವಾಡಪ್ಪಿ, ಎಂ.ಎ. :— ಶಿಕ್ಷಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಯ

ಸ್ಕೂಲ, ಧಾರವಾಡ; ಜ. ದಿ. ೧೯೧೪; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೦-೪೬; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೪೭ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಶ್ರೀ. ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲ, ಬಿ.ಎ., ಆರ್.ಎ.ಎಸ್ :— ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚೀಫ್ ಆಡಿಟರ್, ವೆಸ್ಟರ್ನ್ ರೇಲ್ವೆ, ಮುಂಬಯಿ; ಜ. ದಿ. ೧೨-೧೦-೧೯೨೨; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೦-೪೨; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆ ೧೯೪೭ರ ಈಚೆಗೆ.

ಕು. ಅಂಬಕ್ಕಾ ಸೋನಾರ (ಕು. ಅಂಬೂತಾಯಿ. ಐ. ಕುಮಾರಕರ, ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ.) :— ಲೇಡಿ ಸ್ಟೆಶನ್ ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಆರ್ಗನೈಸಿಯರ್, ಇಂಡಿ ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟ್ ವಿಭಾಗ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೧-೪೫, ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಶ್ರೀ. ಫ. ಬ. ದೇಸಾಯಿ, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ. :— ಶಿಕ್ಷಕ, ಲ್ಯಾಬಿಂಗಟನ್ ಹಾಯ್ಸ್ಕೂಲ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ; ಜ. ದಿ. ೫-೫-೧೯೨೬; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೨-೪೯; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲೆನಿಯಿಂದ).

ಶ್ರೀ ಚಿವಂಬರ ದೀಕ್ಷಿತ, ಎಂ.ಎ. :— ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ರೂಪ ರೇಲಾ ಮತ್ತು ಖಾಲಸಾ ಕಾಲೇಜು, ಮುಂಬಯಿ; ಜ. ದಿ. ೧೪-೨-೧೯೨೪; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೬-೫೨; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ (೧) ೧೯೫೨ (೨) ೧೯೫೧.

ಶ್ರೀ. ಜೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ, ಎಂ. ಎ. :— ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಪ್ರಕಟನಾ ಸಮಿತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ; ಜ. ದಿ. ೨೨-೨-೧೯೨೮; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೫-೫೧; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆ (೧) ೧೯೫೪ (೨) ೧೯೫೩.

ಶ್ರೀ. ಶಂ. ರಾ. ಮೋಕಾಶಿ (ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಬಿ. ಪುಣೇಕರ, ಎಂ.ಎ) :— ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಲಿಂಗರಾಜ ಕಾಲೇಜು ಬೆಳಗಾವಿ; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ಸುಮಾರು ೧೯೪೨-೫೧; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆ ೧೯೪೭ರ ಈಚೆಗೆ.

ಶ್ರೀ. ರುದ್ರ (ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಸಿ. ಭೂಸನೂರಮಠ, ಬಿ. ಎ.) :— ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್, ಬಾನುಲಿ ಕೇಂದ್ರ, ಧಾರವಾಡ. ಜ. ದಿ. ೧೧-೧೧-೧೯೨೪; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೫-೪೯; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ.

ಶ್ರೀ. ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ, ಎಂ. ಎ. :— ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಾಠ್ಯಾಪಕರು, ವಿಲ್ಸನ್ ಕಾಲೇಜ್, ಮುಂಬಯಿ. ಜ. ದಿ. ೧೩-೨-೧೯೨೯; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೫-೪೮; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನಗಳ ರಚನೆ (೧) ೧೯೨೩ (೨) ೧೯೪೪.

ಶ್ರೀ. ನಸಂತ ಕವಲಿ, ಎಂ. ಎ. :— ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಟ್ರ್ಯೂಟಿರ, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಕಾಲೇಜ್, ಮುಂಬಯಿ. ಜ. ದಿ. ೧೪-೪-೧೯೩೦; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೬-೫೨; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೫೦.

ಶ್ರೀ. ಕೀರ್ತಿನಾಥ (ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಡಿ. ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಬಿ. ಎ.) :— ಶಿಕ್ಷಕರು, ವಿದ್ಯಾಧಾನ ಸಮಿತಿ ಹಾಯ್‌ಸ್ಕೂಲ, ಗದಗ. ಜ. ದಿ. ೨೩-೧೧-೧೯೨೮; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೬-೫೦; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ.

ಶ್ರೀ. ಸೂರ್ಯ ಅವಧಾನಿ, ಬಿ. ಎ. :— ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಎಕೊನಾಮಿಕ್ಸ್, ಮುಂಬಯಿ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೯-೫೩; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲನಿಯಿಂದ).

ಶ್ರೀ. ವೈ. ಎಚ್. ದೇಸಾಯಿ, ಬಿ.ಎ.:—ಎಂ.ಎ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ. ಜ.ದಿ. ೨-೧೧-೧೯೨೨; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೫೩-೫೪; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ (ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸಲನಿಯಿಂದ).

ಶ್ರೀ. ಬಾಸನೀಶ ರಾಘವೇಂದ್ರ, ಬಿ.ಎ.— ಎ. ಎ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಎಲ ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಕಾಲೇಜ್, ಮುಂಬಯಿ. ಜ. ದಿ. ೨-೩-೧೯೩೩; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೫೦-೫೪; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೫೪.

ಶ್ರೀ. ಎಲ್. ಬಿ. ಪಾಟೀಲ-ಕುಲಕರ್ಣಿ :— ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜ್, ಧಾರವಾಡ; ಜ. ದಿ. ೧೯-೨-೧೯೨೭; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೪೯-೫೩; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೫೪ರಲ್ಲಿ.

ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಎಸ್. ಹೆಗಡೆ, ಬಿ. ಎ. :— ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಲಾ ಕಾಲೇಜ್, ಮುಂಬಯಿ. ಜ. ದಿ. ೧-೧-೧೯೩೧; ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಧಿ ೧೯೫೧-೫೪; ಪ್ರಸ್ತುತ ಕವನ ರಚನೆ ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ.

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ಪ್ರಿ. ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕರ ಪ್ರೋಫೆಸರ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಣೆಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ **ಕಮಲ ಮಂಡಲವು** ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸುಮಿತಗೊಳಿಸದೆ ಇದೀಗ ಪ್ರಕಾಶನಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡುದು ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರು ಅಭಿಮಾನ ಪಡುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ದಿ. ಪ್ರೊ. ಎ. ಪಿ. ಸಾಸನೂರರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಘವು **ಅಭಿನವಪಂಪ** ಮತ್ತು **ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುಟ್ಟು** ಎಂಬೆರಡು ವಿಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು. ಆನಂತರದಲ್ಲಿ-ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷಗಳತರುವಾಯ ಇದೀಗ **'ವಂಶವೃಕ್ಷ'** ಕವನಸಂಗ್ರಹವು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಡಚಣೆಗಳಿಂದ ನಿಂತುಹೋಗಿದ್ದ ಪ್ರಕಾಶನ ಕಾರ್ಯವು ತಡವಾಗಿದ್ದರೂ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಂಡುದು ಸಂಘದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆಯೇ ಸರಿ. ಕಳೆದ ಕೆಲ ವರುಷಗಳಿಂದ ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉದಿದ್ದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನನಸಾಗಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಈ ಸಲದ ಸಂಘದ ಉತ್ಸಾಹಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಲದ ಸದಸ್ಯರದಾಗಿದೆ.

'ವಂಶವೃಕ್ಷ' ವು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಇಂದಿನ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಕವನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಹೊಳವು ಹಾಕುವ ಮೊದಲು ಸಂಘದ ಹಿಂದಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಮರ್ಪಕ ಯಾದಿಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕವಿತಾರಚನೆಯ ಕಲೆಯನ್ನೂ ಸಾಹಿತ್ಯಭಿರುಚಿಯನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಮಹನೀಯರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಮಿತ್ರರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ಯಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಕಾಲೇಜಿನ ಆರಂಭದಿಂದ ಈ ವರೆಗಿನ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಕಾಲೇಜು ಮಿಷನರಿಗಳನ್ನೂ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೂ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತೈದು ವರುಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಸ್ನಾತಕ ಪಡೆದು ಹೋದ ಸಕಲ ಕವಿಗಳ ಯಾದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಬಹು ದುಸ್ತರದ ಕೆಲಸ. ಕೆಲವು ತಪ್ಪುತಡೆಗಳುಂಟಾಗುವುದು

ಸಹಜವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾಲೇಜಿನ ಆರಂಭದಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗಿನ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಿಸುವಂತೆ ಯಾದಿಯೊಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಆ ನಂತರ ಈ ಹಳೆಯ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿ ೧೯೪೭ರ ಈಚೆಗೆ ರಚಿತವಾದ ತಮ್ಮ ಎರಡೆರಡು ಕವನಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುವುದಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಬಿನ್ನವಿಸಲಾಯಿತು. ಹಲವರಿಂದ ಕವನಗಳು ಬಂದವು; ಕೆಲವರ ಕವನಗಳನ್ನು ಕಾಲೇಜಿನ ಮಿಸೆಲನಿಯ ಸಂಚಿಕೆಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕವನಗಳನ್ನು ಸಲಹೆಗಾರರ ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಹೊಂದಿದ ಕವನಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತೈದು ವರುಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತ ಬಂದ ಕಾವ್ಯಸಭದ ವಿವಿಧ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಅಳವಡುವಂತಹ ಕವನಗಳ ಆಯ್ಕೆಯ ಕ್ರಮವೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿರುವುದು. ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಐವತ್ತೆರಡು ಕವಿಗಳ ಕವನಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಒಟ್ಟು ಕವನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅರುವತ್ತೀಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನಲುವತ್ತೈದರಷ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಕವನಗಳಿರುವುದು ಈ ಕವನಸಂಗ್ರಹದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ಈ ಕವನಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಸಂಘದ ಹಿಂದಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಆಯಾ ಕವಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿಚಿತರಿಂದ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬೇರೆಡೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳಾಭಾವದ ಮೂಲಕ ಅವಶ್ಯಕ ವಿವರಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಸಂಘದ ಇಂದಿನ ಸದಸ್ಯರು ಇನ್ನೂ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವರ ವರ್ಗವನ್ನು ಅವರ ವರ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಂಘದ ಈ ಎಲ್ಲ ಇಂದಿನ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಾರ್ದಿಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

‘ವಂಶವೃಕ್ಷ’ ದ ಪ್ರಕಟನಾ ಸಮಾರಂಭವು ಇದೇ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳು ದಿ. ೧೪ ರಂದು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉದಾತ್ತ ಕವಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಾಂತ ಕವಿ ವರ್ಯ ಶ್ರೀ. ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರ ಅವ್ಯುತ್ಪ ಹಸ್ತದಿಂದ ಜರುಗಿತು. ಈ ವಂಶವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂಲಾಧಾರರಂತಿರುವ ಈ ವರಕವಿಗಳಿಗೆ ಈ ಕವನಸಂಗ್ರಹವನ್ನು

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. **ಕಮಲಮಂಡಲದ** ಪ್ರಕಾಶನ ಸಮಾರಂಭ ವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ, ಸಂಘದ ಈ ಮುಖಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಈ ವಂಶವೃಕ್ಷದ ಭವಿಷ್ಯವು ಉಜ್ವಲವಾಗಲೆಂದು ತನ್ನ ಪ್ರಾಸಾದಿಕ ಕಾವ್ಯವಾಣಿಯಿಂದ ಹರಕೆಯಿತ್ತು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದ ಶ್ರೀ. ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರಿಗೆ ಸಂಘದ ಸಕಲ ಸದಸ್ಯರ ಪರವಾಗಿ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲ ಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾದ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಉದ್ದೋದ್ಭವವಾದ ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದು, ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಪ್ರಿ. ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕರ ಉಪಕಾರ ವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ--ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಲವಿಧದಲ್ಲಿ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದ ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಮಾಳವಾಡ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ತುಂಬಾ ಆಭಾರಿ ಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಮತ್ತು ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಈ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆವಶ್ಯಕ ಧನಸಹಾಯವಿತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಕಾಲೇಜ ಯಾನಿಯನ್ನಿನ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಂಘವು ಚಿರಖುಣಿಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಕಟನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಎಲ್ಲ ವಿವ ರಗಳಲ್ಲೂ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಂಘದ ಗೌ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಶ್ರೀ|| ಜನದತ್ತ ದೇಸಾಯಿ ಮತ್ತು ಕಮಲಮಂಡಲ ಪ್ರಕಾಶನದ ಗೌ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಶ್ರೀ|| ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಬಾಪಟಿ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಧನ್ಯವಾದಗಳಿಂದ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಲ್ಪವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದವಾಗಿಯೂ ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾಗಿಯೂ ಮುದ್ರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಭಾ ಮುಪ್ರಣಾಲಯದ ಒಡೆಯ ರಾದ ಶ್ರೀ|| ಭಾಲಚಂದ್ರ ಘಾಣೇಕರ ಅವರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು ಉಪಕೃತ ವಾಗಿದೆ.

ಎಸ್. ಆರ್. ಮಳಗಿ.

ತಾ||೨೨-೧೧-೧೯೫೪.

ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ
ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು, ಧಾರವಾಡ.

ಪರಿವಿಡಿ

		ಪುಟ
೧. ಕುರುಡ ಹುಸುಗ	ಎಮ್. ಎಸ್. ಅಂಕಲಕೋಟೆ	೧
೨. ಹಂಬಲದ ಕಂಬನಿಗಳು	ರಾಮಚಂದ್ರ	೨
೩. ಬಾಳುಹಾಳು	ಎನ್. ವಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ	೩
೪. ತಾಳ	ಎಸ್. ವಿ. ಅಡ್ಡಣಗಿ	೫
೫. ತಂಗಾಳಿ	ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ	೭
೬. ಬೇಸಗೆಯ ಹುಣ್ಣಿವೆ	”	೯
೭. ಶ್ರೀನಿನಾಸನ ಸ್ಮಶಾನಯಾತ್ರೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ	ಗಂಗಾಪ್ರಸಾದ ತಿನಾರಿ	೧೧
೮. ನವೀನ ಜನನ	ವಿನಾಯಕ	೧೩
೯. ನವೋದಯ	”	೧೪
೧೦. ಬಂತು	ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರ ಕಾಶ್ಯಪ	೧೮
೧೧. ಕಾಲವ ಕಳೆಯುವೆನು	”	೨೧
೧೨. ಕನ್ನಡ ನರಝಕ್ತಿಗೆ	ಪುಲ್ಲಾದ ನರೇಗಲ್ಲ	೨೩
೧೩. ಕೀರುದನಿ ಬಾರದೊಲು—	ಡಿ. ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ	೨೪
೧೪. ಜೇನು	”	೨೫
೧೫. ಕೂಡಲಸಂಗಮವೆಡೆಯಲ್ಲಿ—	ಸ. ಸ. ವಾ	೨೬
೧೬. ಪುನರ್ಮಿಲನದ ನಂತರ—	ಸೇತುರಾಮ	೨೭
೧೭. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ	”	೩೦
೧೮. ಮೋಹನಿಯವಾರಿಪಳು ?	ಭೂಸನೂರಮಠ	೩೧
೧೯. ಹೊಂದೇರು	ಜಿ. ಕೆ. ಹೆಗಡೆ	೩೨
೨೦. ದಿವ್ಯತೆಗೆ ದಿಕ್ಕಾಗಿ—	”	೩೩
೨೧. ಭಾವ ಬಂಧ	ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ	೩೪
೨೨. ಬಲ್ಲವಳು	”	೩೭
೨೩. ಯಕ್ಷಿಣೀ ಸಂದೇಶ	ಎನ್ನೆ	೩೮
೨೪. ದೀಪಾವಳಿ	ಕುಲಕರ್ಣಿ ಸ್ವಾಮಿರಾಯ	೪೦

೨೫.	ಕಾಲು ಜಾರಿತು	ಕುಲಕರ್ಣಿ ಸ್ವಾಮಿರಾಯ	೪೧
೨೬.	ಬೇಸರು	ನಾ. ಗೋ. ದೇವ	೪೨
೨೭.	ಬಯಕೆ	ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ	೪೩
೨೮.	ನಲ್ವಾಡು	ಬಿ. ಟಿ. ಸಾಸನೂರ	೪೪
೨೯.	ಚಂದಿರನ ತನಿಬೆಳಕು	ಬಿ. ಆರ್. ವಾಡಪ್ಪಿ	೪೬
೩೦.	ಸಮಾಗಮ	ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲ	೪೭
೩೧.	ಪುನರಾಗಮ	”	೪೮
೩೨.	ಸೊಬಗಿನ ರಹಸ್ಯ	ಕು. ಅಂಬಕಪ್ಪ ಸೋನಾರ	೪೯
೩೩.	ಕನಸಿನ ಚಿತ್ರ	ಫ. ಬ. ದೇಸಾಯಿ	೫೦
೩೪.	ಮೌನಗಾನ	ಚಿದಂಬರ ದೀಕ್ಷಿತ	೫೧
೩೫.	ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ	”	೫೪
೩೬.	ಪಣತಿ	ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ	೫೬
೩೭.	ಪಡುಗಡಲು	”	೬೦
೩೮.	ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲ ವಿಧವೆ	ಜಿ. ವ್ಹಿ. ಕಟ್ಟೆ	೬೩
೩೯.	ಬಡತನದ ಮಾರಿ	”	೬೪
೪೦.	ಬೇಡಿಕೆ	ಜಯದೇವ	೬೬
೪೧.	ಕನಸು	”	೬೭
೪೨.	ಬೇಸರು	ಶಂ. ರಾ. ನೋಕಾತಿ	೬೮
೪೩.	ನೆರಳು ಬೀಜಕು	”	೬೯
೪೪.	ಎರಡು ಹೆಕ್ಕೆ	ರುದ್ರ	೭೧
೪೫.	ಅಂತರ	ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ	೭೨
೪೬.	ಅಹಲೈ	”	೭೪
೪೭.	ಅರಿಸಿನದ ಹೂ	ವಸಂತ ಕವಲಿ	೭೬
೪೮.	ಅರಿಸಿನದ ಹೂ	ಕೀರ್ತಿನಾಥ	೭೭
೪೯.	ಬಗೆಗೆಟ್ಟ ಬಾಳು	ಸೂರ್ಯ ಅವಧಾನಿ	೭೮
೫೦.	ಕಡಲ ಮೊರೆತ	ವ್ಹಿ. ಎಚ್. ದೇಸಾಯಿ	೮೦
೫೧.	ಬಂಜೆಗನಸು	ಖಾಸನೀಸ ರಾಘವೇಂದ್ರ	೮೧

೫೨.	ನಿರೀಕ್ಷೆ	ಎಲ್. ಬಿ. ಪಾಟೀಲ	ಕುಲಕರ್ಣಿ	೮೩
೫೩.	ಆತ್ಮಸತಿಯ ಸ್ವಯಂವರ	ಆರ್. ಜಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ		೮೬
೫೪.	ಮೇಘ	ಬಸವರಾಜ ನರೆಗಲ್ಲ		೮೮
೫೫.	ಕುಣಿದು ದಣಿಯದ ಸೋಗಿ	ಜಿನದತ್ತ ದೇಸಾಯಿ		೮೯
೫೬.	ಮಧುರಚಿನ್ನ	ಅನ್ನದಾನಿ ಕಮಲಾಪೂರ		೯೦
೫೭.	ಮೊರೆ	ಕೆ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ		೯೨
೫೮.	ಧಾರವಾಡ	ಎನ್. ಎಸ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ		೯೩
೫೯.	ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ	ಕು. ಮಾಲಾ ಗೋಕಾಕ		೯೫
೬೦.	ಜೀವದೇವ	ಕು. ಇಂದುಮತಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ		೯೭
೬೧.	ಸಹ್ಯಗಿರಿ	ವಿಠಲ ಗಾವಕರ		೯೮
೬೨.	ಕರ್ಮವೇ ಕಾಮಧೇನು	ಜಿ. ಎಸ್. ಹೆಗಡೆ		೧೦೦
೬೩.	ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿತು !	ಎಲ್. ಆರ್. ಬಾಪಟೆ		೧೦೧
೬೪.	ನಿಶಾರಮಣಿ	ವಿ. ವಿ. ಕಳಕವ್ವನವರ		೧೦೨
೬೫.	ಭಾರತದ ಧ್ವಜಕೆ	ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ		೧೦೩
೬೬.	ಜೀವನನಾಟ್ಯ	ಜಿ. ಎನ್. ಕುಂದರಗಿ		೧೦೫
೬೭.	ಶುಭಾಶಯ	ಕೆ. ವಿ. ಹೆಗಡೆ		೧೦೬

ಒಪ್ಪೋಲೆ

ಪುಟ.	ಸಾಲು	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
೫೩	೮	ಸೃಷ್ಟಿ	ಸೃಷ್ಟಿ
೫೭	೧೩	ಹುಣ್ಣಿವೆಗೊಮ್ಮೆ	ಹುಣಿವೆಗೊಮ್ಮೆ
೬೦	೯	ಬೆಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟ	ಬೆಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟ
೬೧	೮	ಆಲೆ	ಆಲೆ
೭೨	೪	ಪರ್ವತನವು	ಪರ್ವತವು
೭೩	೧೨	ಎಲೆ	ಎಲೆ
೭೭	೧೦	ಕಳಕ	ಕಳೆದ
೮೪	೧೨	ಧೀಶಕ್ತಿ	ಧೀಶಕ್ತಿ
೮೯	೧೫	ನಲ್ಲ ನಲ್ಲ !	ನನ್ನ ನಲ್ಲ
೮೯	೧೬	ನಲ್ಲದೆಯಲಿ	ನಲ್ಲನೆಯಲಿ
೯೫	೧೪	ಬೀರುತಿವೆ.	ಬೀರುತಿವೆ,
೯೭	೪	ಕೊಡೆದರೆನಗೀ	ಕೊಡದಿರೆನಗೀ
೧೦೦	೮	ಕಾಮದೇನುವು	ಕಾಮಧೇನುವು
೧೦೦	೧೦	ಜ್ಯೂ. ಬಿ. ಎ.	ಬಿ. ಎ.
೧೦೧	೪	ಹಿಡಿಯಲೆಳಿಸಿದೆ	ಹಿಡಿಯಲೆಳಿಸಿದೆ

ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪುಟ ೯, ೧೦ರಲ್ಲಿ ಪುಟದ ಅಂಕಗಳು ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪಾಗಿ ಬಿದ್ದಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಲ

೧೯೫೪-೫೫

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:-- ಪ್ರಿ. ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕ ಎಂ. ಎ. (ಆಕ್ಸ್‌ನ್)
ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರು:-- ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಆರ್. ಮಳಗಿ. ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ.

ಸದಸ್ಯರು

೧. ದೇಸಾಯಿ. ಜೆ. ಎಸ್. Sr. B. A. (ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ)
೨. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಜಿ. ಆರ್. Jr. B. Sc. (ಭಂಡಾರಿಗ)
೩. ಬಾಪಟ. ಎಲ್. ಆರ್. I. A. (ಪ್ರಕಟನಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ)
೪. ಮಳಿಯಪ್ಪಗೌಡರ. ಎಚ್. ಎಸ್. Jr. B. A.
(ಕಮಲಮಂಡಲ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ)
೫. ಗುಂಡುರಾವ. ವ್ಹಿ. ಬಿ. Sr. M. Sc.
೬. ಬಡಿಗೇರ. ಜೆ. ಎನ್. Sr. B. Sc.
೭. ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರಿ. ಎಸ್. ಕೆ. I. Sc.
೮. ಪಾಟೀಲ. ಎನ್. ಎಸ್. F. Y. A.
೯. ಹೊಸಪೇಟೆನುರ. ಜಿ. ಆರ್. F. Y. Sc.
೧೦. ಕು. ಸುಲೋಚನಾ. ಬೆಂಗೆರಿ. Jr. B. A. (ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ)

ಬರಲಿರುವ ಪ್ರಕಟನೆ

ಮಧುರಚೆನ್ನ

(ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ)

ಕುರುಡ ಹುಡುಗ

*

*

*

೧

ಬೆಳಕು ಬೆಳಕೆಂದು ಸುರುತಿರುವಿರಿ
ಬೆಳಕದೆಂತಹ ಭಸ್ಮ ವಸ್ತುವು
ಬೆಳಕಿನಾಸುಖವನ್ನು ಪೇಳಿರಿ ಕುರುಡನಾದೆನಗೆ ;
ಪೊಳೆಯುವಚ್ಚರಿ ವಸ್ತುಗಳುಮಾ-
ಪೊಳೆವ ಸೂರ್ಯನ ನೋಡುವವರೇ
ಪೂಳೆವನವನೆಂತುಂಟುಮಾಡುತ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳ ?

೨

ನಾನು ಮಲಗಲು ರಾತ್ರಿಯಹುದೈ
ನಾನು ಕ್ರೀಡಿಸೆ ಹಗಲವಪ್ಪುದು
ನಾನದಾವಗಮೆಚ್ಚರಿದ್ದಡೆ ಸತತ ಹಗಲೆನಗೆ ;
ನಾನು ದುರ್ಭಗನೇಕೆ ಪೇಳಿರಿ !
ನಾನು ತಾಳ್ಮೆಯ ಬಲದಿ ಸಹಿಸೆಂ
ನಾನದೆಂತುಂ ತಿಳಿಯದಾ ಹಾನಿಯನು ಮುದದಿಂದ.

೩

ಎನಗಂ ಸಿಗದಾ ವಸ್ತುವು |
ಮನದಾ ತೋಷವನದೆಂದಿಗಪಹರಿಸಲು ಬೇ- ||
ಡೆನುತಿಂತು ಪಾಡುತಂ ನಾ- |
ನನವರತಂ ರಾಜನಂಧನಾದಡದೇನು ! ||

—ಎಂ. ಎಸ್. ಅಂಕಲಕೋಟಿ

೧

ಹಂಬಲದ ಕಂಬನಿಗಳು

* * *

೦

ವಾಡಿಕೆಯ ಹಾಡಿಕೆಯ ಕೇಳಿ ಕಿವಿ ಕಿವುಡಾಯ್ತು
ವಾಡಿಕೆಯ ನೋಡಿಕೆಯ ನೋಡಿ ಕಣ್ಣುರುಡಾಯ್ತು
ವಾಡಿಕೆಯ ಮಾಡಿಕೆಯ ಮಾಡುವೀ ನಾಡಿನಲಿ ಬಾಳಿಕೆಯು ಬೇಡವಾಯ್ತು.

ಅರಸನರಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಲಶವಿಡುವುದ ಬಿಟ್ಟು
ಹರಿಯುವಿರುವೆಗಳಂತೆ ಹುತ್ತ ಕಟ್ಟುತ್ತಿಹರು
ಸಿರಿಮನೆಯು ಸೆರೆಮನೆಯು,-ಕಳೆನಾಡು ಕಗ್ಗಾಡು,-ಬೆಳೆಬೀಡು ಗೂಗೆ ಗೂಡು!

೧

ಭೀಮರೂಪನ ಧರಿಸಿ ಹೆಣದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿ
ಮಾಸುಸಕದಿಂ ಮಾರಿಯುಡಿಮುನಿದು ಹಾಡುವಳು
ಈ ಮಾಸುಮಲದ ಮಸಣದ ಮಸಕು ಮಸಿಯನ್ನು ಮಸುಕಿಸುವನಾನಿಲ್ಲೆ ?

ನಾಡಿನಾವಿನ ಕೆಚ್ಚಲಿನ ಕೆಚ್ಚು ಬರಿದಾಯ್ತು
ಹಾಡುತೆನೆ ಹಾಳಾಗಿ ಹಾಲಿಲ್ಲವಲೆ ಹೋಯ್ತು
ಬೇಡ ಬೇಡೀ ಬಡಕ ಬಡತನದ ಬಾಡಿಕೆಯು ಬೇಡಿಕೆಯ ಬಿರಿಯ ಬರವು !

—ರಾಮಚಂದ್ರ

೨

೧

ನನ್ನದಿದ್ದು ದನೆಲ್ಲ
ನಿನ್ನೊಳಿರಿಸಿದೆ ಕಂದ!
ಕಣ್ಣಿಗೆರವಾಗಿ ನೀ ಪೋದುದೆಲ್ಲ?
ಚೆನ್ನಿಗನೆ, ಇನಿದಾದ
ನಿನ್ನ ಸುಸ್ವರವ ನೀ-
ಗಿನ್ನೆನ್ನ ಸೇವಿಸುವರಾರು ಜಗದಿ ?

೨

ಹೊರಗಿನಿಂದಾಂಬರಲು
ಬರುತ ಬಾಗಿಲದೆಡೆಗೆ
ಎರಡು ಕೈಗಳನೆತ್ತಿ ನಲಿಯುತ್ತಿದೆ;
ಬರಲಿಗ ಮನೆ ಬಯಲು
ಕರಲು ಭೂಮಿಯು ಮನವು
ಹೊರದೂಡಿದಂತಾಗಿ ಮೂಢನಿರುವೆ.

೩

ಜನುಮಿಸೆನ್ನೊಳು ಸೌಖ್ಯ
ವನುಭವಿಸಲಿಲ್ಲ ನೀ-
ನೆನಗಾಗಿ ದುಃಖವನು ಬಿತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟೆ!
ಕುಣಿದಾಟವೆಲ್ಲಿಹುದು ?
ಇನಿದಾದ ಸ್ವರವೆಲ್ಲಿ ?
ವನದೊಳಿರುತ್ತಿದೆ ತೆರನಾಗಿ ಕುಳಿತೆ !

೩

೪

ನಿನ್ನ ಕಳಿಸಿದರಾರು
ಬನ್ನ ಬಡಲೀ ಭವದಿ ?
ಮುನ್ನಗಾಣವೆ ಬಂದೆಯೇಕೆ ಬರಿದೆ ?
ಬನ್ನ ಬಡುತಿರಲು ನೀ-
ನಿನ್ನು ಬಳೆಗಿಲ್ಲದಲೆ,
ನನ್ನ ಬಾಳದು ಹಾಳು,—ಪೇಳಲೇನು ?

೫

ನಿನ್ನಿಂದೆ ಕುಲವೃಕ್ಷ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತಿರ-
ಲಿನ್ನು ನಿನ್ನನು ನಡುವೆ ತಡೆದರಾರು ?
ಬನ್ನ ಬಡುತಿಹೆ, ಮುಂದೆ
ಎನ್ನ ನುಡ್ಧರಿಪರಾ-
ರಿನ್ನು ಜಗದೊಳು ನಿನ್ನನುಳಿದು ಕಂದ ?

೬

ಹರಿಯೆ, ನೀನೆನಗಿತ್ತ
ವರವ ಕಸಿಯುವದೇಕೆ ?
ಕರುಣಸಾಗರನೆಂದು ಕರೆವುದೇಕೆ ?
ಪರಮ ಪಾವನ ಮೂರ್ತಿ !
ಶರಣೆಂಬೆನೆಚ್ಚರಿಸು,
ಹರಿದೊಗೆದು ಮಾಯೆಯನ್ನುದ್ಧರಿಪುದು.

—ಎನ್. ವಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ

೪

೧

ತಾಳು ತಾಳು ತಾಳಿ ಬಾಳು
 ತಾಳ ಹಿಡಿದು ನಡೆದು ಬಾಳು
 ತಾಳದೊಡನೆ ಸದವನಿಡಲು ಸ್ವರ್ಗಜೀವನ !
 ತಾಳದಪ್ಪಿ ತಂತಿ ಹರಿಯೆ
 ತಾಳ-ಮೇಳವಿಲ್ಲವಾಗೆ
 ತಾಳಗಟ್ಟೆ ಬಾಳು ಅದುವೆ ನರಕಜೀವನ !

೨

ತಾಳ ತಂತಿ ಮೇಳವಾಗೆ
 ಬಾಳನಾವೆ ತೇಲುತಿಹುದು
 ತಾಳದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗೆ ಮಧುರಗೀತವು !
 ತಾಳದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯಲಂದು
 ಗೋಳು ಬದಿಗೆ ಸರಿದು ನಿಂದು
 ಕಾಲವೆಲ್ಲ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುದು !

೩

ಸುತ್ತುನುತ್ತು ಮೇಲು ಕೆಳಗು
 ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ಕಡೆಗು
 ಚಿತ್ತಗೊಟ್ಟು ನೋಡಲೆಲ್ಲ ತಾಲಬದ್ಧವು !
 ಸತ್ಯ ಪ್ರೇಮ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ
 ಸಿಕ್ಕುವುದಿಪ ರವಿಯು ತಾರೆ
 ಸತ್ಯ ಶರಣರೆಲ್ಲ ಜಗದಿ ತಾಲಬದ್ಧರು !

೪

ಸಾವು ನೋವು ಸೋಲ್ವವಲ್ಲಿ
ಭಾವ ಬಲಿತು ನಿಲ್ಲುವಲ್ಲಿ
ಭಾವ ಮೂರಿ ತೋರ್ವ ಬಯಲು ತಾಲದಲ್ಲಿಯೆ !
ತೋರ್ವ ಜಗದ ತೆರವು ತೆರೆದು
ಭಾವದೇವ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು
ಸರ್ವ ಜಗವೆ ನಾದಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಬೆರೆವುದು !

೫

ಗಾನದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗೆ
ಏನು ಎಲ್ಲ ತಾನೆಯಾಗೆ
ದೀನ ಭಾವವಳಿದು ಪೋಗೆ ಭಾವಶುದ್ಧಿಯು !
ಗಾನಲೋಲ ಶಿವನು ತಾನು
ಗಾನವಶವು ಜಗವು ಕೂಡ
ಗಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲ ನಲಿಯುತ್ತಿರ್ಪುದು !

—ಎಸ್. ವಿ. ಅಡ್ಡಣಗಿ

ತಂಗಳಿ

*

*

*

*

(ಮುಕ್ತಭಂದದಲ್ಲಿ)

ತೆರೆತೆರೆಯಾಗಿ ಏರೇರಿ ಬಂದು
ಸುತ್ತುವ ಮುತ್ತುವ ತಂಗಳಿಯೆ!
ಬಿಸಿಲಿನ ಕುದುರೆಯೇರಿ ಸಾರಿ
ಬರಲಿರುವ ತಂಪಿನ ವೈತಾಳಿಯೆ!

ನಟ್ಟ ನಡುಬೇಸಗೆಯ ಬೆನ್ನೇರಿ
ಚಿನ್ನಾಟವಾಡುವ ಸೊಗದ ಶಿಶುವೇ!
ಬೆಳಗಿನಲಿ ಬಿಸಿಲ ಬೇಗೆಯಲಿ
ಬೈಗಿನಲಿ ಇರುಳೆನೆಲ್ಲ ಜಾವದಲಿ
ದಣಿವೆಂಬುದಿರದೆ ಸುಳಿಯುತ್ತಿರುವೆ
ಸೂಸುತ್ತಿರುವೆ ಬೀಸುತ್ತಿರುವೆ.

ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂದು ಮಂದ್ರದಲಿ ಸೊಲ್ಲುತ್ತ
ನುರಿತ ಗಾಯಕಿಯಂತೆ ದನಿಯನೇರಿಸುವೆ
ಮರವ ತೂಗಿಸುವೆ ಎಲೆಯನಾಡಿಸುವೆ
ಬೇಸಗೆಯೆಂಬ ನೆನವನೂ ಓಡಿಸುವೆ
ಓ ಸವಿಯಾದ ತಂಪಿನ ತವರೇ!

ಇರುಳೆಂಥ ಸಂತ ಹೊಳೆ ನೀನು!
ನೀರೊ ಗಾಳಿಯೊ ಎಂಬ ಮಾಯೆಯ ಜನನಿ!
ಸೂಸೂಕರಿಸುತ ಸಂತತ ಅಪಿರತ
ದಣಿಯದ ತಾಯಿಯ ದಯೆಯಂತೆ
ವೈಯನು ಸುತ್ತುವೆ, ಮನವನು ಎತ್ತುವೆ
ನಿಡ್ಡಿಯ ಸವಿಗನಸಿನ ನಂದನವನಕೆ.

ಓ ಗಾಳಿ! ಮುಂಗಾರಿನ ಕಾಳಿ!
ಬಂದೆಯ ತಣ್ಣಿನ ತಿರುಳನೆ ತಾಳಿ
ಬಿಸಿಲೇರಲಿ ಮೈಮನ ಬೇಯಲಿ
ನೀನಿರೆ ಚೊತೆ ನಾನೇತಕೆ ಸೋಲಲಿ?
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆ! ಶ್ರೀಮಾತೆಯ ವರಹಸ್ತವೆ!
ನಿನಗಿದೊ ನಮನ, ನೀನೆ ನನಗೆ ಶಮನ.

—ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ

ಬೇಸಗೆಯ ಹುಣ್ಣಿವೆ

*

*

*

ಬೇಸಗೆಯ ಬೇಗುದಿಗೆ ಬೆನರ ಕಂಬನಿಗರೆಮ
ಮೈ ಸೋತು ಬಸವಳಿದು ಇರಲು
ತಂಗಾಳಿ ಸೂಸುದನಿ-ಬೀಸಣಿಗೆ ಬೀಸುತಿರೆ
ಬಂದಿತಿಗೊ ಹುಣ್ಣಿವೆಯ ಇರುಳು.

ನಿರಾಟ ನೀಲದಲಿ ಪೂರ್ಣಮೆಯ ಚೆಲುಬಿಂಬ
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಏರುತಿಹುದು
ಇಂದಿನಾ ಬೇಗುದಿಯು ಎಂದಿನಾ ಹಳಗತೆಯೊ
ಎಂಬಂತೆ ತಿರೆ ತೋರುತಿಹುದು.

ಹಗಲೆಲ್ಲ ಬೇಸಗೆಯು ಇರುಳೆಲ್ಲ ಹುಣ್ಣಿವೆಯು
ಒಂದು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಇನ್ನೊಂದು
ಬೇಡನೆಂದರೆ ಬಿಡದು ಬೇಕು ಎಂದರೆ ಸಿಗದು
ತಾನೆ ತಾ ಸಾಗಿಹುದು ಮುಂದು.

ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವೈಶಾಖ ಹೆಚ್ಚಿಹುದು
ಉರಿಗಾಳಿ ಸುತ್ತ ಕಡೆ ತೀಡೆ
ಕೆಳೆ ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯೊಲು ನೆಲವೆ ಪುರಿಹಂಚಿನೊಲು
ಆಗಿರಲು ನಿಧಿಯೆನ್ನ ಕಾಡೆ.

ನಿರಾಟ ಜೀವನದ ಪೂರ್ಣತಮ ದರ್ಶನವು
ಮೊಗದೋರಿ ಮರೆಯಾದ ಹಾಗೆ
ಅಂತು ಅರಿಯದೆ ಜೀವ ಹುರಸಳಿಸಿ ಬಲಗುಂದಿ
ಮಾಯೆಯೆಳೆದಂತೆಯೇ ಸಾಗೆ—

ಹುಣ್ಣಿವೆಯು ಬಂದರೂ ಕಣ್ಣೆವೆಯು ತೆರೆಯದಿದೆ
ಹೃದಯ ಹರುಷದಿ ಕುಣಿಯದಿಹುದು
ಉರಿಸೋಕಿನಲಿ ಚೆಲುವ ಕಂಡು ಕೆಲೆಯುವ ನೋಟ
ಕರಿದಾಗಿ ಕುಳಿಬೀಳುತಿಹುದು.

ಆದರೂ ಕೊರಗಿಲ್ಲ ತಾಳ್ಮೆ ತಳವೂರಿಹುದು
ಜೀವದಾಳದ ಶುಭ್ರತಳದಿ
ಎಲ್ಲವೂ ಒಳಿತಿಗೇ, ಸಲ್ಲುವುದು ಕಾಲಕೇ
ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನೆಲಸೆ ಮನದಿ.

ಬೇಸಗೆಯ ಹುಣ್ಣಿವೆಯ ಬಾಸ ನಡುವಂಗಣದಿ
ಚೀರಿದರು ಹಿಗ್ಗು ಹೀರುತಲಿ
ಜೀತನದ ಪಿಂವಕ್ಕಿ ತಿರುತಿರುಗಿ ಮೊರೆಯುತಿವೆ
ತಾಳು ತಾಳೆಂದು ಸಾರುತಲಿ.

—ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ

ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಸ್ಮಶಾನಯಾತ್ರೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ—

ಮಗು— ನೋಡ ಬಾರೇ ಅವ್ವ ಹಿಂಡು ಜನರನ್ನು
ಕೂಡಿ ಇವರೆಲ್ಲರು ಸಾಗುತ್ತಿಹರಲಿ ?

ನಡುವೆ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದವರಾರೇ ?
ಎಡಬಲದ ಕೋಲುಗಳನೇಕೆ ಹಿಡಿದಿಹರೇ ?

ಚಿನ್ನ ಹೂಮಾಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಹರೆ !
ನನ್ನಂಥ ಶಾಲನ್ನೆ ಅವಗೆ ಹೊದಿಸಿಹರೆ !

ಅವಗಿರುವ ಹೆಸರೇನೆ? ಅಜ್ಜನಂತಿಹನು ;
ಅವನಂತೆ ತಲೆಕೂಡ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಹುದು.

ತಾಯಿ— ಏನು ಹೇಳಲಿ ಮಗುವೆ ಅವನ ಚರಿತವನು
ನನಗು ನಿನಗೂ ಆತ ಅನ್ನವಿತ್ತವನು.

ಅವರ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಹಾದಿ ಮಾಡಿದವನಾತ
ಅವರ ಅನ್ನಕೆ ಪೂರ್ಣ ನೆರವಾದನಾತ.

ಬಡಜನರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ದೀಪವಿತ್ತವನು
ಬಡಜನರ ಒಡಲುಗಳಿಗನ್ನವಿತ್ತವನು.

ಅವನು ಅರಿಯದರಿಲ್ಲ, ಅವನನರಿಯದರಿಲ್ಲ
ಅವರ ಅಜ್ಜನ ಅಣ್ಣನಲ್ಲರನು ಅವ ಬಲ್ಲ.

ಮನೆತನದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಕಡೆ ಅವನು
ಮನೆತನದ ಕತೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ವಿದ್ಯೆ ಅವನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಹುದು
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರುನ್ನತಿಯು ಅವನಿಂದ ಆಗಿಹುದು.

ಜಾತಿ ಭೇದವು ಇಲ್ಲ ಬಣದ ಭೇದವು ಇಲ್ಲ
ರಿತಿಯಲಿ ಅವನಂಥ ಮನುಜರೊಬ್ಬರು ಇಲ್ಲ.

ಆಕಾಶದಂತವನ ಹಿರಿದಾದ ಮನವು
ಚೊಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕೆಗಳಂತೆ ಗುಣಗಳಿರುತಿಹವು.

ಮಗು— ಹಾಗಾದರೇನವನು ದೇವರೇನೇ ?
ಅಕ್ಕ ಹೇಳಿದ ಕತಿಯ ಹಾಗೆ ಇಹನು.

ತಾಯಿ— ಅಲ್ಲ ಮಗುವೇ ಅಲ್ಲ ದೇವರಲ್ಲ;
ದೇವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮನುಜನಾತ.

—ಗಂಗಾಪ್ರಸಾದ ತಿವಾರಿ

[ದಿವಾಣಬಹಾದ್ದೂರ ರೊಡ್ಡ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಸ್ಮಶಾನ ಯಾತ್ರೆ ನಡೆದಾಗ
ಬಬ್ಬ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ನಡುವೆ ನಡೆದ
ಕಲ್ಪಿತ ಸಂಭಾಷಣೆ.]

ನವೀನ ಜನನ

* * *

೧

ಒಂದೊಂದು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು
ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಾದರೂ
ಕಾಮದಹನ
ದುಃಸಾಧ್ಯ. ಬೂದಿಯೇ
ಬೆಳುದಿಂಗಳಿರುವ ಚೋದ್ಯ
ತೀರ ಗಹನ.

೨

ಒಂದೊಂದನುವಾಸ್ಯ
ನಿಸ್ತಾರಾ ನಿಶೆಯಾದರೂ
ನಿಧಿಯ ಮನನ
ಘನ ಘೋರ:— ರವಿಚಂದ್ರ-
ತಾರಕಾಗ್ರಹಣದ ವಿನಾ,—
ನವೀನ ಜನನ.

—ವಿನಾಯಕ

ಓ ! ತರುಣ ಎದ್ದೇಳು !
 ನಿನ್ನ ಮೋರೆಯಲ್ಲಿ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿದೆ
 ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣ ತೇಜಸ್ಸಿದೆ
 ನಿನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಭವ್ಯತೆಯಿದೆ
 ಗದ್ದದ ಕುಣಿಯಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯತೆಯಿದೆ
 ತುಟಿಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಆನೇಶನಿದೆ
 ನಿಡಿದೋಳಗಳಲ್ಲಿ ನವಖಂಡವನ್ನೆ ತೂಗುವ ಬಲವಿದೆ.
 ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಿದೆ
 ಓ ತರುಣ ! ಎದ್ದೇಳು !
 ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವಾಳು !
 ಸರ್ವಮಯವಿದು ನಿನ್ನ ಸೇತ್ತು
 ಸರ್ವರಿಗೆ ನೀನು ಅಡಿಯಾಳು
 ಎಲ್ಲರದೆಯ ಹೊಂಗನಸು ನೀನು
 ಎಲ್ಲ ಸ್ವರ್ಣ ಸ್ವಪ್ನದ ರಾಜ ಬೀಜ ನೀನು !
 ಮನ್ವಂತರವು ಬರಲಿದೆ
 ಈ ಯುಗದ ಧನ್ವಂತರಿಯಾಗು.
 ಸತ್ಯಯುಗವು ಬರಲಿದೆ
 ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನಾಗು !
 ಧನುರ್ಧರ ಪಾರ್ಥನಾಗು !
 ಯೋಗೀಶ್ವರ ಕೃಷ್ಣನಾಗು !
 ಏಳು ! ಏಳು ! ಏಳು !
 ಊದು ಕಹಳೆಯೂಸು !
 ಎಲ್ಲ ಅನ್ಯಾಯದೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಾರು
 ಕಿತ್ತೊಗೆ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ-ಮತಗಳ ಬೇರು.
 ಸನಾತನ ಸಂಕಟವನ್ನು

ವಿನೂತನ ವಿವಂಚನೆಗಳನ್ನು
 ಪರಂಪರೆಯ ಪರಿಪರಿ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು
 ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತರಿದೊಗೆ !
 ಗೆಲ್ಲಲಿ ಪ್ರೇಮ, ನಿಲ್ಲಲಿ ಹಗೆ.
 ಕಾಡುದಾರಿಗಳನ್ನಳಿಸಿ
 ರಾಜವೀಧಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟು.
 ಗಗನ ಮಹಲುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ
 ಮುಗಿಲನ್ನು ಮುಟ್ಟು.
 ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಗುಡಿಚಾಪೆಗೊಳಿಸು.
 ನೆಲದೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಲನ್ನು ಮೂಡಿಸು !
 ನೂತನ ಜಗದ ನಿರ್ಮಾತ್ಮವಾಗು
 ನವರಾಷ್ಟ್ರದ ಹರ್ಷವರ್ಧನನಾಗು !
 ಸಿಡಿಲು ನಿನ್ನ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ
 ಮಿಂಚು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ
 ಏಳು ! ಏಳು ! ಏಳು !
 ಎತ್ತು ಅಭಯ ಕರವನ್ನೆತ್ತು !
 ಚಕ್ರಪಾಣಿಯಾಗು !
 ನೆಲದಲ್ಲಿ ಜಲದಲ್ಲಿ
 ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
 ಸಿರಿಗಡಲಿನೊಡಲಲ್ಲಿ
 ನೆಲದ ತಳಬುಡದಲ್ಲಿ
 ತಾರಾಮಂಡಳದ ಸಾವಿರ ವೀಧಿಗಳಲ್ಲಿ
 ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ನಡೆಯಲಿ ನಿನ್ನ ಯಂತ್ರ !
 ಕೇಳಿ ಬರಲಿ ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರ !
 ಪೂರ್ಣ ಜೀವನದ ಪಥಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಾನೆ.
 ಆಗ್ನಿಯೇ ! ಅಡುಮನೆಗೆ ನಡೆ !

ವರುಣನೇ ! ಒಕ್ಕಲಿಗನಾಗು !
 ಕುಬೇರನೇ ! ನಾಡಬೊಕ್ಕಸವಾಗು !
 ಇಂದ್ರನೇ ! ಕಲಾಕೇಂದ್ರವಾಗು !
 ಸರಸ್ವತಿಯೇ ! ವಿದ್ಯಾಗುರುವಾಗು !
 ಬೃಹಸ್ಪತಿಯೇ ಮಹಾಪ್ರಧಾನನಾಗು !
 ನಡಿ ! ನಡಿ ! ನಡಿ !
 ಏಳು ! ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸು !
 ಒಂದು ಬಾಣಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾನ
 ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ದುರಭಿಮಾನ,
 ಒಂದು ಟೆಂಕಾರಕ್ಕೆ ಅಹಂಕಾರ
 ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ದ್ವೇಷದ ಸ್ಥಾನ,
 ಒಂದು ರೈಂಕಾರಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಾಂಧತನ
 ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಮಂದತನ;
 ಎಲ್ಲವೂ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿ,
 ಮಾನವನ ಚಿತ್ತ ಎಲ್ಲವೂ ಪರಿಶುದ್ಧ ವೈಷ್ಣೋಮವಾಗಿ
 ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಪರಂಧಾಮವಾಗಿ—
 ರಾಮಚಾಪ ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದಂತೆ
 ಗಾಂಡೀವಿಯು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪಡೆದಂತೆ
 ಪೂರ್ಣ ಜೀವನದ ಸುಂದರಿ ಬಂದು
 ಮಾಲೆ ಹಾಕಿ ಗೌರವಿಸುವಳು
 ಸ್ವಯಂವರಿಸುವಳು !
 ಏಳು ! ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸು !
 ನೂತನ ಯುಗದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನೇ !
 ಮರ್ತ್ಯ-ವೈಷ್ಣೋಮ ಪಾತಾಳಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ನಿಲ್ಲು !
 ಮನುಕುಲದ ಮಹೇಂದ್ರನೇ !
 ಇಂದ್ರಚಾಪಗಳಿಂದ ಭೂ-ವೈಷ್ಣೋಮಗಳಿಗೆ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟು !

ಪಂಚಪ್ರಾಣವಾದ ಪ್ರಾಣದೇವರೇ
ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿಯ ಮಾತೆಯನ್ನು ನಾಡಿಗೆ ತೋರಿಸು !
ಸಂಜೀವನಿಯನ್ನಾಯ್ದು ತಾ
ಓ ನನ್ನ ನಾಡ ಪುತ್ಥಳಿಯೇ !
ನನ್ನ ತಾಯ ಕಣ್ಣುಗೊಂಬೆಯೇ !
ಮಾನವ ಜಾತಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಹೂವೇ !
ನೀನೇ ಯುಗಪುರುಷ
ನೀನೇ ಬರಲಿರುವ ಅವತಾರ
ನೀನೇ ಅಪಾರುಷೇಯ ಪೌರುಷ
ನೀನಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಚೈತ್ಯಸುಂದರಿಯೊಲಿಯುವಳೇ ?
ಏಳು ! ಏಳು ! ಏಳು !

—ವಿನಾಯಕ

ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳ ಮಧು ಋತು ಬಂತು,
ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಸವಿದಿನ ಬಂತು,
ತೋಟದಿ ಹರಿಯದ ತೊರೆ ಬಂತು;

ನನಗೋ—

ನಲ್ಲೆಯ ನೆನಪಿನ ಕೊರೆ ಬಂತು.

ಹಕ್ಕಿಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಚಕ್ಕಂದ,
ಹಾಡಿನ ದನಿಯಲಿ ಆನಂದ,
ಮೂಡಿರೆ ಹಿಗ್ಗಿಗೆ ಮೆರೆ ಬಂತು;

ನನಗೋ—

ನಲ್ಲೆಯ ನೆನಪಿನ ಕೊರೆ ಬಂತು.

ಕಡಲಿನ ಕರೆಯಲಿ ಸುಳಿಗಾಳಿ
ಜನಮನದಲಿ ಮಗುತನ ತಾಳಿ
ಆಡುವ ಸೊಗಸಿಗೆ ನೊರೆ ಬಂತು

ನನಗೋ—

ನಲ್ಲೆಯ ನೆನಪಿನ ಕೊರೆ ಬಂತು.

ತೆಂಗಿಗೆ ತಾಳೆಗೆ ಮಳೆಯಾಸೆ,
ಪುಣಸೆಗೆ ಹಲಸಿಗೆ ಬೆಳೆಯಾಸೆ,
ಧರೆಯಲಿ ನೆರೆತಿರೆ ಹರಿಯಂತು;

ನನಗೋ—

ನಲ್ಲೆಯ ನೆನಪಿನ ಕೊರೆ ಬಂತು.

ಬೇವಿಗೆ ಕಿರಿ ಹೂಗಳ ಹಾರ,
ನಾವಿಗೆ ಹೊಸ ಬಸಿರಿನ ಭಾರ,
ತೋರಿಕೆ ಕೋರಿಕೆ ಬೆರೆವಂತು,
ನನಗೋ—
ನಲ್ಲೆಯ ನೆನಪಿನ ಕೊರೆ ಬಂತು

ಸೂರಿನ ಮರೆಯಲಿ ಪಾರಿವದ,
ಜೋಡಿಯ ನೋಟದಿ ಬೇರ್ಪರಿವ,
ಬೇಟದಿ ಎದೆ ಹಾತೊರೆ ಬಂತು;
ನನಗೋ -
ನಲ್ಲೆಯ ನೆನಪಿನ ಕೊರೆ ಬಂತು,

ಬಯಲಿನ ಹಿರಿಹೊಲವಲಿ ನೆರೆದ
ಒಗ್ಗಿನ ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಿಂಗರದ
ಸಂತಸ ಹೃದಯದಿ ಮೆರೆವಂತು
ನನಗೋ—
ನಲ್ಲೆಯ ನೇಹದ ನೊರೆ ಬಂತು

ಬಯಲೂ ಬೆಳುಪೂ ಬೆಳತಿಗೆಯು,
ತಂಪಿನ ಕಂಪಿನ ಹಬ್ಬಿಗೆಯು,
ಹರೆಯಕೆ ಮಬ್ಬಿನ ಪರೆ ತಂತು;
ನನಗೋ—
ನಲ್ಲೆಯ ನೆಳಲಿನ ತೆರೆ ಬಂತು

ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಮಲ್ಲಿಗೆಗಂಪ
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳ ತಂಪ,
ತಳೆದಿರೆ ಬೆರೆತರೊ ಪೆರೆ-ಕಂತು!

ನನಗೋ—

ನಲ್ಲೆಯ ಲಲ್ಲೆಯ ಕರೆ ಬಂತು.

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳದೀ ಕಾಲ
ಪ್ರಿಯಜನ ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಮೊಳಗುವ ಕಾಲ
ನಲ್ಲೆಯರಾಸೆಗಳುಕ್ಕುವ ಕಾಲ
ನಲ್ಲರ ಮನ ಝಲ್ಲೆನ್ನುವ ಕಾಲ
ಭಾವೋನ್ಮಾದದ ಭರತಿಯ ಕಾಲ
ಎದೆ ಹೊಯ್ದಾಟದಿ ತುಳುಕುವ ಕಾಲ
ತಾರುಣ್ಯದ ತಾಂಡವಗಳ ತಾಲ
ಚಿಲ್ವಿಕೆಗಳ ಒಳಸಂಚಿನ ಜಾಲ
ಈ ಕಾಲವು ಬರೆ ಹರೆಯಾಂತು
ವಿರಹದ ಸೆರೆಮನೆ ತೆರೆದಂತು

ನನಗೋ---

ನಲ್ಲೆಯ ತೋಳಿನ ಮರೆ ಬಂತು,
ನಲ್ಲೆಯ ಕಡಲಿಗೆ ನೆರೆ ಬಂತು.

—ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ ಕಾಶ್ಯಪ

ಕಾಲವ ಕಳೆಯುವೆನು

*

*

*

ಧಾರಿಯ ಕಾಯುತ ಕಾಲವ ಕಳೆಯುವೆನು
ಹಿಂದಿನ ಸವಿ ಸವಿ ನೆನಸಿನ ಕನಸಿನ

ಜಾಲವ ತಳೆಯುವೆನು.

ಚಂದ್ರನುನಿಲ್ಲದ ಮುಗಿಲಿನ ಜಂಪು
ಮಳೆನೀರಿಲ್ಲದ ಮೋಡವ ಗುಂಪು
ಮೂಡಣ ಗಾಳಿಯ ಗೋಳನ ರಂಪು
ಯಾತಕೊ ಏನೋ ಬಂದುದಹೋದುದು-
ನೆಣಿಸಿ ಎಣಿಸಿ ನಾ

ಕಾಲವ ಕಳೆಯುವೆನು.

ಕೋಗಿಲ ಕುಹಿಲಿನ ಕೊರೆತವ ತಾಳಿ
ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳ ಮೊರೆಯನು ಕೇಳಿ
ಅರಿಯದ ಮೌನದ ರುದಿತದಿ ಬಾಳಿ
ವಿರಹದ ಗೀತನ ಎದೆ ಹಾಡುವುದನು

ಅರಿದು ಅರಿದು ನಾ

ಕಾಲವ ಕಳೆಯುವೆನು.

ಎನಿತೋ ವಸಂತದಿ ಎನಿತೋ ಮಲ್ಲಿಕೆ
ಎನಿತೋ ಇರುಳಲಿ ಎನಿತೋ ಚಂದ್ರಿಕೆ
ಎನಿತೋ ಅನಿಸಿಕೆ ಎನಿತೋ ಬಣ್ಣಿಕೆ
ಮೂಡಿ ಮೂಡಿ ಬರಿ ಬಯಲಾಗುವುದನು

ಬಗೆದು ಬಗೆದು ನಾ

ಕಾಲವ ಕಳೆಯುವೆನು.

ಬಲೆಯನು ಹೆಣೆಯುವ ಬಿಸ್ತರ ಹೆಂಗಳ
 ಕಡಲಿನ ಒಡಲನು ಸೀಳುವ ಕಂಗಳ
 ನೋಟವು ತೆರೆದಿಹ ಕ್ಷಿತಿಜದ ಅಂಗಳ-
 ದಾಚೆಗವರ ನಲ್ಲರ ನೆಳಲಾಟವ-

ನೆನೆದು ನೆನೆದು ನಾ
 ಕಾಲವ ಕಳೆಯುವೆನು.

ಹೃದಯದ ರಕ್ತವ ಕಣ್ಣೀರಾಗಿಸಿ
 ಪ್ರಾಣದ ಹುಣ್ಣುಳನದರಲಿ ವಾಗಿಸಿ
 ಶ್ವಾಸಶ್ವಾಸದಲಿ ಜನ್ಮನ ಜಾಗಿಸಿ
 ನಿನ್ನ ಸಮಾಗಮ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ

ನೊಂದು ನೊಂದು ನಾ
 ಕಾಲವ ಕಳೆಯುವೆನು.

ಬೇಸಿಗೆಗಾಲದ ನಡುಹಗಲಿನಲಿ
 ಮದವೇರಿಪ ಗಾಳಿಯ ಗಂಧದಲಿ
 ಸೃಷ್ಟಿಯ ಒಡಲೇ ಬಿರಿವಂದದಲಿ
 ಕರುಳ ಕಡೆವ ಉನ್ಮತ್ತ ಭಾವಗಳ

ಕೊಂದು ಕೊಂದು ನಾ
 ಕಾಲವ ಕಳೆಯುವೆನು.

ಯಕ್ಷನ—ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನ ಗಾತ್ರವ
 ಮಜನೂವಿನ ಮೈಯೆಲುಬಿನ ಚಿತ್ರವ
 ಮಿಡಿನಾಗರವನು ಕೊನೆಯನುರಾಗದಿ
 ನಿಟ್ಟಿಸಿದಾ ಕ್ಲಿಯೊಪಾತ್ರಳ ನೇತ್ರವ

ಕಂಡು ಕಂಡು ನಾ
 ಕಾಲವ ಕಳೆಯುವೆನು.

—ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ ಕಾತ್ಯಪ

* ಕನ್ನಡ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ

*

*

*

ಜಗದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಉದಯಿಸಿದೆಯೇನು
ಮುದದಿಂದ ಹೃದಯವನು ಅರಳಿಸುವೆ ನೀನು ! || ಪಲ್ಲ ||

೧

ಕನ್ನಡದ ನಾಡಿನಭಿಮಾನ ಬಲು ನಿನಗೆ
ಕನ್ನಡದ ಕಂದ ನಾ ಬಂದೆ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ.

೨

ಕನ್ನಡದ ಘಟ್ಟದಲಿ ವೃದುಮಂದಹಾಸ
ಕನ್ನಡದ ಕಡಲಿನಲಿ ಏನಟ್ಟಹಾಸ !

೩

ಬಹುದಿನದ ಬಯಕೆಯಿದು ಪೂರೈಸಿತೆಂದು
ಭಕ್ತರಾ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು.

೪

ರಾಮ ಸೀತೆಯರನ್ನು ಸೈಮದಲಿ ವೊರೆದೆ
ದಂಪತಿಗಳೆದೆಯಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯತೆಯನೆರೆದೆ !

೫

ಪಾಲಿಸಿದೆ ಪಂಚಸಾಂಡವರ ಆ ಕುಲವ
ತೊಟ್ಟ ಪಂಥಕೆ ನೀಡಿರುವೆ ನೀನೆ ಗೆಲವ.

೬

ಗಾಂಧೀಜೀನಗೆ ಶಾಂತಿತುಷ್ಟಿಗಳ ಕೊಟ್ಟ
ನಂದಿಬೆಟ್ಟದೊಳೆಂದು ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನಿತ್ತೆ !

೭

ಕನ್ನಡದ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನಿನ್ನನೇ ಕಂಡೆ
ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಮೊಲೆಯ ಸನಿಹಾಲನುಂಡೆ !

— ಪ್ರಹ್ಲಾದ ನರೇಗಲ್ಲ

* ಉಡುಪಿಯ ಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ಮರಳಿ ಬರುವಾಗ ಬಂದ ಅನುಭವ.

ಕೀರುದನಿ ಬಾರದೊಲು

*

*

*

೧

ಕೀರುದನಿ ಬಾರದೊಲು
ನೀ ಬಾರಿಸು ಕೊಳಲ
ಲಯದ ಜತಿ ಜಾರದೊಲು
ಮೇಳಿಸು ಒಳಹೊಳಲ.

೨

ಹೆಜ್ಜೆಯಲಿ ಗೆಜ್ಜೆಯುಲಿ
ಬೆರೆದಾಗಳೆ ಮೇಳ
ಆಂತರ್ಯದ ಸಂತ್ಯಸ್ತಿಗೆ
ಶ್ರುತಿ ಮೈತ್ರಿಯೆ ಮೂಲ.

೩

ಹಗಲಿನಲಿ ಇರುಳಿನಲಿ
ನಿನದಿಸಲನುರಾಗ
ಉರಿ ಬರಲಿ ಸಿರಿ ಬರಲಿ
ಸಾಗಲಿ ಸಮಯೋಗ.

೪

ರೋಷ ಲಯಿಸಿ ತೋಷದಲಿ
ಸೂಸಲಿ ಸಮನಾದ
ಕರುಳಿನಲಿ ಕೊರಳಿನಲಿ
ಹೊಮ್ಮಲಿ ಸಮ್ಮೋದ.

೫

ಕೊಳಲಿನುಲಿ ಎರಚಿಸಲಿ
ರಸರಾಗದ ರಂಗ
ಸಮತೆಯಲಿ ಸುಳಿದಾಡಲಿ
ತಿಳಿ ಭಾವ-ತರಂಗ.

—ಡಿ. ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ

ಜೇನು

* * * *

ಎಲ್ಲಿಹುದೆನಲೇಕೆ ಜೇನು ?
ನೀ ಪಾಸಗೈಯಲು ಬಲ್ಲೆಯಾದರೆ ಜಾಣ
ಎಲ್ಲಿಲ್ಲ ಇಹುದದು ತಾನು.

||ಪಲ್ಲ||

೧

ಎಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ರಂಗ ? ಎಲ್ಲಿಯದೊ ಭೃಂಗ ?
ಸಂಧಿಸಲವು ಒಂದನೊಂದು
ಯಾವುದೊ ಚದುರಿಂದ ಹೂವಿನ ಮಕರಂದ
ಮಧನಾಗಿ ಹನಿಯುವುದು.

೨

ಬರಿಯ ಹಂಬಲದಿಂದ ತುಂಬದು ತನಿ ರಸ
ಗುಟ್ಟನು ಗುರುತಿಸು ನೀನು;
ಹೊರಗಿನ ಜೆಲುವಿಗೆ ಒಳಗಿನೊಲವು ಕೂಡಿ
ನಲುವಿನ ಜೇಂಗಟ್ಟದೇನು ?

೩

ಒಲುಮೆಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡೀತು ಹೂ-ನಗೆ
ಅರುಹಿಲ್ಲದೇನಿದ್ದರೇನು ?
ಹೂ-ನಗೆ ಕಂಡಾಗ ನಲಿದೀತು ಬಗೆದುಂಬಿ
ಇಳಿದೀತು ಬಾನಿಂದ ಜೇನು.

—ಡಿ. ಎಸ್. ಕರ್ಕಿ

ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವತೆಯಲ್ಲಿ—

*

*

ಜೀವನದ ಕಿರಿಯ ಪ್ರವಾಹ
ಹಿರಿಯವರೊಡನೆಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಿಹುದು,
ಆದನು ಅರಿತಿದುದು, ತನ್ನ ತಾ ಮರೆತಿಹುದು.
ಕಿರಿಯಳು ಹಿರಿಯಳ ಅಳವರಿಯಲೆಂದೋ
ಹಿರಿಯಳು ಕಿರಿಯಳಿಗೆ ನೆರವುಗೊಡಲೆಂದೋ
ಹಿರಿಕಿರಿಯರೊಂದಾಗಿ ಹಿರಿಗುರಿಯ ಪಡೆಯಲೆಂದೋ—

ಸಾಗಹೆರಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ.
ನುಗ್ಗುವರು, ಧುಮುಕುವರು
ಎಗ್ಗರಿಯರವರು; ಎದುರಿಸಿದ
ಬಂಡೆಗಳನೊಡೆಯುತ್ತಿಹರು
ವೃಕ್ಷರಾಜಿಗಳ ಕೀಳುತ್ತಿಹರು
—ಸಾಗಹರು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ.

ಅಂದು ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಸವೇಶ
ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಗೈದ ಧರ್ಮೇಶ
ಬಾಳಿನ ಕಹಿ ಫಲವ ತಾ ಕಂಡು
ವಿಪ್ಲವದ ಕೇಂದ್ರವನು ತಾ ತೊರೆದು
ಪ್ರಶಾಂತ ಸಂಗಮದೇವನಡಿಗೆ ನಡಿತಂದು
ಪುಣ್ಯಕಾಯನಾಗಿ ಪಾರ್ಥಿವಕಾಯವ ತೊರೆದಂದು—

ಕಿರಿಯಳು ಬೆವರಿದಳೆ ?
ಹಿರಿಯಳು ನೊಂದಳೆ ?
ಹಿರಿಕಿರಿಯರೊಂದಾಗಿ ಆಕ್ರೋಶಗೈದ
ಸರವಿಯೆಡೆಯಲಿನ್ನೂ ಪಡೆನುಡಿವುದೇ !
ಆರು ಬಲ್ಲರು ? ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು
ಜೀವನದ ಕಹಿಯನ್ನಿಲ್ಲಿ ಉಸುರುತಿಹರೇ !

— ಸ. ಸ. ಮಾ.

* ಪುನರ್ಮಿಲನದ ನಂತರ—

(ಏಕೋಕ್ತಿ ಭಾವಗೀತ)

೧

ಮೊದಲ ನೋಟದ ಮೋಹ—
ಓ ಅದೆಂತಹ ದಾಡ!
ಎದೆ ಕೂಡಿದವು ಪ್ರೇಮಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ;
ಪ್ರಕೃತಿಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ
ಗಾಂಧರ್ವವಿಧಿಯಲ್ಲಿ
ಮದುವೆಸಿಂದೆವು ಹೃದಯಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ.

೨

ಅಂದು ಸವಿದಾ ಜೇನು-
ಸವಿಯೆಂತು ಮರೆತೇನು!
ಕವಿಜಿಹ್ವೆಗೂ ಸಿಗದ ಸೊಗದ ಸೃಷ್ಟಿ!
ಹಗ್ಗಿನುಯ್ಯಲೆ ಕಟ್ಟಿ
ಜಗವ ಕೆಳಕೆಳಗಟ್ಟಿ
ಜೀಕು ಹಾರಿದೆವು ನಾಕವನು ಮುಟ್ಟಿ!

೩

ಮಾತು ಮಿಂಚಾಗಿತ್ತು
ಮೌನ ಮೋಳೆಗಾಗಿತ್ತು
ಸೂಸುನೋಲುಮೆಯನೋಘವರ್ಷವಾಯ್ತು!
ನಾಲ್ಕು ದಿನದಾ ಬಾಕು
ಸಮರನದ ಹೊಂಬಾಕು
ಆತ್ಮಗಳ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಕೊಂಡುದಾಯ್ತು!

* ಪುನರ್ಮಿಲನದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಶಕುಂತಲೆ ದುಸ್ಕೃಂತನಿರಲು ತೋಡಿಕೊಂಡಿರ ಬಹುದಾದ ಭಾವಗಳಿವು.

೪

ಬಳಕೊಮ್ಮೆ ನೀ ಹೋದೆ
ನಾ ನಿರಾಶ್ರಿತಳಾದೆ
ಜೀವ ಹೊಯ್ದಾಡಿ ಬಡವಾಯ್ತು ಕಾಯ.
ಅಂಥ ಸುಖಕೂ ಸಾವು
ಬರಬೇಕೆ?—ಇನ್ನಾವು
ಬೇವಾಗಬೇಕೆ? ಹೇಳೆನ್ನ ರಾಯ.

೫

ನಿನ್ನ ಕರೆ ಬರಲೆಂದು
ಬಂದೆ ತೀರುವುದೆಂದು
ನಾನು ಕಾದರೆ ನಿನ್ನ ಕರೆಯೆ ಇಲ್ಲ!
ಕಾದೆ ಕಾದೇ ಕಾದೆ
ಕಣ್ಣೀರ ಕಡಲಾದೆ
ಆದರೂ ನೀ ಕರೆಯ ಕಳುಹಲಿಲ್ಲ!

೬

ನಿನ್ನನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ
ನಿನ್ನನೇ ಮಾನಿಸುತ
ಸಂಬಿದಳಿಗೇ ಪಾಡೆ? ಆಯ್ಯೋ—ಎಂದೆ!
ನೀನು ನನ್ನವನೆಂದು
ನಾನು ನಿನ್ನವನೆಂದು
ಸಂಬಿ ಕೆಟ್ಟೆನೆ! ಆಹ—ಎಂದು ಬೆಂದೆ!

೭

ಮರುಳು ಮೋಹವ ತೊಟ್ಟು
ಕೊರಳ ಕೈಯೊಳಗಿಟ್ಟು
ಕಾಯು ಇಲ್ಲವೆ ಕೊಲ್ಲು ಎಂದೆ ನಾನು!

ನನ್ನ ಮಮತೆಯ ಮರೆತು
ನಿನ್ನೊಳೇ ನೀ ಬೆರೆತು
ಕಡಿಗಣಿಕೆಯಲಿ ನನ್ನ ಕೊಂದೆ ನೀನು !

೮

ನನ್ನ ರೂಪದ ಸೊಕ್ಕು
ತುಂಬು ಜಪ್ಪನದುಕ್ಕು
ಝಝನಿಳಿದವು ಗರ್ಭವೊಳಗೆ ಉರಿಯೆ !
ಓ ಹೊತ್ತ ಹೊನ್ನೆಲವೆ !
ಓ ಹೆತ್ತ ನನ್ನೊಲವೆ !
ಕೊಳ್ಳು ತಾಯೀ—ಎಂದೆ ಬಾನು ಬಿರಿಯೆ !

* * * *

೯

ನಾಥ ! ಕೈಕೊಡು ಕೈಗೆ
ಮುಳ್ಳೇಳುತಿವೆ ಮೈಗೆ
ನಿನ್ನ ವಾಗ್ವಾಣಗಳ ಕುರುಹಿನಂತೆ !
ಸಾಕು, ಹಿಂದಿನ ಗೋಳ
ನೆನಪು ಇಂದಿನ ಬಾಳ
ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಸುಂಗೀತು ಗ್ರಹಣದಂತೆ !

—ಸೇತುರಾಮ

೧

ಬಾಳದಾರಿಯಲಿ ನಡೆವ ನನ್ನ ಗುರಿ
ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಇರಲಿ;
ಏಳು-ಬೀಳುಗಳು ಬಾಳ ಮೈಯ ಸಿರಿ
ಎಂಬ ಭಾವ ಬರಲಿ.

೨

ಬಿಸಿಲು ಸುರಿಯೆ ನಡುನೆತ್ತಿಯುಲಯೆ ಒಳ-
ಜೀವ ಜೇಯದಿರಲಿ;
ಉಸಿರುಗಟ್ಟುವೊಲು ಜಡಿಯೆ ಸಿಡಿಲು-ಮಳೆ
ಮನವು ತೋಯದಿರಲಿ.

೩

ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳು ಅಳ್ಳಡಿಯ ಭೇದಿಸಿರೆ
ಆತ್ಮವಳುಕದಿರಲಿ;
ಎಲ್ಲ ನೋವು ವೈಗೂಡಿ ರೂಢಿಸಿರೆ
ಗೆಲುವೆ ಮೂಡಿ ಬರಲಿ.

೪

ನಿನ್ನ ದರುಶನದಿ ನನ್ನ ದುರಿತಗಳ
ನೆನಹೆ ಬಾರದಿರಲಿ;
ನಿನ್ನ ಪಾರಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷಗಳ
ಬೆಳಕೆ ತೋರುತಿರಲಿ!

--- ಸೇತುರಾಮ

ಮೋಹನೆಯದಾರಿವಳು ?

*

*

.....ಮೋಹನೆಯದಾರಿವಳು ?

ಮುಗ್ಧ ಭಾವನೆಯು ಮಿಗವರಿಯುತ್ತಿವೆ ಮೋಗದಲ್ಲಿ;
ಮುಗ್ಧಾಂಗನೆಯೆ, ದಿಟಕೆ ನೀನಾರು ಪೇಳಾ !
ಮಾನವಿಯೆ ? ಅತ್ತಲ್ತು; ಪುಸಿವಾತು ಸುರರಮಣಿ !
ಮಾನವರ ಬಸಿರೊಳಿಂತಪ್ಪ ರಸ ಮಾಧುರ್ಯ
ರೂಪುವಡೆವುದೆ ? ಚಿ: ಇದೊಂತಪ್ಪ ಮರುಳಾಟ !
ಅಪ್ಪೊಡೀ ಸುರಸುರಮೃತೆಯ ತನಿವೆಗಳೇಕೆ ?
ಅಂಗಾಂಗದಿಂ ನುಸುಳ್ಳ ದಿವ್ಯ ಕಾಂತಿಯದೇಕೆ ?
ಸುರಸರಿದ್ಧಾರಿಯಂದದಿ ಪರಿವ ಸೊಬಗೇಕೆ ?
ಸುನುನುಧುರ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯಮೇಕೆ ?
ಎಲೆ ದಿವ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ, ಎಲೆ ನವ್ಯ ಮಾಧುರ್ಯ,
ದಿವದಾಚಿ ರಾರಾಜಿಸುವ ಮೋಕ್ಷ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾ
ತೊಳತೊಳಪ ಮೋಗಸಸಿಯಿನೊಗೆತಂದೆಯಾ ?
ಅಂತಲ್ತೆ ಪರಮ ಶಾಂತಿಯನೆ ಚುಂಬಿಸಿ ಮೆರೆವ
ಸತ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯದಾ ನಿಸ್ಸೀಮತಯ ಮೆಟ್ಟಿ-
ನಿಂದು ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ಮಧುರಾಕಾರಮನ್ಯರ್ಗ ?
ಅರಿವರಿದು; ಜಲಧಿಯ ಗರ್ಭೀರತೆಯದಕ್ಕಲ್ಲ
ದನ್ಯವಾಹಾರಯಂಗಳ್ಳಂಟೆ ? ಚಿ: ಬಿಡಾ !
ಇಂತಪ್ಪ ಸತ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಾವೃತದ ಸವಿಯ
ಪೀರ್ವನೇ ? ಸುರಸುಂದರಿಯೆ, ಪೀರ್ದು ತಣಿಯಲೇ ?

—ಭೂಸನಾರಮತ

೧

ಕನ್ನಡ ನಾಡೊಡಗೂಡುವದು
ಕನ್ನಡ ಗುಡಿ ಹಾರಾಡುವದು;
ಕನ್ನಡ ಕುಲ ಮೇಲೊಂದೇ ಎನ್ನುವ
ದೇವಿಯ ಹೊಂದೇರಿಕೆಯುವದು.

೨

ಪಾಳೆ ಬಿದ್ದಿಹ ಗುಡಿ ಗೋಪುರದೆತ್ತಲು
ಶತದೀಪಾರತಿ ಬೆಳಗುವದು;
ಜಯ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ! ಜಯ ಮಾಹೇಶ್ವರಿ !
ಎಂಬಾ ಭೇರಿಯು ಮೊಳಗುವದು.

೩

ಬೀಳೆ ಬಿದ್ದಿಹ ಹಳೆ ಕೋಟೆಯ ಕೊತ್ತಳ-
ದಾಳ್ವೇರಿಯ ಹೊರವಲಯದೊಳು
ನಾಡಿನ ಕೆಚ್ಚಿದೆ ಹರೆಯದ ಕಲಿಗಳ
ಕನ್ನಡ ಪಡೆ ಉಕ್ಕೇರುವದು.

೪

ಬತ್ತಿದ ಹೊಳೆ ಕೆರೆ ಕಾಲುವೆ ಹಳ್ಳವು
ನಾಡಿನ ಹೃದಯದ ನಾಳಗಳು,
ಬಲಗೊಕ್ಕುತಲವು ಹರಿಯುವ ಬಯಲೇ
ಸಿರಿಯಾಳುವ ಹಿರಿ ಕಣಜಗಳು.

೫

ಆಸರೆಗಾಣದ ಕನ್ನಡಿಗನ ಕಲೆ
ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುದು ಹೊಸ ಹುರುಪಿನೊಳು
ಆ ಪುಲಿಕೇಶಿಯು ಮಾಧವ ಪಂಪನು
ಕಲೆಯುವರೊಂದೇ ತಾವಿನೊಳು.

—ಜಿ. ಕೆ. ಹೆಗಡೆ

ದಿವ್ಯತೆಗೆ ದಿಕ್ಕಾಗಿ—

*

*

*

ಆಗುವೆವು ನಾನು ಮಾನವರು

ಅತಿಮಾನವರು

||ಪಲ್ಲ||

ದೇವ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಸಮತೆಯನು ಬೀರುತ್ತೆ

ಲೋಕವನೆ ನಾಕಗಿಯ್ತು—

||ಅ. ಪ.||

೧

ನೆಲಜಲವ ಆಗಸವ

ಅಂತರವ ಗೆದ್ದಿಹೆವು

ಜಾತಿ-ಮತ-ಸಂಘಗಳ

ವಿಷಮತೆಯ ಗೆಲ್ಲುವೆವು.

೨

ದೇಶ ದೇಶದ ಜನರ

ಒಳ ಹೊರಗನರಿಯುವೆವು

ಸೋದರರು ನಾನಾಗಿ

ಆದರದಿ ಬಾಳಿ—

೩

ದ್ವೇಷಮತ್ಸರದಗ್ಧ

ಹತನೀರ ಚೇತನಕೆ

ಶಾಂತ್ಯಹಿಂಸಾಪ್ರೇಮ

ಮಂತ್ರಜಲ ತಳೆದು—

೪

ಪೀಡಿತರ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ

ಗರ್ವಿತರ ಮುರಿದೊತ್ತಿ

ನವ್ಯತೆಗೆ ಭವ್ಯತೆಗೆ

ದಿವ್ಯತೆಗೆ ದಿಕ್ಕಾಗಿ—

—ಜಿ. ಕೆ. ಹೆಗಡೆ

ಭಾವಬಂಧ

* * * *

೧

ಚಿಂದಕೆಲ್ಲಿ ಬಂತು ಭಂದ
ಭಾವಜೀವಕೆ;
ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಂದರಂದ
ಭಂದ ಕವಿತೆಗೆ.

೨

ಸಾವು ನೋವಿನಾಟದಲ್ಲಿ
ಭಾವ ಬಿಕ್ಕಲು,
ಕಣ್ಣಿನೀರ ಬುಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ
ಭಾವ ಚಿಮ್ಮಲು,—

೩

ಎದೆಯ ತುಂಬ ಸರಸದುಂಬಿ
ಪಕ್ಕ ಬಡಿಯಲು,
ರಾಗದುಂಬಿದೆಯು ತುಂಬಿ
ಹೊಕ್ಕು ಹರಿಯಲು,—

೪

ನಲ್ಲರಿದೆಯ ಲಲ್ಲೆವಾತು
ಮೂಡಿ ಬೆಳಗಲು,
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಮಾತು
ಪ್ರೇತವಾಗಲು,—

೫

ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲು ಬಸಿರಿನಲ್ಲಿ
ಜೀವ ಸೂಸಲು,
ಹಸಿರು ಬಳ್ಳಿ ಹೂವ ಚೆಲ್ಲಿ
ನಗೆಯ ಬೀರಲು,—

೩೪

೬

ನಗೆಯ ನೋರಿಯು ಬಗೆಯ ತುಂಬಿ-
ದಾಗ ತಿಂಗಳು,
ಜಗದ ಜಡತೆ ಜೀವ ತುಂಬಿ
ರಾಗದುಂಬಲು,—

೭

ಗಾನರಾಣಿ ಮಣಿಯುತೆದೆಯ
ವೀಣೆ ಮಿಡಿಯಲು,
ರಾಗವೇಣಿ ಕುಣಿಯುತೆದೆಯ
ಜೇನು ಕಡೆಯಲು,—

೮

ಎನು ಗಾನವೇನು ತಾನ !
ಮೆಯ್ಯ ತುಂಬಲು,
ಸಾನುರಾಗ ರಸದ ಮೌನ
ತುಂಬಿ ಹರಿಯಲು,—

೯

ಯಾವ ಭಾಷೆ ಬರೆದರೇನು ?
ಭಾವ ತುಂಬಲು ;
ಯಾವ ಛಂದ ಬಂಧವೇನು ?
ಭಾವ ಸೂಸಲು.

೧೦

ಭಾವ ಮೆಯ್ಯ ತಾಳಿದಂತೆ
ಭಾಷೆ ಮೂಡಲು ;
ಜೀವ ಜನನವಾಗುವಂತೆ
ರೂಪ ತಾಳಲು.

೧೧

ಭಾವಬಂಧವೆನ್ನ ಭಂಧ
ಕಾವ್ಯ ದೇವಿಗೆ
ತೋಳಬಂದಿಯಾಗಲಂದ
ಕಾವ್ಯ ರಾಣಿಗೆ.

—ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ

೧

ಉಳ್ಳವರಿಗಿಂತಲೂ ಬಲ್ಲವರು ಮೇಲೆಂದು
ಬಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹಾಂಗ ನುಡಿದು ಬಂದಿ ;
ಮಳ್ಳಮಾತಿನ ಕಲೆಯನೆಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆಯೆ ನೀನು
ಇಲ್ಲದವುಗಳ ಸಂತ ನೆರಸಿ ನಿಂದಿ.

೨

ಬದುಕು ಬಾಳುವ ಜೀವಿ ಬಯಲ ಮೇಯುವದೇನೆ ?
ಇರುವ ಹಂಬಲದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಸೊಗಸು ;
ಬೆದಕಿ ಕಚ್ಚಾಡಿದರೆ ಹುಚ್ಚು ಹರಿಯುವದೇನೆ ?
ಹರಿವ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭಾವ ಬಿರುಸು.

೩

ಜೀವಿತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಜೀವನಕೆ ಬೆಲೆಯೆಂದು
ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲುವ ಮೊದಲು ನುಡಿದ ಗರತಿ;
ಭಾವದುಂಬಿದ ಕವನ ಮೈಗೂಡಿದಂತಿರುವ
ಮೊದಲ ಮಾತಿನ ನನಹಸೆಲ್ಲಿ ಮರೆತಿ ?

೪

ಇರುವ ಜೀವನದಾಗ ಬೆರೆತಷ್ಟು ಬಾಳಿಗಿದೆ
ಇಲ್ಲದವುಗಳ ಹಗ್ಗ ಕೊರಳಸುತ್ತ
ಹರವಿಕೊಳ್ಳುವ ಭರದಿ ಬಾಳುಸಿರು ಬತ್ತಿದರ
ಎಲ್ಲ ಸಾಪದ ಲೆಕ್ಕ ನಿನ್ನ ಸುತ್ತ.

೫

ಉಳ್ಳವರಿಗಿಂತಲೂ ಬಲ್ಲವರು ಮೇಲೆಂದು
ಬಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹಾಂಗ ನುಡಿದು ಬಂದಿ;
ಮಳ್ಳ ಮಾತಿನ ಕಲೆಯನೆಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆಯೆ ನೀನು
ಇಲ್ಲದವುಗಳ ಸಂತ ನೆರಸಿ ನಿಂದಿ.

— ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ

ತವರುಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರುವ ಮಡದಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯನನ್ನು ಕುರಿತು—

ನಿಮ್ಮನು ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ
ಹೃದಯವು ನನ್ನನು ಕೊರೆಯುತ್ತಿದೆ ||ಪಲ್ಲ||

೧

ಬೆಳಗು ಬೈಗಿನಂಚಿಗಳನು ನೋಡಿದೆ
ಬರವಿನ ಒಸಗೆಯ ತರಲಿಲ್ಲ
ಇಂದೇ ಕರೆ ಬಹುದೆಂದೇ ಹಾಡಿದೆ
ನಿಮ್ಮಯ ಓಲೆಯು ಬರಲಿಲ್ಲ.

೨

ಮಗಳಿಗೆ ತವರೇ ಸಗ್ಗವು ಎಂಬರು
ತಿಳಿಯದ ಹುಂಬರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ
ನಿಮ್ಮನಿಸೋಂಕೇ ಹಿಗ್ಗಿನ ತವರೆನ-
ಗೆಂದುಸುರಿದೆ, ನಿಮಗರಿದಲ್ಲ.

೩

ಪಂಚಮಿ ಬಂದಿತು ಅಣ್ಣನ ತಂದಿತು
ತವರಿಗೆ ಹೋದೆನು—ಏನರ್ತಿ !
ಸಾವಿರ ತರಹದ ಗೌರಿ-ಗಂಗೆಯರು
ಸೆರೆ ಹಿಡಿದವು—ಇಳಿಯಿತು ಸ್ಫೂರ್ತಿ.

೪

ತವರಿಗೆ ಬಂದರು 'ತಕ್ಷಣ' ಮರಳುವು
ದುಚಿತವು ಲೋಕದ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ
ತವರು ತವರು ಎಂದಿಲ್ಲಿಯೆ ತಳವೂ-
ರಿದರೆ ಏನು ಗತಿ ಜನರಲ್ಲಿ !

೫

‘ ಇಂದೇ ಬಂದೆನ್ನನು ಕರೆದೊಯ್ಯಿರಿ
ತವರಿನ ಮೋಹವು ನನಗಿಲ್ಲ ’
—ಎಂಬೀ ಮಾತನು ಅವ್ವನಿಗೊಡೆದರೆ
ನನ್ನ ಪಾಡ ದೇವರೆ ಬಲ್ಲ.

೬

ಅಪ್ಪನೆದುರಿಗೇ ಹೇಗೆ ಕಳಸಲೀ
ಅಂತರ್ವಾಣಿಯ ತಂತಿಯನು
ಯಕ್ಷಿಣಿಯಳ ಈ ಮೇಘಜೊಸಗೆಯನು
ತಿಳಿದು ಮನ್ನಿಸಿ ವಿನಂತಿಯನು.

—ಎನ್ನೆ

ದೀಪಾವಳಿ

* * *

ನನ್ನ ದೀಪಾವಳಿ
ರನ್ನ ದೀಪದಾವಳಿ

೧

ಅಕ್ಕ ತಂಗಿ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ
ಬಂಧು ಬಳಗದೊಂದಿಗೆ
ನಕ್ಕು ನಲಿವ ಹಿರಿಯ ಹಬ್ಬ
ಸುಗ್ಗಿ ಕಾಲ ಸಂಧಿಗೆ.

೨

ಹೊಸಬ ಮಾನ ಹೊಸಬ ಭಾವ
ನಸು ನಗೆಯಲಿ ಮಿನುಗುವ
ಮೋಹನಾಂಗಿಗಾಗಿ ಅಳಿಯ
ಮಾವನ ಸೆರೆಯಾಗಿಹ.

೩

ಸೊಡರ ಸಾಲು ಅಡರಿ ಪೇಲು
ತಮನ ಕಳೆದು ತೊಳಗಿವೆ.
ಸಗ್ಗ ಸೊಡರ ಭೂಮಿಗಳಿಸಿ
ದಿಗ್ಧಿಗಂತ ಬೆಳಗಿವೆ.

೪

ವರುಷ ವರುಷ ಬರಲಿ ತರಲಿ
ಹೊಸ ಆಶೆಯ ನಮ್ಮಲಿ.
ನಮ್ಮ ಮನದ ತಮನ ಕಳೆದು
ಬೆಳಕ ನೀಡಿ ಗೆಲ್ಲಲಿ.

—ಕುಲಕರ್ಣಿ ಸ್ವಾಮಿರಾಯ

ಕಾಲು ಜಾರಿತು

*

*

*

ಬೆಳಕು ಕಂಡಿತು
ಥಳಕುಗೊಂಡಿತು
ಜುಳು ಜುಳು ಹರಿಯುವ ಸರಿಯಲಿ
ಪಳಕು ಬೆಳಗಿತು !

—ಬಳಿಯ ಕೊಳದಲಿ
ತಿಳಿಯ ಜಳವಲಿ
ಸಾವಿರಾರು ತಾರೆಯ ನಡು
ತೋರಿಕೊಂಡಿತು.

—ಸಗ್ಗದಾ ಸೊನೆ
ಹನಿಯಿತೊ ಎನೆ
ಕಣ್ಣಮನಗಳ ತಣಿಸುತೊಂದು-
ಬಿಂಬ ಬೆಳಗಿತು.

—ಇವನೆ ಚಂದ್ರನೆ?
ಸುಕರಸಾಂದ್ರನೆ ?
ಭೂಮಿಗಳಿದನೇಕೆ? ಜಲವ
ಅಳಿಯಲಿರುವನೆ ?

—ಓಹೊ ! ತಿಳಿಯಿತು
ಒಡವು ಹೊಳೆಯಿತು!
ಮೋಡ ಮೇಲೆ ಓಡುವಾಗ
ಕಾಲು ಜಾರಿತು.

— ಕುಲಕರ್ಣಿ ಸ್ವಾಮಿರಾಯ

೧

ನೀ ವಿಶ್ವದಂಚಿನಲಿ ಮೈದೋರಿದೊಡನೆ
 ಸೂರ್ಯನನು ಚಂದ್ರನನು ಮೋಡ ಮುತ್ತುವುದು.
 ನಿನ್ನೊಂದೆ ನೋಟದಿಂ ವಿಷಮರುಕಟಾಕ್ಷದಿಂ
 ಪ್ರಾಣವಾಯುವಿನಸುವ ಹೀರುತಿಹೆ ನಿರ್ದಯದಿ ನಿಶ್ಚೇಷವಾಗಿ.

೨

ತೊಂಗಲೊಳ್ಳುದುಗಿ ಸ್ವನಸುಧೆಯ ಜೀವಿಗಳುರದಿ
 ಹರಿಸುತಿಹ ಹಕ್ಕಿಗಳಗಲೆ ಕೊರಲುರುಲು
 ಹೆಜ್ಜೆ ದುಳಿತಕೆ ಅರಳ ನಗೆಮೊಗವ ಹೊಸಗಿಕ್ಕಿ
 ಆನಂದ ಉಲ್ಪಾಸಗಳ ಕೊರಳ ಮುರಿದೆಸೆವ ಭೈರವಿಯು ನೀನು.

೩

ಉಂಡರೂ ಉಣಿಸಿಲ್ಲ ನೋಡಿದರು ಕಣ್ಣುರುಡು
 ಮಾತಿನಲಿ ಮೊಳಗುವುದು ಮಾನದ ವೃದಂಗ ;
 ಸ್ವಚ್ಛಂಧ ಬಂಧನವು ಸಂಗದಲಿ ನಿಸ್ಸಂಗ
 ಶಾಂತಿಸವತಿಯು ನೀನು ಶೀತೋಷ್ಣ ಸುಖದುಃಖದ್ವಂದ್ವಹೀನೆ.

೪

ವೃತ್ಯುಭಗನಿಯೆ ! ನೀನು ಕೊಲ್ಲಬಯಸುವಳಲ್ಲ
 ಕೊಲ್ಲದೆಯು ಬಿಡೆ ನೀನು ಯಮನ ನವನೀರೆ !
 ಮುಳ್ಳುಮೈಯೊಡ್ಡಿ ನೀನಪ್ಪಿ ನೆತ್ತರ ಹೀರೈ;
 ಆತ್ಮಗಳ ಮಿಡುಕಾಟ ನಿನ್ನ ಕುಣಿತಕೆ ತಾಳ,—ನಿನಗಲೆ ಆಟ !

—ನಾ. ಗೋ. ದೇವ

ಬಯಕೆ

* * * *

ಇಂದಿಲ್ಲವೆಂದಾನು ಹೆಳಿಯುವದು ಸಾಕು
ಮುಂದೆ ಬರುವದು ಎಂಬ ಹಂಬಲವು ಬೇಕು.
ಮುಂದಿನದ ಮುಚ್ಚಿಹಳು ಮೂಜಗದನಾತೆ
ಮುಂದು ಬರುವದು ಒಡನೆ ಮಂಜು ಬಯಲಾಗೆ.
ಹಿಂದು ಇಂದುಗಳನ್ನು ನೆನೆನೆನೆದು ಮನಮೋಳಗೆ
ಬೆಂದು ಬೆಂಡಾಗುವದು ಸಾಕುಸಾಕೆನ್ನು.
ಕತ್ತಲೆಯು ಬಂದೊಪನೆ ಬೆಳಕು ದೂರಿಲ್ಲ
ಬತ್ತಿರುವ ಝರಿ ನಿತ್ಯ ಬತ್ತಿಹೋಪುದೆ ಇಲ್ಲ.
ನಿಲೆಯ ಅರ್ಚಿಸು, ನೋಡು ನೋಡಲಿ ಫಾಗ್ಯದಾ
ಉಷೆ ಬಹಳು! ಹಿಡಿ ಬಯಕೆ! ಬಿಡು ದುಗುಡ ಮನವೇ.

—ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ

ನಲ್ವಾಡು

*

*

*

*

ಆಳಕಾವಳಿಗಳ ಅಳಿಗಳ ಬಳಗವು
ಮೊಗದಾವರಿಯನು ಮುತ್ತುತಿರೆ,
ಮಿಂಗಳ ಹೋಲುವ ಕಂಗಳ ಕಾಂತಿಯು
ಮೇರಿ ಮೀರಿ ಮಿಗಿಲಿಯುತಿರೆ,
ನಾಸಾಮುಕುಳಂ ಮೆಲ್ಲಿಸಿರೆಲಿರಿಂ
ಬಗೆಬಗೆಯಂದದಿ ಅರಳುತಿರೆ,
ನಿನ್ನಯ ಕನ್ನಡಿಗದಪಿನ ಅಳದಿ
ನನ್ನಯ ಮೊಗ ಪಡಿಮೂಡುತಿರೆ,
ಬಿಂಬದ ಫಲವಂ ಜರಿಯುವ ಭಲದಿಂ
ಬಾಯ್ಬೆರೆಗಳು ಮೆರೆಮೆರಿಯುತಿರೆ,
ನಿನ್ನಿನಿವಾತಿನ ಇಂಚರದಿಂಪನು
ಕೇಳುತ ಮನ ನಲಿನಲಿಯುತಿರೆ,
ಕೋರೈಸುತ ಎನ್ನಯ ನಯನಂಗಳ
ಕನ್ನವುರಂಗಳು ಕುಣಿಯುತಿರೆ,
ನಾಗವೇಣಿಯದು ಕೊರಳನು ಬಳಸುತೆ
ಏಕಾವಳಿಯೊಡನೆಸೆಯುತಿರೆ,
ಕೊಂಕಿಸಿ ಕೊರಳನು ಬಿಂಕವ ಬೀರುತ
ನವಿಲಿನಂತೆ ನೀ ನಡಿಯುತಿರೆ,
ಹೊಂಬಸಿರನ ಹಿರಿಯೆರಕದ ಬೊಂಬೆ
ನಿನ್ನಯ ರೂಪನು ಏನೆಂಬೆ !
ಸುಂದರ ಸುಮನಸ ಸತಿಯರ ರೂಪಿಗೆ
ಹೋಲಿಕೆ-ಗೀಲಿಕೆ ಬೇಡೆಂಬೆ !
ಪ್ರೇಮಾಮೃತವಂ ನೀಡಿನಗೆ
ಕಾವ್ಯದ ತನಿರಸವೊಡನೆಗೆ !

ಸಾಸದನಾಗಲಿ ನಿನ್ನಯ ರೂಪ
ಕವಿಗಿದು ಸ್ತೂರ್ತಿವಿಶೇಷಾಟೋಪ !
ನಾಕದ ಚಿರಸುಖವೆನಗದು ಬೇಡ
ಮುಕುತಿಯನೊಂದುವ ಯುಕುತಿಯು ಬೇಡ,
ಈ ತನಿನೋಟವು ಚಿರವಾಗಿರಲಿ,
ಬಗೆಯಲಿ ಭಾವಗಳುಕ್ಕುತಲಿರಲಿ
ನಿನ್ನನು ಬಣ್ಣಿಪ ಜಾಣ್ಣುಡಿ ಬರಲಿ
ನನ್ನಿನಿಗಬ್ಬನ ಕೇಳುತ ನೀ ನಲಿ !

— ಬಿ. ಟಿ. ಸಾಸನೂರ

ಚಂದಿರನ ತನಿಬೆಳಕು!

*

°

*

೧

ಚಂದಿರನ ತನಿಬೆಳಕು ಸೂಸುತಿರಲು
ತಾರೆಗಳ ಚಿಲುವು ಬಾನ್ವೆಳಗುತಿರಲು
ಮಂದನಾರುತ ಸುಳಿದು ಸುತ್ತುತಿರಲು
ನೊರೆನೋಡ ಪಥಿಕರೊಲು ಸಾಗುತಿವೆ ಕೋ!

೨

ಆಹಹ ಏನಿದು ರವ್ಯ! ಏನು ಸೌವ್ಯ!
ಮನದಿ ಮೋಹತರಂಗ ಚಿಮ್ಮುತಿರೆ ಹಾ!
ಬಗೆವಕ್ಕಿ ಗರಿಗೆದರಿ ನಭಕಡರಲೆಂದೋ
ಏರುತಿದೆ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡುತಿದೆ ಕೋ!

—ಬಿ. ಆರ್. ನಾಡಪ್ಪಿ

೧

ನಿನ ಮಾರಿವ್ಯಾಗಿನಕ ನಗೀ
ಕಂಡು ನನ ಬಗೀ
ಆಯಿತಕ ಆರಳೆಧಾಂಗ ಮಲ್ಲಿಗೀ.

೨

ನಿನ ಕಣ್ಣೆನ್ಯಾಗಿನಕ ಪ್ರೀತಿ
ಓತು ಕಂಡ ರೀತಿ
ನೋಡಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಹಿಗ್ಗಿಗಿತಿಮಿತಿ.

೩

ನೀನೊಲಿದು ಉಲಿದ ಆ ಮಾತು
ಸವಿದು ಮನ ಹೂತು
ಹಿಗ್ಗಿಜೆದಿ ಆಹಾ ಎಂದಿತಕ ಸೋತು.

೪

ಒಮ್ಮಿಗಿಲೆ ಬಳೆಗೆ ನೀ ಬಂದಿ
ಮೈಗೆ ಮೈ ಹೊಂದಿ
ಬೊಗಸಗಣ್ಣೆಲೆ ಏನೇನೋ ಅಂದಿ.

೫

ತೋತ್ತಿರೆದು ಎಂಥ ನಗಿ ನಕ್ಕಿ
ತುಟೆಗೆ ತುಟೆ ಇಕ್ಕಿ
ಬಿದ್ದಿತಕ ಜೀವ ಜೀವಕಕ ತೆಕ್ಕಿ.

—ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲ

ಪುನರಾಗಮ

* * * *

೧

ನೆನಹು ನಾಡಿನ ತೂಗುರೆಂಬೆಗಳೊಳಿಂದ ಹಾಯ್ದು
ಇಂತಚಾನಕವಾಗಿ ಏಕೆ ಬಂದೆ ?
ಎಲ್ಲೊ ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಲೋಕದುಸಿರಂತೆ ಬೀಸಿ
ಇಂಥ ಬೆಳಕಿನ ಕ್ಷಣವನೇಕೆ ತಂದೆ ?

೨

ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮರಳಿ ಬಂತು ಮುನ್ನೀರು ತುಂಬಿದಂತೆ
ಬಾಳಸೆಳವಿನಲೆಲ್ಲೊ ಮರೆತ ಈ ಎದೆಯ ಬಯಕೆ.
ಜೀವ ಜೀವಾಳದಲ್ಲೆಲ್ಲೊ ಇಳಿದು
ಗುಸ್ತುಗಾಮಿನಿಯಾದ ವಿರಹ ವ್ಯಥೆ.

೩

ವಿಧಿ ತೆರೆದ ಸಥದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಮುಂಜಾವಿನಲ್ಲಿ
ಬೇರೊಬ್ಬ ಭಾಗ್ಯವಂತನ ಸುಖಿಸಲು
ನನ್ನ ಜೀವನದಳವಿನಾಚಿಗೂ ನಡೆದೆ ನೀನು
ದಾಟಿ ಈ ಜಗದ ಹೊಸಲು.

೪

ಬಂದಿರುವಿ ಮತ್ತೆ ಅಹ ! ಸಹಜ ಸೌಹಾರ್ದದಲ್ಲಿ
ನಗುತಿರುವಿ ಮಾರಳತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು.
ಸಖಿ ನೀನು, ಪ್ರಾಣಸಖಿಯಲ್ಲ ! ನಾವಿರ್ವರೂ
ನೂರು ಯೋಜನ ದೂರ, ಮರೆಯಲೆಂತು ?

೫

ನಿನ್ನ ಈ ಹೊಬಿಸಿಲಿನಂಥ ನಗೆಯು
ಎದೆಯ ಸಿಹಿಕಣ್ಣುಗಳಲಿಳಿದ ಬಗೆಯು
ಬಗೆಯ ಕದಡಿನೆ ಅಂದಿನಂತೆ ಇಂದೂ.
ನೀನೊಂದನೂ ಅರಿಯೆ ; ಆಹಾ ನಮ್ಮಯ ನಡುವೆ
ಮೊರೆವುದು ಅನುಲ್ಲಂಘ್ಯ ಲವಣಸಿಂಧು !

—ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲ

ಸೊಬಗಿನ ರಹಸ್ಯ

* * *

೧

ಭೂಮಿವೈದ್ಯಮಗಳೊಂದನೊಂದು ಚುಂಬಿಸುವೆಡೆಗೆ
ಸೊಬಗು ಮರೆಯಾಗಿ ವೈಮರೆತು ನಗುತ್ತಿಹುದು ;
ರವಿ ಮೂಡಿ ಚೆಲುವ ಹೊಂಬೆಳಕ ಹರಹರಡುತ್ತಿ
ಚೆಲುವು ಕುಣಿಕುಣಿದು ತಣಿತಣಿಯುತ್ತಲಿಹುದು.

೨

ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಿಲಕಿಲದಿ ತರುಲತೆಯ ಮಿಲನದಲಿ,
ಚೆಲುವು ತಾ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿಹುದು ;
ತಿಳಿಯ ಹಸುರಿನ ಮೇಲೆ ಮಿನುಗುತ್ತಿಹ ಮಣಿಗಳಲಿ
ಚೆಲುವು ಹಸುಗೂಸಿನಂದದಲಿ ಒರಗಿಹುದು.

೩

ಏನೊಂದು ಸೌಂದರ್ಯ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸೌಂದರ್ಯ
ಅಡಕವಾಗಿಹುದು ವಿಸ್ತರಿತ ಜಗದೊಳಗೆ !
ನೋಡಿಡೆಡೆಯೊಳು ಸರಸಸೌಂದರ್ಯಕಲೆಯದುವೆ
ಇಣಕಿ ನೋಡುವುದು ಗಡ ಮಿಂಚಿ ನೋಗುವುದು.

೪

ಚೆಲುವನರಿತವರಾರು ? ಅರಿತು ತಿಳಿಸುವರಾರು ?
ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಸಗ್ಗನೆಂದೊಲೆದುಲಿವರಾರು ?
ಚಿತ್ರಕನು ಸೊಬಗು ಚಿತ್ರಿಸಿ ತಾನೆ ಕುಣಿದೊಡನೆ
ಚಿತ್ರವದು ತಾ ಮೂಕ ಚೆಲುವೆಯಂತಹುದು.

೫

ಚೆಲುವನುಂಟುಂಟು ವೈಮರೆಯುತಿಹ ಕವಿಸರನ
ಹೃದಯದಲಿ ಹೊರಟ ಸವಿನುಡಿಯ ಹೆಣಿಕೆಯಲಿ
ಚೆಲುವು ಚೆಲುವೆಯ ತೆರದಿ ವೃದ್ಧಹಸಿತ ವದನದಲಿ
ನುಡಿಸಿ ರಸಿಕರಿಗೆ ಸುಖವುಣಿಸಿ ತಣಿಸುವುದು.

—ಅಂಬಕ್ಕ ಸೋನಾರ

ಕನಸಿನ ಚಿತ್ರ

* * *

೧

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ರೂಪ
ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಮೊಳೆತು ಚಿಗಿತು
ನೆನಪವನೆಯ ಬಾಗಿಲೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿ ಕುಡಿಯ ಚಾಚಿತೇ !

೨

ಶರದ ಜೊನ್ನ ಬಾನಿನಿಂದ
ಧಾರೆ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿದು
ಇಳೆಯನೆಲ್ಲ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಮಾಯೆ ಕವಿದು ಮುಸುಕಿರೆ
ತುಂಡು ಬೆಳ್ಳಿಮುಗಿಲು ಮೌನ ಧಾರಿಯಾಗಿ ಮರೆದಿರೆ,—

೩

ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಲ್ಲಿಗೆಲಿ
ರೂಪು ಅರಳಿ ಹೂವ ಬೇಲಿ
ಬಿಟ್ಟು ವಿಶ್ವರಂಗದೆಡೆಗೆ ರಾಗ ಕೊಸರಿ ಮೂಡಿತೇ !
ಎಲ್ಲ ಚೆಲುವು ಒಂದುಗೂಡಿ ಚಂದ ದೇಹ ತಕೆದಿತೇ !

೪

ತುಂಬಿಗೊರಲಿನಿಂದ ದನಿಯು
ತಾನ ತಾನವಾಗಿ ತೇಲಿ
ಜಗದ ಜೀವ ಚೇತನೆಯ ರಾಗ ಹೊನ್ನಿ ಹೊರಟಿತೇ !
ತಾನು ತನ್ನದೇನು ?— ಎಂದು ದಿವ್ಯವಾಗಿ ಮಿಡಿದಿತೇ ?

೫

ಬೆಳಕು ಅರಳಿ ಬೆಳ್ಳಿಯಾಗಿ
ಹೂವು ಹಿಗ್ಗಿ ದೇಹವಾಗಿ
ದೇವಲೀಲೆ ಚಿತ್ರವೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಹುಡಿಯಲಡಗಿತೇ !
ದೇಹವೆತ್ತ ಜೀವಮಾಲೆ ಮಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಎಂದಿತೇ !

—ಫ. ಬ. ದೇಸಾಯಿ

೧

ದಣಿದ ಹಾದಿಪಯಣಕಾರ,
 ಬಿಸಿಸುಯಿಲಿನ ಎಲೆ ಸಮೀರ,
 ಬಾ ಈ ಕೆಲದೊತ್ತಿಗೆ
 ಬಂದೆ ಒಳ್ಳೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ.
 ತುಸು ಏರಮಿಸು ಬಳೆ ಕೆಲದೊಳು---
 ನೆಳಲು ಮಳಲು ಪ್ರಣಯವಾಡು
 ನಂಥ ನೆಲದ ತೊಡೆಯಲಿ;
 ಇದೊ ನುಡಿಪುವೆನೊಂದು ಹಾಡು---
 ಮೌನ ಗಾನ ಇದರ ಪ್ರಾಣ---
 ಈ ವಿಶಾಲ ಗುಡಿಯಲಿ !

೨

ಬಿಮ್ಮನೆಂದು ಕೂಡಬೇಡ
 ಕಿವಿಯನಿಡಾ ನೆಲಕೆ ನೋಡ;
 ಬೇಸರದಲಿ ಆಸರ
 ಆಗುವಂಥ ಸವಿಸರ
 ಉಲಯಲುಂಟು, ಒಲವ ನಂಟು;
 ಬೇರೆ ಗೀತವೆಲ್ಲ ಕುಂಟು !
 ಹೇಳಲೇನು ಕಾರಣ ?
 ಪ್ರಣಯ ಸೊಲ್ಲು ಪ್ರಣವದಲ್ಲಿ
 ಮಿಳಿತವಾಗಿ ತಾನೆ ಬಹುದು
 ತಳೆದು ಗಾನ ಧಾರಣ !

ಬೆಳಸಲೇಕೆ ಬಹಳ ಮಾತು
 ಗೆಳೆಯ ಬರಲು ದಯವೆ ಕಾತು ?
 ಸಾರೀ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ
 ಬಿಡಿಸುವೆ ನಿಜ ಭಾವನೆ.—
 ಇಲ್ಲಿ ಇದುವೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ
 ಒಲವಿನವಳ ಉಸಿರು ಕರಗಿ
 ಇಳಿದಿತು ಇಳೆಯೊಡಲಿ ;
 ಬಯಕೆ ಮಾತ್ರ ಇಳಿಹಗಲಿನ
 ಭಾಯೆಯೊಲೇ ಉಳಿದೆ ಇರಲು
 ಮರೆದಿತು ಮೆಯ್ ಹುಡಿಯಲಿ !

ಆಡಲಾರೆ ಹಾಡಲಾರೆ,
 ಕಣ್ಣು ನೀರ ಕಡೆಯಲಾರೆ ;
 ಇಲ್ಲ, ಬಲ್ಲೆ, ಹರುಷವು ;
 ಕಳೆದುವೇಸೊ ವರುಷವು.
 ನೆನೆವನಲಾ ಪೃಥಿವಿ ಪ್ರೇಮ—
 ಇರಲು ನಲ್ಲ ದೂರ ವೈದ್ಯಮ
 ತಳಮಳವೇ ಒಳಬಗೆ ;
 ಇಂಥನಂತ ಹೃದಯ ಸುಯಿಲು
 ಬದುಕಿಸಿತಲ ಜಗದ ಬಾಳ ;
 ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಧಗೆ-ಹೊಗೆ !

೫

ಇರಲಿರೆ ಇದೆ ದಿಟದ ಪ್ರೀತಿ
ಇದರುಸಿರೇ ಶಿನದ ಗೀತಿ !
ಇವಳೆದೆ ನೆಂಯ್ ಅವಳಲ,
ಜ್ವಾಲಾರಸ ಕೊಡದಲಿ,
ಇಳಿದು ಸೇರಿತಣ್ಣ ತನ್ನ
ಹವಣು ತಾಣ ಕಂಡೆ ಮುನ್ನ
—ಎಂಬೆನಲಾ ಎಂಬೆನು !

ಸೃಷ್ಟಿ ಮಿಡಿವ ಓಂಕಾರಕೆ
ಒಲವ ಸುಯಿಲು ಮೇಳಗೊರಲು ;
—ಬೇರೆ ಮಾತ ನಂಬೆನು !

೬

ಹೊರಟಿಯೇನು ಗಾಳದೇವ,
ತಳೆದು ಎನ್ನ ದೈವಂ-ಭಾವ
ಸಲಿಸೆ ಜೀವ ಲೋಕಕೆ,
ತಣೆವಿನ ದನಿ ಶೋಕಕೆ ?
ಯಾರದೇನು ಎದೆಯ ನೆತ,
ಮಾಗಿ ಬರಲು ಚಿರದ ಚರಿತ,
ತೊಳೆಯೆ ಮನದ ಮ್ಲಾನವ.
ನಮಸ್ಕಾರ ! ಸಖ ಸಮೀರ,
ಹಾದಿಯೊಳಗೆ ಹಾಡು ನೇಹ,
—ಇದೇ ಮೌನ ಗಾನವ !

—ಚಿದಂಬರ ದೀಕ್ಷಿತ

೫೩

೧

ಕಲುಷಿತ ಹೃದಯದ ಕೆಂಗನಸಿನ ಆ
ಮಾಯಾನಗರವ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೆ,
ಅಮೃತ ಶಿಲೆಯ ಚಿಲು ಬೀದಿ ನಡುವೆ ನಾ
ನಡೆಯೆ ರಾಜನೊಲು ಸೊಕ್ಕಿದ್ದೆ,
ಬಳಿಗೆ ಸುಳಿದ ಅದೆ ಆಸ್ತ ಅರಮನೆಯ
ಒಳಗೆ ನುಸುಳಿ ಕದವಿಕ್ಕಿದ್ದೆ.

೨

ಎಂಥ ಮಹಲು ಅಹ ! ದಂತ ಮಲರಿದೊಲು
ಇದಕು ಉಂಟು ಸವಿ ಮಗಮಗಿಸೆ ;
ಕಂಪು ಗಾಳಿ ಕೈಕರೆದು ತೋರುತ್ತಿದೆ
ಹೂವು ಮಂಚ ತಡಿ ನಳನಳಿಸೆ ;
ಏನೊ ರಸವು ಹೊಸ ಗಾನ ಬೆರೆಯುತ್ತಿದೆ
ಯಾವ ಬೇಟವನೊ ಮನ ನಿನಸೆ.

೩

ಅರರೆ ! ದೇಹ ಮನ ಪಕ್ಕ ಹಿಡಿದುವೆನೆ
ಹಾರತೊಡಗಿದುವು ಗರಿಗೆದರಿ ;
ಅಲ್ಲಿ ಬಂತು ಸಖಿ ಮೇಳ ಸುರಗುವುರಿ-
ಗುಂಪು ಕರೆಯೆ ಒಲು ಪುಷ್ಪ-ಸರಿ ;
ಹಾರೆ ಸೋತಿ ಮರುಚಣದಿ ಅವರ ಎದೆ-
ಬಿಸಿಯ ಗಾದೆಯೊಳು ಮೈ ಮುದುರಿ.

೪

ಅಮರ ಕನ್ನೆಯರ ನುಣ್ಣು ಬಣ್ಣ ರಸ
ಕಣ್ಣು ವರ್ಣಿಸುವನಾವ ಕವಿ ?
—ಹರಕು ನೆನಪು ಇದೆ, ಮರುಕವೆರೆದ ರತಿ
ಗೆಳತಿ ಕಮಲೆಯದೆ ರೂಪು-ಭವಿ.—
ದೊರೆತ ಸವಿ ಸಮಯ ಬರಿದೆ ಹೊಗಳುವುದು
ಕುರುಡ ಬರೆದ ತೆರ ಹಗಲ ರವಿ.

೫

ನಿಡ್ಡೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುದ್ದು ಕೊಡಲು ಆದ
ಸುದ್ದಿ ಹೇಳುವುದು ತರವೇನು ?
ಬೇಗಿನುದಯಕಾ ಚೆಲುವೆ ಅಮೃತವನೆ
ಸಿಂಚಿಸೆಚ್ಚರವ ತರಲಾನು,
ತೆರೆದು ಎವೆಯ, ಬಳೆ ಕಂಡೆ—ಎನ್ನದೆಯೆ
ಗುಡಿಲು, ಸುರಿವ ಇಬ್ಬನಿ ಜೇನು !

೬

ಏನು ಏನು ಬರಿದಿಗಿಲು ! ಮಿದುಳ ಪರೆ
ಮಂಜು ಹಿಡಿದ ಪರಿ ನಸು-ಬುಟ್ಟೆ ;
ಇರುಳ ಸ್ವಪ್ನದೊಳು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೆ-
ನೆಂಬ ಮಾತನೆಯೆ ಮರೆತಿದ್ದೆ.
ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆಯಲಿ ಕಮಲಮುಖಿಯ-ನಸು
ಇಣುಕಿದುದನೆ ಈಗರಿತಿದ್ದೆ.

—ಚಿದಂಬರ ದೀಕ್ಷಿತ

೧

ನೂರು ಹೃದಯದ ಮೇರುಭಾವಗಳ ನೂರಾರು ಸಾಲುದೀಪ
ಹೊತ್ತಿ ಉರಿದಿವೆ ಸುತ್ತು ಕತ್ತಲೆಯ ಕೂಪದಲಿ—

ಒಂದು ಚಣ, ಬೆಳಕು ನಗೆ ನಲಿವು ಸಲ್ಲಾಪ;
ಮರುಗಳಿಗೆ 'ಆ' ಎಂದು ಅಂಧಕಾಸುರ ಬಂದು
ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯಲು ಕೇಳಿ ಬರುವದೊಂದೇ ಸೊಲ್ಲು
ಅಣುಕಣದ ಏಪ್ರಲಾಪ!

ಸುತ್ತು ಕಂದಕ ತೋಡಿ ಮುಳ್ಳು ತಂತಿಯ ಬಿಗಿದು
ಭದ್ರವಾಗಿಯೆ ಕಾವಲಿಟ್ಟರೂ ಬಿಟ್ಟರೂ
ನುಗ್ಗಿ ಬಂದೇ ಬಿಡುವನಲ್ಲ ಈ ಭೂಪ!

ಬಿಳಿಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ನೆರಳು ಬಂದಾಡುವವು
ಕುಣಿಸುವನು ಕಿಳ್ಳಿಕೇತ.

ನೆತ್ತಿಯಲಿ ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತಿ ಮಲಗಿದೆ ಮೆದುಳು.... ಬಡಪಾಯಿ
ಚಿತ್ತವೆತ್ತೋ..... ಅದರ ಧ್ಯಾನವೆತ್ತೋ..... !

ಕೆಸರು ಮೆತ್ತಿದ ಕಾಲನೆತ್ತತ್ತಿ ಇಡುತ್ತಿಹುದು ಗಾಣದೆತ್ತು.

ಹಾಳುಗೋಡೆಯ ಬದಿಗೆ ಕಾಲು ಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತು
ಇಹಪರದ ದೀರ್ಘ ಆಲೋಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿಹುದು
ಯುಗ ಯುಗದ ದೈನ್ಯವಾಣಿ,—

ಕಟ್ಟಿ ಕಾಲನು ಮೇಯಬಿಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಿ.

ಕೆದರಿ ತಿಪ್ಪೆಯ ಕೋಳಿ ಹೆಕ್ಕುತ್ತಿಹುದೇನನೋ

ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಿದೆ ತನ್ನ ಸರ್ವ ಬಳಗ!

ಬೆಳಗಾಗೋ ಮುನ್ನವೇ ಕೂಗುವದೆ-ಅದರ ಮನೆ ಹಾಳಾಗ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ?

ಹಿಡಿದು ಒಳ್ಳೆ ಉಸಿರು ಒದರುತಿವೆ ಊರೆಲ್ಲ ಗಿರಣಿ ಭೋಂಗಾ.

ದಿನದ ಬೀಸುನ ಕಲ್ಲು ಗರಗರಿಂದಾಡಿಹುದು
 ಬಳೆಯ ಮಂಜುಳ ರವದ ನಾದ ಹಿಡಿದು
 ಇರುಳೆಲ್ಲ ಉರಿದುರಿದು ಸಣ್ಣದಾಗಿದೆ ಪಣತಿ
 ಗುಡಿಸಲದ ಗೂಡಿನಲಿ ಜೀವ ಹಿಡಿದು !

೨

ಅವತಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಅವತಾರಗಳು ಬಂದು
 ಮಂಡಿಸಿದ ಭಾವಚಿತ್ರ
 ಕಟ್ಟುಹಾಕಿಸಿ ಗೋಡೆಗಳಿಗಿಡು ಮೊಳೆಯನು ಜಡಿನು
 ತೂಗ ಬಿಟ್ಟೆಹರಾರೊ ಬಲು ವಿಚಿತ್ರ !
 ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ಪೌಳ ನಡುವೆ ಗೋಪುರವೇರಿ
 ಮೂಡಿತ್ತು ಮುದ್ದುಕಳಸ ;
 ಹರಗಿ ಹಸನಾದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು ರಾತಿ ಧಾನ್ಯದವಸ.
 ಪೂಜೆ ಸಂದಿತು ಮುಗ್ಧ ನೈವೇದ್ಯ ಸಂಕ್ರಸ್ತಿ—
 ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿವೆಗೊಮ್ಮೆ ಹೊಮ್ಮಿದುತ್ಸವದಲಿ
 ಮೊಳಗಿದವು ಜೋಡು ಕಹಳೆ !
 ಗಂಟೆ ಗಣಗಣ ನಾದ ರಿಂಗಣದಿ ನರನರವು ವಿದ್ಯುತ್ಪರಂಗಮಾಲೆ !
 ಬಯಕೆ ಊದಿನಕಡ್ಡಿ ಬರೆದು ಹಾಕಿತು ದಿನವು ಬಿನ್ನಹದ ಓಲೆ
 ಮುಟ್ಟಿತಿಲ್ಲವೊ, ಇನ್ನೂ ಉತ್ತರವೆ ಬರಲಿಲ್ಲ
 ಏನೊ ವರ್ಗಾವರ್ಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ !
 ನುಡಿಯಲೊಲ್ಲದು ದೇಹ ದೇಗುಲದ ಗಂಟಿಯುಲಿ
 ಮಿಡಿಯಲೊಲ್ಲದು ಮುಖ್ಯ ಜೀವನಾಡಿ,
 ಹಿಡಿದು ಸಿಕ್ಕಾಬಟ್ಟೆ ಜಗ್ಗುತಿವೆ ನೂರಾರು ಬೇಟೆ ನಾಯಿ !
 ಮಡಿಯುಟ್ಟ ಪೂಜಾರಿ (ನೋಡಿರವನವತಾರ !)
 ಕಾಣಿಕೆಯ ಕೊಂಡ ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಕೃತಾರ್ಥ.
 ಅಮೇಲೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಹಣಿಸುವನು ಒಂದೊಂದೆ ಸೌಟು ತೀರ್ಥ
 (ಗಂಗೆ ತುಂಗೆಯು ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ಕಾವೇರಿಯರು ನೆರೆಬಂದು
 ಹೊರಚಿಲ್ಲುತಿಹರು ವ್ಯರ್ಥ)

ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬಲ್ಲು ಕಾಜಿನ ಗುಳಾಪುಗಳು ಕಾರ್ತಿಕವ ಹಚ್ಚಿದಿರುಳು
 ಥಳಥಳಿಸುವೆರಡು ಬಂಗಾರ ಪಾದುಕೆ ಮೇಲೆ
 ಆಡುತನೆ ಪೂಜಾರಿ ಕೈಬೆರಳು !
 ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲಿ ಪಣತಿ ಉರಿದಿವೆ ನಿರಾತಂಕ
 ಬಂದು ಬಡಿದರು ನೂರು ದೀಪದ ಹುಳು !

೩

ಚೆಂಡುಹೂ ತುಂಬೆಹೂ ಹೊನ್ನನವೆ ಹುಚ್ಚಿಕ್ಕು-
 ಸಜ್ಜೆ ಜೋಳದ ತೆನೆಗೆ ಸುಂಕವಾಡಿ
 ಮಣ್ಣು ಕುಡಿಕೆಯನೊಡೆದು ಸ್ತುತಿಯುತಿದೆ ಕಾರಂಜಿ
 ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬದುಕನೆಲ್ಲ ತೂರಿ !

ಗುದ್ದುತಿದೆ ಗಾಳಿಯನು ಸುಮ್ಮಸುಮ್ಮನೆ ಮದ್ದು
 ಒದ್ದಾಡುತಿದೆ ಒಳಗೆ ಚಟಪಟಾಕಿ ;
 ಹೊತ್ತಿ ಸುರುಸುರು ಬತ್ತಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಸೂಸುತಿದೆ
 ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಇಂದು ದೀಪಾವಳಿ !

ಗುರಿಯಿರದ ಸುರುಬಾಣ ಹಾರಿವೆ ಧಡಲ್‌ಬಾಜಿ
 ಆಟದಾಟಂಬಾಬಿನಾ ಸ್ಫೋಟನ !
 ಒಂದೊಂದಕೂ ಸ್ಪರ್ಧೆ 'ನಾ ಮುಂದೆ ನೀ ಮುಂದೆ'
 ಸಾಲಬಹುದೇ ಒಂದು ಜೀವಮಾನ ?

ಮುಗಲು ಝಗಝಗ ಮಿಂಚಿ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡಿತು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಪು
 (ಸಿಗಲಾರದಿನ್ನಿಂಥ ಜಗದ ಭಂಗಿ !)
 ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಮಳೆ ಹೊಯ್ದು ಗುಡುಗುಡಿಸಿತ್ತು
 ಸಿಕ್ಕ ಚೇಟಿಯ ಸಿಡಿಲು ತಿಂದು ತೇಗಿ !

ಮರ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದು ಕಬ್ಬಿಣ ಕಂಬ ನೆಲಕೊರಗಿ
 ಹರಿದು ವಿದ್ಯುತ್ತಂತಿ ದೀಪನಾರಿ

ಕತ್ತಲೆಯೆ ತುಂಬಿ ಮೊರಜಿಲ್ಲುವ ಗಟಾರದಲಿ
ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು ಪಾಪ, ಮುದ್ದು ಕುನ್ನಿ!

*

*

*

*

ತಲೆ ತಲಾಂತರದಿಂದ ತೈಲವೆರೆಯುತ ಬಂದು
ಸೊಡರು ಕುಡಿಯಾಡಿಸಿದೆ ಮುಣ್ಣು ಪಣತಿ,—
ನೆಲ ಬಾನಿಗೊಂದೆ ದೀಪಾವಳಿಯ ಸೇತುವೆಯ
ನಿಲಿಸಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಿ 'ಜ್ಯೋತಿ ಪಾಂ ಜ್ಯೋತಿ'!

—ಚಿನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

೧

ಇದೋ ಕಡಲು !
 ಅದೋ ಮುಗಿಲು !
 ಬಾಯ್ಲೆ ರೆದಿವೆ ಒಂದಕೊಂದು ಅನಂತತೆಯ ಹೀರಲು !
 ಎಸಿತೆಸಿತೋ ಹಗಲು ಇರುಳು
 ತೆರಿಗಳ ಹೆಗಲೇರಿ ಬರಲು
 ನೆಲವನಳಲಮಳಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಗಿದು ಮುಂದೆ ಸಾಗುವೆ !
 ಋತುಋತುಗಳು ಓತು ಬಂದು
 ನದೀ ಮುಖದಿ ಕೂಗುವೆ !
 ಬೆಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟ ಬೆಂಬಳಿಸಿವೆ—
 ಗುಟ್ಟನರಿಯದಂತಿವೆ ;
 ಘಟ್ಟವೇರಿ ಘಟ್ಟವಿಳಿದು ಹಸಿರು ಪಟ್ಟವೇರಿವೆ !
 ಬಾನಿನೆದೆಯ ಭವ್ಯತೆಗಿದೋ
 ಕಡಲು ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ !
 ಬೇಡ ಬೇರೆ ಮುನ್ನುಡಿ.

೨

ಅಗೋ ಅಲ್ಲ !
 ಉಸಿರ್ಗಟ್ಟಿ ದ್ವೀಪ ಮೇಲಕೆದ್ದಿವೆ
 ನೀಲನಿಡ್ಡೆ ಗೈದಿವೆ.
 ಹಾಯ ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾಯಾಗುವೆ
 ದೋಣಿ ತೆರೆಯನೇರಿವೆ ;
 ನೀರಿನಲ್ಲಿ ರಂಟೆ ಹೊಡೆದು ಹಡಗು ಕ್ಷಿತಿಜವಡರಿವೆ !
 ಕೊರೆದ ಹರಿವ ನೀರಘಾಯ
 ಮಟಾಮಾಯವಾಗುವೆ.

ಈ ಪಡುವಣ ತೀರದಲ್ಲಿ
 ತೀರದಂಥ ಮೊರೆತವೋ!
 ಆಖಾತವೋ ಭೂಶಿರವೋ
 ತೇಲುತಿರುವ ತೆಪ್ಪವೋ
 ದೇಶಾಂತರದಾಶೆವೀಚಿ ಇದರುದರದಿ ಬೆರೆತವೋ!
 ತೆರೆತೆರೆಗಳು ಬಂದರದಲಿ ನೋರಿಯ ತೂರಿ ತೂರಿ
 ಬರೆಯುತ್ತಿವೆ ದಿನಚರಿ!

೩

ಆಲೆ ಅಲೆ ಅಲೆ ತೇಲಿ ಬರುವದಲ್ಲ ದೋಣಿ ಬಿನದ!
 ಅಂಬಿಗರುಲಿ ನಿನದ;
 ತುಣುಕು ಮೊನು
 ಮಿಣುಕು ಮೊನು
 ಅಣಕಿಸಿ ಸಾರಾದವೇನು ?—
 ಬಿದ್ದವದೋ ಬುಟ್ಟಿಗೆ
 ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ!
 ಮೊಂಬುಲಿಗನ ಹಕ್ಕಿ ಕೊಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿ ಹಾರಿತು
 ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೊನು ಮಾತ್ರ ವಿಲಿವಿಲಿ ಒದ್ದಾಡಿತು!
 ಜೊಕ್ಕು ತಲೆಯ, ಬರಿವೈಯ
 ಮಕ್ಕಳು ಮುಗಬಿದ್ದವೆ
 ಅವರ ಪಾಲಗಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ಕಡಲು ಕೊಟ್ಟ ಕಾಣಿಕೆ
 ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿಯೋಜನಸುಗಂಧಿಯಾದಳೆಂಬ ವಾಡಿಕೆ!

೪

ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಯುದ್ಧವಾಯ್ತು ಮನುಕುಲದುದ್ಧಾರಕೆ!
 ಕಳೆಯಲೆಂದೆ ಬಂದಿತೆನ್ನ
 ದೇಶ ದಿಗ್ವಿಶಗಳ,
 ಶಾಂತಿಯ ಬಾಯಾರಿಕೆ;

೬೧

ನೆಲ ಬಾನ್ಸಳು ಸಾಲಲಿಲ್ಲ
 ಕಡಲಿಗು ಕಿಡಿ ಸಿಡಿಯಿತು !
 'ಉದ್ಧರೇದಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂ'
 ಜಲಸುರಂಗ ಹಬ್ಬಿತು !
 ಹಡಗು ಹಡಗು ಬುಡಮೇಲು
 ಸುತ್ತು ತೋಪುಗಾವಲು ;
 ನಾಗರಿಕತೆ ಮುಗಿಲಿಗೇರಿ
 ಬಾಂಬಿನ ಮಳೆಗರೆಯಿತು
 ಆಗಸವೇ ಅದುರಿತು !
 ಕಡಲು ದಂಡೆಗಪ್ಪಳಿಸಿತು—
 ಚಪ್ಪರಿಸಿತು ನಾಲಗೆ
 ಈ ಯುದ್ಧದ ಮದ್ದುಗುಂಡು
 ಸಾಲಬೇಕು ಅದರ ಯಾವ ಮೂಲೆಗೆ ?

೫

ಇದೋ ಕಡಲು
 ಅದೋ ಮುಗಲು
 ಬಾಯ್ಲೆ ರೆದಿವೆ ಒಂದಕೊಂದು ಅನಂತತೆಯ ಹೀರಲು
 ಉರುಳುತ್ತಿಹ ಭೂಗೋಲಿನ ಆಯುಷ್ಯವು ತೀರಲು
 ಅದೂ ಬೊಕ್ಕು ಬೋರಲು !

— ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲವಿಧವೆ

*

*

ಏನನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿಹಳೋ !
ದೇವನಲ್ಲೇನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿಹಳೋ ! ||ಪ||

೧

ಜೀವನದ ಜ್ಯೋತಿಯು ನಂದಿ ಹೋಗಿಹುದು
ಸಾವನಕ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಸೆಳೆದಿಹುದು
ನೋವ ಕಡಲೋಳಗೆ ಮುಳುಮುಳುಗಿ ಏಳುವಳು.—

ಏನನ್ನು.....

೨

ಮೂಢ ರೂಢಿಯು ಬೇಡಿಯವಳ ಬಿಗಿದಿಹುದು
ಕಾಡು ನಡತೆಯ ಭೂತ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿಹುದು
ಬೇಡಾದ ಬಾಳುವೆಯ ಬಯಲಿನಲಿ ಸಿಂತು.—

ಏನನ್ನು.....

೩

ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ನಾಮವನು ಜಪಿಸುತ್ತಿಹಳೋ
ಸರ್ವ ಘಾತಕಿಯೆಂದು ವಿಧಿಯು ಶಪಿಸುವಳೋ ?
ಸರ್ವ ನಾಶವಗೈದ— “ಪುರುಷ” ನೆನ್ನುವಳೋ ?

ಏನನ್ನು.....

೪

ಕಿಡಿಯ ಕಾರುತಲವಳ ಲೋಕ ಮಿತಿಮೀರಿ
ಸುಡುವುದೀ ಲೋಕವನ್ನಾಕಾಶಕೇರಿ
ಕಡಿದು ಬೀಳುವವಳ ಬಿಗಿದಿರುವ ಬೇಡೀ

ಏನನ್ನು.....

—ಬಿ. ವಿ. ಕಟ್ಟಿ

ಬಡತನದ ಮಾರಿ

* * * *

ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಕುಣಿತಾಳ ಬಡತನದ ಸ ಮಾರಿ || ||ಪ||

೧

ಕಲಿಗ ಸ ಕೆಚ್ಚಿದೀ ಮ್ಯಾಲೇ ಕಾಲೂರಿ |

ಕಡಿಗ ಸ ಕಾರಿ |

ತನ ಸ | ಕಾಳರಾತ್ರಿಯ ಕಪ್ಪು ಮೈಬಣ್ಣ ತೋರಿ ||

ಹುಚ್ಚೆದ್ದು

೨

ಕಪಿಯ ಸ ಕೈಯಾಗೀನ ಕೊಳಲೂ ತುತೂರಿ |

ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ |

ಅವನ ಸ | ಕನನ ಸದ ದಿವ್ಯ ಶಕ್ತಿಯನೆಲ್ಲಾ ಒರೀ ||

ಹುಚ್ಚೆದ್ದು

೩

ಸಾವೀನ ಸರವೊಂದು ಕೊರಳಾಗ ಸ ಹಾಕೇ |

ಹೊಡಿಯೂತ ಕ್ಯಾಕೇ |

ಮ್ಯಾಲೆ ಸ | ಹಾರೀಸಿ ಹಸಿವೀಯೆ ಸ ಒರಿಯ ಸ ಪತಾಕೇ ||

ಹುಚ್ಚೆದ್ದು

೪

ದುಡಿಯೂವ ಧೀರನ ಮೈಮೂರಿ ದುಡಿಸೀ |

ದೂಳೀಯನುಣಿಸೀ |

ಅವನ ಸ | 'ಬಾಳೇದು ಹಾಳೆ'ಂಬ ರಾಗಕ್ಕ ಸ ಕುಣಿಸೀ ||

ಹುಚ್ಚೆದ್ದು

೫

ಮಾರೀಯ ಸ ಕುಣಿತಕ್ಕ ಸಿಡಿಲೀನ ಸ ತಾಳಾ |

ಗುಡುಗೀನ ಸ ಮ್ಯಾಳಾ |

ಗ ಸದ | ಗದ ನಡುಗಿದವಯ್ಯಾ ಭೂಮೀ ಪಾತಾಳಾ

ಹುಚ್ಚೆದ್ದು

೬೪

೬

ಚೆಲುವನರ ವಾರೀಗೆ ಮುಸಕೊಂದು ಹೊಚ್ಚಿ |

ದವಡೀಯ ಕಚ್ಚಿ |

ಅವರ | ಛಂದದ ಸಂಸಾರಾ ಕ್ವಾರೀಲೆ ಚುಚ್ಚಿ ||

ಹುಚ್ಚಿದ್ವು

೭

ಹುರುಪೀನ ಹುಡುಗರ ಹೆಡಮುರಿಗೀ ಕಚ್ಚಿ |

ಕಾಲಾಗ ಮೆಚ್ಚಿ |

ಅವರ | ಸವಿಗನಸಿನದೊಂದು ಗೋರೀಯ ಕಚ್ಚಿ ||

ಹುಚ್ಚಿದ್ವು

೮

ರಕ್ತದ ಪಟ್ಟಿ ಕುಂಕುನು ಹಣಿಗ್ಗುಚ್ಚಿ |

ಕೆಂಜೆಡೀ ಬಿಚ್ಚಿ |

ತನ್ನ | ಅಕ್ರಾಳ ನಿಕ್ರಾಳ ದೂಪಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ||

ಹುಚ್ಚಿದ್ವು

೯

ಕೋಲ್ಮಿಂಚು ಹೊಡಧಾಂಗ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಹಾರೀ |

ತಿರನ್ನೂತ ಚೂರೀ |

ಆಹಾ | ಭಾಳಿದ್ವು ಕೂಳಲ್ಲ ಅನ್ನೂತ ಚೀರೀ ||

ಹುಚ್ಚಿದ್ವು

—ಜಿ. ವಿ. ಕಟ್ಟಿ

೧

ತೆರತೆರದ ಹೂಗಿಡಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾಗಿ
ಕರಮೆಸೆಯುವಂದಚಂದದ ಬಿರಿದ ಹೂಗಳೆಂ
ದರಸಿಕರನಾದೊಡೆಯು ಸಲೆ ಕೊಳ್ಳ ಪೂಗೊಳದ ಬನವೊಂದ ನೀಡು ದೇವ!

೨

ಅಂತಿರುವ ಬನದ ಪೂಗೊಳದ ತೀರವ ಸೇರಿ
ಸಂತಸಂಗೊಂಡು ಬನಸಿರಿಯನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು
ಅಂತಿಹುದನೆಲ್ಲವನು ಪಿಂದೆಸೆವ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾವ್ರಾಜ್ಯದರಸಿ ಬರಲಿ!

೩

ಅಂತಿರುವ ಸೊಬಗುಗಣಿ ನಡೆದೆಯ್ಯತಿರಲಾಗ
ಅಂತವಿಲ್ಲದ ಸೊಬಗು ಹೊನಲಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರೆ
ಎಂತು ಆ ಸೌಂದರ್ಯಪೀಯೂಷವೀಂಟುವೆಂ ಅಂತೆಸಗು ಕಂತುಜನಕ.

೪

ಬಿಡುಗಣ್ಣನನು ಮಾಡು ದೇವ ಕರುಣದಲೆನ್ನ,
ಬಿಡದೆಯೆವೆಯಿಕ್ಕದೆಯೆ ನೋಡಬಯಸುವೆನದನು,
ಸಡಗರದೆ ಮಿರುಗುತ್ತಿಹ ರೂಪರಾಶಿಯನದನು ಮನದಣಿಯೆ ಕಾಣಲೆಳವೆ.

—‘ಜಯದೇವ’

೧

ಪೇರಲೆಗಳೇರೀರಿ ಭರದೆ ಬರುತ್ತಿರಲು
 ಜಲಚರಗಳೆರದೆ ಮೇಲೆಯ್ಯುತಲೆ ಇರಲು
 ತಾರಣದ ತೆರವೆನಗೆ ತೋರದಾಗಿರಲು
 ಬಾಳಿನಾಸೆಯದಳೆಯೆ ಆರಿವುದವ್ವಿರಲು—

೨

ಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಯದೆನಿತಗಮ್ಯನಾಗಿಹುದು
 ಆರು ಅರಿಯುವರವನ ಕರುಣೆಯಾಳವನು ?—
 ಮರವೆಯರಿತಾನಿಸು ಕಣ್ಣೆರೆಯಲಾಗ
 ಕಂಡೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಡನೊಂದು ಬರುವುದನು !

೩

ಜೀವಿಸುವ ಬಯಕೆಯದು ಮರಳಿ ಮೊಳೆತಿರಲು
 ಆದನು ಹಿಡಿಯುವ ಹವನೆಯಿಂದಲೀಸಿದನು ;
 ಆನ ದೆಸೆಯಿಂದಕಟೆ ತೆರೆಗಕ್ಕೆತಂದು
 ಮತ್ತಿನಿಸು ದೂರೆಸೆದು ಬಿಟ್ಟವಯ್ಯದನು !

೪

ಮುಟ್ಟುವೆನು ಇಲ್ಲಿ ಇದೆ ! —ಎಂದು ಸಾಗಿರಲು
 ಮುಟ್ಟಿದನು ಎಂದಂದು ಉಬ್ಬುವನಿತರೊಳು,
 ಕೆಟ್ಟ ತೆರೆಯೊಂದೆಯ್ವಿ ಅದನೆ ಕಸಿದೊಯ್ದು
 ಬಿಸುಟಲೇವೇಕ್ಕೆ ನನ್ನಳವಳಿದ ಗೋಳು !

೫

ಬಳಲಿಹೆನು ಬೆಂದಿಹೆನು ನೊಂದು ಕುಂದಿಹೆನು
 ಮೈಮನಗಳೆರಡು ಬಲವಿಲ್ಲದಾಗಿಹವು,
 ಸೆಳೆನುಂಚು ಹೊಳೆದಡಗೆ ಕಾಳು ಕವಿಯುವ ಪ್ರೋಲು
 ಸೆಕ್ಕಿ ಕೈಬಿಟ್ಟೆಗಲೆ ಬನ್ನ ಬೆಳೆದಿಹುದು.

—‘ಜಯದೇವ’

ಬೇಸರ

* * *

೧

ಭಾವಭಾಗೀರಥಿಯು ವೇಗದಲಿ ಹರಿಯುತಿರೆ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣೆ ಲೆಯನ್ನು ತೂರಿಬಿಟ್ಟೆ!
ದಡದ ಗಲುಗಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವದೋ ?
ಹರಿಹದೊಡನಾಡುತ್ತ ಸಾಗರಕೆ ಸಲ್ಲುವದೋ ?
ನೋಡಲಿಕೆ ಮನಸೆ ಇಲ್ಲ!

೨

ಜೀವನದ ಜೂಜಿನಲಿ ಲೆತ್ತವನು ಗುಳುಗುಳುಸಿ ಹೇಗೆನೋ ಸೂರಿಬಿಟ್ಟೆ !
ಲೆಕ್ಕವೆಷ್ಟೆಂಬುದನು ಪರಿಕಿಸಲು ಎದೆಯಿಲ್ಲ !
ಗೆಲವು ಸೋಲುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಡುವ ಮುದವಿಲ್ಲ !
ಕೈಜಾರಿ ಹೋಯಿತಲ್ಲ !

೩

ಎದೆಯೊಳಗೆ ಮುಡುಪಿಟ್ಟು ಚಿನ್ನವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಯಾಕೇನೋ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟೆ !
ಬಿಲಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕೆ ಹಸ್ತಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿವೆ !
ನಾಡಿನಾಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಮರುಕದಲಿ ಮಿಡುಕುತ್ತಿವೆ !
ಜೀವದಲಿ ಜೀವವಿಲ್ಲ !

೪

ಉಂಡ ಸವಿಯನ್ನವನು ಯಾವ ಬನ್ನದೊಳೇನೋ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಾರಿಬಿಟ್ಟೆ !
ಹಸಿವೆಯಾಯಿತು ಮತ್ತೆ, ರುಚಿಮಾತ್ರ ಹಿಂಗಿಹುದು !
ಕಾಮನೆಯ ಬಟ್ಟಲಲಿ ಬೇಸರವು ತಂಗಿಹುದು !
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲು ಸರಸವಿಲ್ಲ !

೫

ದೇವನಾಣತಿಯಿಂದ ಕೊರೆದಿಟ್ಟು ಗೆರೆಯನ್ನು ಅರಿದರಿದು ಮೀರಿ ಬಿಟ್ಟೆ !
ಕ್ಷಿತಿಜದಾಚೆಗೆ ಅವ ಸ್ವರ್ಗವಿದೆ ನಾನರಿಯೆ !
ಆ—ಯೆಂದು ಬಾಯ್ಬರೆದ ನರಕವಿದ್ದರು ಪರಿಯೆ—
ಬಂದುದನು ಸಹಪೆನ್ನಲ್ಲ !

—ಶಂ. ರಾ. ಮೊಕಾಶಿ

ನೆರಳು ಬೆಳಕು

* * * *

ಬೆಳಕಿಗೆ ಬೆನ್ನು ಮಾಡಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರೆ

ನನ್ನ ನೆರಳನ್ನು ಎಡಹುವೆನು !

ಬೆಳಕಿನತ್ತ ತಿರುಗಲೇ?—ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುವದು !

ಬೆಳಕೇ ಕತ್ತಲಿಸ ಹೊರಟಾಗ ಕಣ್ಣು ಕಠೆಯೇನು ?

ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿಸುವ ನೆರಳು !

ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿಸುವ ಬೆಳಕು!—

ಎಡಗೈ ಬಲಗೈಯೊಡನೆ ಕಾದಾಡುವಾಗ ಸುಡುಗಾಡಿಸಿದ್ದನು

ಕಡುಬನ್ನಂತು ತಿಂದಾನು ?

ತಂದೆ ತಾಯಿ ಕಾದಾಡುವಾಗ ಚೆನ್ನಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಅಡಗಬೇಕು ?

ನಾನಾರ ಮೊರೆ ಹೋಗಲಿ?—

ನಡುವೆಯೇ ನಿಲ್ಲುವೆನು !

ಎರಡು ಸತ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಇಡುಕೊನಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಗುಡಿಸಲು

ಹೂಡುವೆನು !

ಏಕೆಂದರೆ, ನೆರಳೂ ಸತ್ಯ ! ಬೆಳಕೂ ಸತ್ಯ !

ಸತ್ಯಗಳ ಹೋರಾಟ ಬಲು ಕಠಿನವಯ್ಯಾ !

ಕರ್ನಾಜುನರು ಕಾದಾಡುವಾಗ ಯಾರ ಬೆನ್ನ ಕಟ್ಟುವಿ ?

ಸತ್ಯಗಳ ಕಾದಾಟಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೆಲ್ಲ ?

ಕಾಗದದ ಕಳಸವಳಿದಾಗಲೇ—

ಆ ಕಾಶಬುಟ್ಟಿಗೆ ಉರಿಹತ್ತಿದಾಗಲೇ—

ನಕ್ಷತ್ರ ಕರಗಿ ನೆಬ್ಬುಲಾ ಆದಾಗಲೇ—

ಈ ಹೋರಾಟ ಮುಗಿಯುವದು !

ಆಗ,—

ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತೆಕ್ಕೆಬಿದ್ದ ನೆರಳು ಬೆಳಕುಗಳು ಚಿರಂತನ
ಕುರುಡಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗುವವು !

ಕಣ್ಣನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ದೇವನಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲವಯ್ಯಾ !
—ಆವನೇನು ಬಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿದ್ದವರ ಬವಣಿಯನು ?
ಅಂತೆಯೇ ಅವನು ದೇವ, ನಾವು ಮನುಷರು !

ಎಂದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಳಿಯುವದೋ
ಅಂದು ನಾನು ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಸರಿ !
ಬೆಳಕೂ ನನ್ನದೇ, ನೆರಳೂ ನನ್ನದೇ !

—ಶಂ. ರಾ. ಮೊಕಾಶಿ

ಎರಡು ಹಕ್ಕಿ

*

*

*

೧

ಮರದುದಿಯ ಮೇಲೆರಡು
ಮೆಲೆಯುತಿವೆ ಎಳೆವಕ್ಕಿ;
ಒಂದು ಫಲ ತಿನ್ನುತ್ತಿದೆ
ಒಂದು ನಗೆ ಬೀರುತ್ತಿದೆ.

೨

ಜೀವನದ ಗಿಡದಲ್ಲಿ
ಜೀವ ದೇವಗಳೆರಡು
ಒಲಿದುಯ್ಯಲಾಡುತ್ತಿವೆ
ನಲಿನಲಿದು ನೋಡುತ್ತಿವೆ.

೩

ಜೀವಪಕ್ಷಿಯು ತಿನಲು
ಭವಜನ್ಯಫಲವನ್ನು
ದೇವಪಕ್ಷಿಯು ಭವ್ಯ
ನಗೆಯನದು ಬೀರುತ್ತಿದೆ !

೪

ಹಸಿದರುಣ್ಣವ ಆಸೆ
ಹಸಿಯದೆಲ್ಲಿಯ ಆಸೆ ?
ಜೀವಕಿದೆ ಭವದಾಸೆ
ದೇವಗೆಲ್ಲಿದೆ ಆಸೆ ?

—ರುದ್ರ

ಅಂತರ

* * * *

ಸಾಕು !

ಈ ಒದ್ದಾಟ, ಗುದ್ದಾಟ, ಮುದ್ದಾಟ ಸಾಕು.

ಆಫೀಸಿನ ಕಾನನವು ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ—

ಸಹರಾದ ಮರುಭೂಮಿ, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ಪರ್ವತನವು,

ಐಸಲ್ಯಾಂಡ ನಡುಗಡ್ಡೆ ಕರೆಯುತ್ತಿವೆ—

ಕೈಯೊಂದು ಬಾಯೊಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಬರೆವೆ, ಬರೆವೆ, ಬರೆವೆ ಹಗಲೆಲ್ಲ—

ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ನೋವು; ಮನವೆಲ್ಲ ಬರಿದು.

ಮನಬಂದಂತೆ ನಾ ತೊನೆಯಲೆಂತು ?

ಬಂದೆ....ಕೊನೆಗೆಲ್ಲೆ ?....ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ.

ಕೂತುಕೊಂಡು ನನ್ನ ವಿಧಿ, ಕೈ ಹಿಡಿದ ಸಾಧಿವು.

ಹೋದೆ, ವೈ ಹಿಡಿದು ಸೋತೆ.

ಬೇಕು ! ಬೇಕು ! ಬೇಕು !

ಈ ಮಾಂಸ, ಈ ತೋಳು, ಈ ಗೋಳು, ಈ ಕಣ್ಣು

ಗೋವಿನಂತಿಹುದೆನ್ನ ಹೆಣ್ಣು....

‘ ಹೇ, ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಅಮೃತವ ಕುಡಿದು,

ನಾನನುರನಾದೆ, ನಾ ಧನ್ಯನಾದೆ. ನೀ ಗಂಗೆ.... ’

ಹಾಡಿದೆ, ಅರಣ್ಯದಲಿ ಹಾಡಿದೆ, ಮಂಗಳನೋಲು ಆಡಿದೆ....

ಕತ್ತಲಲಿ ಕೈಯು—

ಕೈಚಾಚಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ ಕತ್ತಲೆಯ ಕೈಯು

ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ—ನಾನವಳ ಸೆಳೆದಂತೆ,—‘ ಬಾರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರಕೆ ’.

ಸಾವು !

ಒಲ್ಲೆ ಸಾವಿನಾ ಬಾವಿಯಲಿ ಬೀಳಲೊಲ್ಲೆ....‘ ನಲ್ಲೆ ’.

‘ ಮುಗಲು ಚಿಕ್ಕೆಗಳಾಚೆ, ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಾಚೆ

ಏನಿಹುದೊ ಏನೊ,—ಕತ್ತಲೆಯ ಗರ್ಭದಲಿ ! ’

ಬರಿದೋ ಬರಿದು !

' ಎಲೆ ನಕ್ಷತ್ರ!' (ನನ್ನದು ಮೂಲಾ)
 ' ನಸಬೆಳಕಿನ ಚಿಂದಿಯೆ, ಅಡಗು, ಅಡಗು!
 ಈ ಒಣಬೆಡಗಿನ ಹೊರನುಸುಕು
 ಯಾಕೆ?
 ' ಏನದು? ಯಾಕೆ? '—ಕೇಳಿದಳು ನನ್ನಾಕೆ.
 ' ಏನಿಲ್ಲ, ಅಹಾ! ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೆಂದರೆ ನಕ್ಷತ್ರ
 ನಿನ್ನ ತುಟಿಯಲ್ಲಿದೆ ಸುರಲೋಕ
 ಸುಮ್ಮನಿರು ಬಿಗಿದಪ್ಪು—ಬಿಗಿ.... '
 ಎಷ್ಟು ದಿನ ಈ ಸೋಗು, ಈ ಕೊರಗು?
 ಹೃದಯದಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿವೆ ಬಿರುಕು—
 ನೀರು! ನೀರು! ನೀರು!
 ' ಎಲೆ ನೀರೆ, ಏನೆಂದಿ? ಹೊಸ ನೀರೆ ಜೀಕೆ?
 ಮರುಳೇ, ಐಂದ್ರಧನುಷ್ಯದ ನೀರೆಯ ಹೆಣೆವೆ.
 ನೀನೇ ನನ್ನಯ ಮುಕ್ತಿಯು, ಹೆಣ್ಣೇ! '
 ಅಗೋ, ದೂರದಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ ನನ್ನ ಹೆಣ
 ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ, ಬಾಯ್ಬಿರೆದು, ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಾಗ —
 ಕೂಸಿನೊಲು ಮಲಗಿಹುದು, ಓಂ ಶಾಂತಿ!
 ಶಾಂತಿ: ಶಾಂತಿ: ಶಾಂತಿ:
 ಅದು ನನ್ನ ಮುಕ್ತಿ, ಮುಕ್ತಾಯ, ನಿರ್ವಾಣ !
 ' ಜೆನ್ನೆ, ಬಾರೆನ್ನ ಜೇನೇ, ಹೆದರದಿರು—
 ನನಗಿಹುದು ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊನ್ನು.... '
 ನನಗಿಹುದು ಭೂಮಾತೆ—ಮಣ್ಣು—
 ತಂಪು! ತಂಪು! ತಂಪು!
 ' ಸಖಿ, ಪಂಖದ ಸ್ವಿಚ್ಚೆನ್ನೊತ್ತು
 ಗಾಳಿಯು ಆಡಲಿ ತಂಪು! '

—ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ

ಆ ದಿನ....ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ
 ನಾನು ಕಲ್ಲಾದೆ
 ಗೌತಮನ ರೌದ್ರ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಈಡಾದೆ
 ' ಕಲ್ಲಾಗು, ಕಲ್ಲಾಗು. '

ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಸಿದ್ದೆ, ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿದ್ದೆ:
 ' ನಿರ್ದೋಷಿ ನಾನು, ನಿಷ್ಪಾಪಿ ನಾನು. '

ನನ್ನೊಲವಿನ ಪೂರ್ಣತೆಯೆ ಮುಳುವಾಯಿತೆನಗೆ.
 ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಮೈಮರೆತೆ, ಪಾಪವನು ಮಾಡಿದೆ
 ಶಾಪವನು ಪಡೆದೆ—
 ' ಕಲ್ಲಾಗು ಕಲ್ಲಾಗು '

ನಾನಿಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಕುಳಿತೆ.
 ಯಾರದೊ ಅವ್ಯತ ಸ್ವರ್ಶಕೆ
 ಕಾತರಿಸಿ ಕುಳಿತೆ.

ಎಲ್ಲಿಹುದು ಆ ಪಾಪ, ಆ ನೋವು, ಆ ನೆನವು ?
 ಕಲ್ಲಿನಲಿ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಕರಗಿ ಹೋಗಿಹುದು.
 ಈಗ—

ಬಂದುದನು ಅನುಭವಿಸಿ
 ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾದಿಹೆನು
 ಬಂದುದೆಲ್ಲವು ಬರಲಿ
 ದೈವಗರ್ಭವು ಹೆರಲಿ
 ಎಲ್ಲ ಕೈವಾಡಕ್ಕೆ
 ಎದೆಗೊಟ್ಟು ನಿಂತಿಹೆನು
 ಈ ಕಲ್ಲಿನಲೆ ಕಾಣುತಿದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಜೀವನ :
 ಗಾಳಿ ಮಳೆ ಬಿಸಿಲು ಚಳಿ
 ಮಿಡುಕಲಾರವು ನನ್ನ

ತುಡುಕಲಾರವು ಮನವ-
 ಎಲ್ಲವೂ ಕಲ್ಲು—ಕಲ್ಲು.
 ಅದೊ ನೋಡು ಆ ಚಿಕ್ಕಿ
 ಆವಕಿಯದು!— ಓ ಮಿಣುಕು
 ಚಿರಂತನದ ಮಿಣುಕು.
 ಅದನೆ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ನಾನು
 ಅದರಂತೆಯೇ ನಾನು
 ಶೂನ್ಯಚಿತ್ತಳಾಗಿ ಕಲ್ಲು
 ನಿಂತಿರುವೆ—ನಿಲ್ಲುವೆ.
 ಭಾಗ್ಯ ಬರಲಿ ಇಲ್ಲ ಬಿಡಲಿ
 ಕಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯ—ಮುಕ್ತಿ.
 ಕಲ್ಲಿನಲೆ ಮೂಡುತಿದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಜೀವನ.
 ಮುಕ್ತ ಜೀವನ.
 ಕೆಳಗೆ ನೆಲವು ಮೇಲೆ ಬಾನು
 ಅಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಿ ಇಲ್ಲಿ ನಾನು
 ಯಾರು ಮೇಲು ಯಾರು ಕೀಳು?—
 ನಿಶ್ಚಯವಿರದು ಹನಿಗಳು
 ಜೀವಸಾಕ್ಷಿ ತಾರೆಯೇ
 ರಾಮ ಬರಲಿ ಇಲ್ಲ ಬಿಡಲಿ
 ಬಂದರೂ—
 ಭವಿತವ್ಯದ ವೈವದಿಂದ
 ಪುನಃ ನಾನು ಜೀವಂತಳಾದರೂ
 ಈ ಕಲ್ಲು-ಮನವೆ ನನಗೆ ಇರಲಿ
 ಮುಕ್ತಿ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯಕಿರಲಿ....
 ಕಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಧೈವ-ಪ್ರಾಣ
 ಅದುವೆ ನನ್ನ ಗೌತಮನಿಗೆ
ಪ್ರೇಮಾರ್ಪಣ.

—ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ

೧

ಹಳದಿಹೂಗಳ ಮುಡಿದು ಹಸಿರು ತಳಿರನು ತೊಟ್ಟು
 ಪಚ್ಚೆ ಪಟ್ಟಿಯನುಟ್ಟು ಗಲ್ಲಕರಿಸಿನವಿಟ್ಟು-
 ದೆನಿಸ ರೂಹನು ತಾನೆ ನೋಡಿ ಪ್ರೇಮದ ಭರವು
 ವೈಮರಸೆ, ತಲೆದೂಗುತಿಹುದೀ ಬೆಳೆದ ಮರವು.
 ಬನದಾಯ ಮಗಳಿವಳು ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿಹ ಮುಗುದೆ
 ಮಂದಗಾಮಿನಿ—ಅಹುದು—ಅಲ್ಲಲ್ಲ : ಗತಿಯಿಹುದೆ ?
 ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಂತಿಹಳು ಕತ್ತೆತ್ತಿ ನೋಡುತ್ತೆ
 ಒಂಬೆಗಾಲಿನ ಮೇಲೆ—ತಪಕಲ್ಲವೈ ಮತ್ತೆ !

ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ವಂಶವನು ಬೆಳಗಲೆಂದಿವಳು;
 ತನ್ನಿನಿಯನಾಗಮನಕೆಂದು ಕಾಯುತಲಿವಳು
 ಅದೊ ಕಾಣು ! ಬಂದನದೊ ! ನನದೇವತೆಯ ಅಳಿಯ
 ಪ್ರೇಮಗೀತವ ನಲಿದು ಗುಂಗುಣಿಸುತಿಹ ಅಳಿಯು
 ಬಂದಿವಳ ಅರಿಸಿನದ ಹೂ ಗೆನ್ನೆ ಚುಂಬಿಸಿದ
 ಇನ್ನು ಫಲವನು ಧರಿಸೆಯೆಂದಿವಳ ನಂಬಿಸಿದ.

—ವಸಂತ ಕವಲಿ

೧

ಬಂದ ಶ್ರಾವಣ ಬಾನ ಬೀದಿಯಲಿ ಗುಡುಗುತ್ತ
 ಅಗಲಿಕೆಯ ಕಣ್ಣೀರನೆಲ್ಲ ನೆಲದೆಯಲ್ಲಿ
 ಸುರಿಸಿದಷ್ಟೂ ಮತ್ತೆ ತುಂಬುತಿದೆ ಕಣ್ಣಾಲಿ
 ಇಳೆಯ ಹೃದಯದಿ ಹೊರಟ ಪ್ರೇಮದಾ ವೃದ್ಧಗಂಧ
 ದಿಕ್ಕುಗಳ ತಬ್ಬುತಿದೆ. ಸಂಭ್ರಮವು ಮಿತಿಪಾರಿ
 ಮೈಯಲ್ಲಿ ರೋಮಾಂಚ, ತುಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ನಗೆ
 ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿವೆ; ಬಾನದೇಗುಲ ಹಸಿರು; ಇಳೆಯ ಮೈ
 ಹೆಚ್ಚುಹಸಿರಿನ ಕಡಲು; ಕವಿಯ ಕನಸೂ ಹಸಿರು.

ಆವರೇನಿಲ್ಲೊಂದು ಕಪ್ಪು ಹಸುರಿನ ಗಿಡದ
 ಕೊಂಬೆಯಲಿ ತಿಳಿಹಳದಿಹೂ ಕಳೆಕ ಮಧುಮಾಸ-
 ದಸ್ಪರೆಯು ನಾಗುತಿರೆ, ಕೆನ್ನೆಯೆಂದುದುರಿರುವ
 ಅರಿಸಿನದ ಹುಡಿಯಂತೆ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ ಮಿಂಚುತ್ತಿವೆ.
 ಶ್ರಾವಣನ ನಿಯಮವನು ಸಿರಾರಿನಗುತಿಹವೇನೋ!
 ನಿಯಮವನವಾದದೊಳೆ ಚೆಲುವು ಹುದುಗಿಹುದೇನೋ!

—ಕೀರ್ತಿನಾಥ

ಬಗೆಗೆಟ್ಟ ಬಾಳು

* * *

೧

ಗ್ರೀಷ್ಮದಲಿ ಮಾಕಂದವೊಂದು ಫಲಿಸಿತು ಪೂತು
ಸಕಲರಿಗು ಆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು;
ಒಳಗೊಳಗೆ ಬೆಂದು ಬೇಗುದಿಗೊಂಡು ಬಳಲಿರಲು
ಹೆಣ್ಣುಹೃದಯವು ಸೋತು ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು.

೨

ತೋಷಗೊಂಡಿತ್ತು ಬೆಕ್ಕಸಬಟ್ಟು ಕೈತಟ್ಟಿ
ಕುಣಿಕುಣಿಯುತಲಿ ಕೇಕಿ ಹಾಕಿ ಲೋಕ;
ಚಿಂತೆ ಕಣಿಗಳ ಕುಣಿಸಿ ಎದಕುದಿದು ಕತಕತಿಸಿ
ಮರವಾಯ್ತು ಶೋಕವುಕ್ಕುಕ್ಕಿ ಮೂಕ.

೩

ಚೀರಿ ಜಾರಿಣಿಯೆಂದು ಮೂಗುಮುರಿಯಿತು ಸೃಷ್ಟಿ
ಕಾರಿ ನಂಜನು ತೂರಿ ಅಣಕು ನಗೆಯ;
ನಂಜನಗು ಮಾಕಂದವನು ಸೆಣಸಿ ತಿಣುಕಿಸಿತು
ಉರವಣಿಸುತೆರಗೆರಗಿ ಕೆಣಕಿ ಬಗೆಯ.

೪

ದೂಡಿತೇ ಮೈಕೊಡವಿ ಬಂಧುಬಳಗವು ಕೂಡ
ಓಡಿತೇ ನಡುನೀರಿನಲ್ಲೆ ತೊರೆದು!
ಎಳೆಗಾಳಿಯೂ ತೋರಿತದಕೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯೊಲು
ಬಾಳಿಸಿಸಿತಾ ಮರಕೆ ಬರಿದು ಬರಿದು.

೭೮

೫

ನಸುವು ದಯದೋರಮಳಿದುಳಿದೆಲ್ಲರೂ ಹೋಗಿ
ಆಗೀಗ ಇರುಳು ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಗೊಗೆ ;
ಆ ಮರದಲೇ ಗೂಡ ಕಟ್ಟಿ ಬೀದನು ಬಿಟ್ಟು
ನೆಲೆಸಿಂತು ಸಂತಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಕಾಗೆ.

೬

ಪಡೆವೆರಸಿ ದುಃಖವೇರೇರಿ ಬರುವುದ ಕಂಡು
ಮರವು ಹೇಳಿತು— ‘ ಬಾಳೊಳ್ಳಲ್ಲ ಹುರುಳು ! ’
ಆದರೂ ಮುದ್ದು ಮಿಡಿಯನು ನೋಡೆ ಮನಸ್ಸೊಸರಿ
ಮಿಡಿದಿತ್ತು ಹೆಂಗರುಳು ತಾಯಿಗರುಳು.

೭

ಕೆಲದ ತರುಲತೆಗಳೇ ಕಿವಿಯನೂದಿದವೇನೊ
ಮರುಸುಗ್ಗಿಯಲು ಮರವು ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ ;
ನೋವಿನಲಿ ತಲೆತಗ್ಗಿ ಕುಬ್ಜವಾಯಿತು ಕುಗ್ಗಿ
ನೆಲದೊಳಗೆ ಬಹುಕಾಲ ನೆಲೆಸಲಿಲ್ಲ.

--- ಸೂರ್ಯ ಅವಧಾನಿ

೧

ಹೃದಯ ಮಿಡಿತವೇಕೆಂದು,
ಹೃದಯ ರಮಣ ಬರುವನು,
ಮುಗಿಲ ಮರೆಯ ಜಲವಿಹಾರ—
ದಿಂದ ಮಿಂದು ಬರುವನು,
ಇಂದು ಈಗ ಕರೆವನು.

೨

ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಕೆಳಗೆ ತುಳುವ
ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಿರಿಯ ಬಳಿಯ—
ಲೋಗದ ನನಗೆ ಸಂಪದ
ಏನು ಕೊರತೆ? ಆದರೇನು,
ನಾನಿದೀಗ ಬಯಸುತ್ತಿಹೆನು
ಮಾಲೆಗಾಗಿ ಪ್ರೇಮದಾ !

೩

ಉಬ್ಬಿ ಉಬ್ಬಿ ಉಬ್ಬಿ ಎದೆಯು
ತಬ್ಬಲೆಂದು ಕಾದು ಕಾದು
ನಿನ್ನ ನೋಡಿ ಸೋತಿದೆ.
ಮುಂದು ಮುಂದು ಪುಟೆದು ಎದ್ದು
ಧಾವಿಸಿ ಸಾಗರವ ಬಿದ್ದು
ತೋಳ-ತೆರೆಯ ಚಾಚಿದೆ. !

—ವಿ. ಎಚ್. ದೇಸಾಯಿ

ಬಂಜೆಗನಸು

* * *

೧

ಬಾಳು ನಶ್ವರಮೆಂದು ಸುಖದಿರವು ಕಿರಿವೆಂದು
ಸಾರಿ, ಕಿಡಿಯಾಗಿ, ಹೊಗೆಯಾಗಿ
ಬೂದಿಯಾದುದು ಕೊನೆಯ ಸಿಗರೇಟ ತುಂಡು.
ಹೊಗೆಯುರುಳಿ, ಉರುಳಿ, ಸಾಗಿ
ತೇಲಿತ್ತು ಸುರುಳಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿ
ಅತ್ಯಸ್ತ ಮನ ತಾನು ಸುಖದ ಆಮಿಷದಿಂದ ಮರುಳಾಗಿ
ನುತ್ತು ಮುಚ್ಚಿತ್ತಲೂ ಹರಡಿರುವ
ಧೂಮ್ರಜಾಲದಿ ಸಿಲುಕಿ
ಏನೇನೋ ಕನವರಿಸುತಿದೆ:

೨

ಇಳಿಹೊತ್ತು.
ಸಂಜೆಗೆಂಪಳಿಸಿ, ಭಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ
ವಡುವಣದ ಹಣೆ, ಬೆಳಕಾರಿ
ಕತ್ತಲೆಯು ಸುಗ್ಗುತ್ತಿದೆ.
ಗಿರಣಿಯಾಳ್ಗಳ ಗುಂಪು
ಬೀಡಿ ತುಂಡನು ಕಚ್ಚಿ, ಹರಟುತ್ತ
ಬಾಳಿನಿನ್ನೊಂದು ದಿನವನ್ನು
ಆಘಾತವಿಲ್ಲದಲೆ ಕಳೆದ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲ
ಹೊಗೆಯುಗುಳಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ:
ಸಂತ್ಯಸ್ತ ನಗೆಮಿಂಚು—
ಕೊನೆಯ ಬೀಡಿಯ ತುಂಡು.

೮೧

೩

ಥೂ ! ಅಯ್ಯೋ ! ಕೈಯ ಸುಟ್ಟಿತು ಕಿಡಿಯು.
ಅದು ಬೆಳಕಲ್ಲ, ಕಿಡಿಯೇ.
ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿಯಲು ಬಂದ ಸುಟ್ಟ ಸಿಗರೇಟೆಂದೆ
ಉಳಿದ ಕೊನೆಯ ಕಿಡಿಗೇಡಿ ಕಿಡಿಯು.
ಕನಸೊಡೆದು ಪುಡಿಯಾಯ್ತು !

೪

ಇದಿರು ಬಿದ್ದಿದೆ ಬೂದಿ
ದಗ್ಧ ಕನಸಿನ ಬೂದಿ.
ಸುಟ್ಟ ಸಿಗರೇಟೆ ತುಂಡು.
ಬಾಳು ನಶ್ವರಮೆಂದು ಸುಖದಿರವು ಕಿರಿದೆಂದು
ಕೆಣಕಿ, ಕಿಡಿಯಾಗಿ, ಹೊಗೆಯಾಗಿ
ಬೂದಿಯಾದುದು
ಕೊನೆಯ ಆ ಸಿಗರೇಟೆ ತುಂಡು.

—ಖಾಸನೀಸ ರಾಘವೇಂದ್ರ

ನಿಮಗಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿಹೆನು ಮನವನ್ನ,
 ಎಂದು ಬರುವಿರೋ—
 ನೀವೆಂದು ಕರೆವಿರೋ ?—
 ಏಕಾಕಿ ಜೀವನವು ಬೇಸರಾಗಿದೆ ನನಗೆ
 ದಿನವು ಒಂದೇ ಹಾಡು,—ಹಾಳು ಓದು.
 ಎಂದು ಬರುವಿರೋ—
 ನೀವೆಂದು ಕರೆವಿರೋ?— ||ಪ||
 * * *

ಎನ್ನ ಪದವಿಯ ನಿಮ್ಮ ಸಾಧತಲದಲಿ ಇಡುವೆ
 ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬಿಂಕ ಬೇಡವೆನಗೆ ;
 ಯಾವ ನೂತನ ಹೆಣ್ಣು ಕಲ್ಪನೆಯು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ
 ಏನಬೀಜ ಬಿತ್ತುವುದು ಸೇರದೆನಗೆ.
 ದಿನರಾತ್ರಿ ನಿರ್ಧಾರ,—ನೀವು ಕಂಡರೆ ಒಮ್ಮೆ
 ಮನದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಹೇಳಿಸೆಂದು,
 ನೀವು ಹತ್ತಿರ ಕಾಣೆ ಮಾತೆ ಹೊರಡದು ನನಗೆ
 ಬರಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಖದರಳ ನೋಟ ಸಂತು !
 ದಾರ್ಶನಿಕ ನೀವುಗಳು ಒಳಹೊರಗ ತಿಳಿಯುವಿರಿ
 ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಒಲವ ತಿಳಿದಿರುವಿರಿ,
 ನಿಮಗೇಕೂ ಸಂಕೋಚ ಹಿರಿಯರನು ಕೇಳಲಿಕೆ?
 ಅವರು ಒಪ್ಪದೆ ಇಹರೆ? ನೀವೆ ನೋಡಿ.
 ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಕನ್ನೆಯವರೇ ಕೇಳಿ-
 ಲೆಂದೇನೊ ಸುಮ್ಮನಿರಬಹುದು ನೀವು,
 ರೂಢಿವಂತರೊ ನೀವು? ಅಭಿಮಾನ ಕುಂದುವುದೆ ?
 ನನಗಾಗಿ ಕರುಣಿಸಿರಿ ತಿಳಿದ ನೀವು.

ಜೀವನದ ತೊಡಕುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ
ನೋವು ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ತಂದಿರುವುವೇ ?
ಜೀವನದ ಕಹಿಯುಂಡ ನೀಲಕಂಠರೊ ನೀವು ?
ಗಂಭೀರ ಜೀವಿಗಳೇ ? ನಾನು ತಿಳಿಯೆ.

ನಾನು ಲಜ್ಜೆಯ ಭೀರು,—ನಿಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ
ಕೇಳಬಾರದೆಂದು ಅದನ್ನು ? ಮೌನವೇಕೆ ?
ನಿಮಗಿರದೆ—ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯಗಿರುವವೇ ?
ಹೇಳಬಾರದೆಂದು ನನಗೆ ಚಿಂತೆ ಏಕೆ ?

ನಿಮ್ಮ ನೆನಪೇ ನನಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನನಸಿನಲ್ಲಿ
ಭವ್ಯರಾಗಿ ನೀವು ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ,
ದೈವ ಕರುಣೆಯು ನಿಮಗೆ ಎಂದೆಂದು ಇರುತ್ತಿರಲಿ
ದೀಶಕ್ತಿ ತುಂಬಿರಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ.

ನಿನ್ನೊಡನೆ ಈ ಬಾಳು ಸೌಖ್ಯಮಯವೆಂದಿರುವೆ
ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕಷ್ಟಗಳ ಸಹಿಸಬಲ್ಲೆ,
ಕಲಿತ ಹೆಂಗಳು ಇಂದು ಕೌಟುಂಬ ಜೀವನದ
ನಿರುಪಯೋಗಿಗಳಂತೆ !—ಕೂಗು ಹುರುಳೆ ?

ಏನೂ ದಿನ ಕಳೆದಿಹವು ನಿಮ್ಮ ಕಾಣದೆ ನಾನು,
ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲವೆ ? ನಿಮ್ಮ ಬಳಗವೆಲ್ಲಿ ?
ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಪ್ರೀತಿ ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲುವದಲ್ಲ
ಎಂಥ ಮೋಹದ ಸೆಳೆತ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ !

ನಿಮ್ಮ ಮಮತೆಯ ಎಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನು ಇರಿಸಿ
ಸುಖದುಸಿರು ಬಿಡುವಾಸೆ ಎನಗೆ ದೊರೆಯೆ !
ನಿಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆ ತೊಡುವಾಸೆ
ಹರಳಿನುಂಗುರ ಚಿಲುವು,—ಭಾಗ್ಯದರಸೇ !

ನಿಮ್ಮ ನುಡಿ, ಧೃಷ್ಟಿಗಳು ನಿಮ್ಮಾಸೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ
ನಿಮ್ಮ ಸತಿ ನಾನಾಗಬಹುದಲ್ಲವೆ ?

ಆದರ್ಶದಂಪತಿಗಳಾಗಲಾರಿವೆ ನಾವು ?

ನನ್ನಾಸೆ ಸಫಲತೆಯ ಪಡೆಯಬಹುದೆ ?

ಘನತೆಯಾ ಬಾಳನ್ನು ನಡೆಸುವಿರಿ ನೀವೆಂದು

ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟು ಹೇಳಲೆಂತು ?

ಪುಣ್ಯವಂತಿಯು ನೋಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಕೂಡುವ ತರುಣಿ,

—ಆ ಭಾಗ್ಯ ಸಿಗಬಹುದೆ ? ಹೇಳಲೆಂತು ?

ಆಸರವು ಬೇಸರವು ಮೈಯೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಹವು

ಮನೆ ಮನಸು ಭಣಭಣವು ಇರುವುದೊಮ್ಮೆ

ಕಿಟಕಿಯಾಚಿಗೆ ಬಿರಿತ ಸಂಪಗೆಯು ಜೇಕಿಲ್ಲ,

ಸಂಜೆಗೆಂಪಿನೊಳೊಮ್ಮೆ ಕಾಂಜೆ ನಿಮ್ಮ.

ನೋವಜಾಲದಿ ಸಿಲುಕಿ ಬಾಳತೊಂದರೆ ಮರೆತು

ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಮದುವೆಯನು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ;

ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಕೊಡುಗೆ ತಾಳ್ಮೆಯದು ಸಾಕೆನಗೆ

ಹೊಂದಿಕೆಯ ಜೀವನದಿ ನಡೆಸೆ ನಲ್ಲ.

ಪ್ರೀತಿಯದು ಕಾರಂಜಿ, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದಿ ಚಿಪ್ಪಿ

ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಹುದೆನ್ನ, ಸಮಗೆ ಗೊತ್ತೆ ?

ಹೃದಯದಲಿ ಧಗೆಧಗೆಯು, ತಿಳಿಯದಿರುವರೆ ನೀವು ?

ವಂಚಕನು ಬಂದಿರಲಿ ನಡುವೆ ಮತ್ತೆ !

* * *

ಪ್ರೇಮು ದೇವತೆ ! ತಾಯೆ, ಹರಸು ತಿಳಿಯದ ನನ್ನ

ಅವರ ಚಿತ್ತದಿ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಮೆಯಿರಿಸು,

ಉಚ್ಚ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಡನೆ ಒಲುಮೆ ಬಳ್ಳಿಯ ಬೆರಸಿ

ಜೀವನದಿ ನಗೆ ಹೂವ ಸುರಿಸಿ ನಲಿಸು !

—ಎಲ್. ಬಿ. ಪಾಟೀಲ ಕುಲಕರ್ಣಿ

೧

ಯಾವ ದೈವಕೆ ಶರಣು ಎನ್ನಲಿ
ಯಾರ ಚರಣಕೆ ನಮಿಸಲಿ ?
ಯಾರು ನನ್ನವರೆಂದು ಕರಿಯಲಿ
ಯಾರಿಗಿನ್ನನು ನೀಡಲಿ ?

೨

ನೂರು ಚೆಲುವಿನ ರೂಪ ನಿಂತಿವೆ
ಅನರೂಢಾರೆಡೆ ತೆರಳಲಿ ?
ಯಾರ ಚೆಲುವಿನ ಕಾಂತಿವರ್ಷದಿ
ಹರ್ಷಸೂಸುವುದೆನ್ನಲಿ ?

೩

ಸತ್ಯಲೋಕದ ವೀರಪುರುಷರು
ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರು ಸುಳವರು ;
ದೂರದಿಂದಲೆ ಮೂಕ ಸನ್ನೆಯ
ಮಾಡಿ ತಮ್ಮೆಡೆ ಕರೆವರು.

೪

ಆವರ ಕಡಿ ನಡೆದೆನ್ನ ಮನವನು
ಸೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮೇಲ್ಗಡೆ,
ಚುಕ್ಕೆಯಾಚಿಯ ನೀಲ ಶೂನ್ಯದಿ
ಕಣ್ಣು ತಿರುಗಿಸಿ ನೋಡಿದೆ !

೫

ಏನು ಶಾಂತಿಯ ರೂಪ ನಿಂತಿದೆ
ಹರ್ಷ ತುಂಬಿದೆ! ಸೂಸಿದೆ!
ಮೌನ ಚೌರಿಯ ಬೀಸತೊಡಗಿದೆ
ನಲಿವು ನೃತ್ಯವ ನಡೆಸಿದೆ.

೬

ಯಾವ ರಾಜನೆ ? ಎಂಥ ದೇವನೆ ?
ಕಣ್ಣು ಸೆಳೆಯುವನಲ್ಲಯೆ !
ಏನು ಮಾಯದ ಮಾಟಗಾರನೆ!
ಹೊರಳಿ ನೋಡದೆ ಕುಳಿತನೆ !

೭

ಅಮ್ಮ, ಬಾರೆ ! ಅಕ್ಕ, ನೋಡೆ !
ಎಂಥ ಬಿಂಕದ ಪುರುಷನೆ !
ಏನು ಮಂತ್ರದ ಗಾಳಿಯೂದಿದ !
ನಾನೆ ನಾಚಿಕೆ ಬಿಟ್ಟೆನೆ ?—

೮

ತಾಯಿ, ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡು ಹೋಗುವೆ
ಅವನ ಮೂರ್ತಿಯು ಸನಿಯಕೆ ;
ದೂರದಿಂದಲೆ ಮಾಲೆಯರ್ಪಿಸಿ
ನಮಿಸೆನಾತನ ಚರಣಕೆ !

—ಆರ್. ಜಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ

ಸೀ.ಬಿ.ಎ.

೧

“ ಪಡುವಣದ ಕಡಲಿಂದ ಉಗಿಗೊಂಡು ಓಡುತ್ತಲಿ
ನಡೆದಿರುವಿರಲ್ಲಿಹುದು ನಿನ್ನ ನಿಜ ಪಯಣ ?
ಬೆಟ್ಟದಾ ಬದಿಯಲ್ಲೋ ? ಹಳುಬೆಳೆದ ಬನದಲ್ಲೋ ?
ಇಷ್ಟವಿದ್ದೆಡೆ ಇಹುದು ನಿಮಗೆ ತಾಣ ”—

೨

—ಬಿಳಿದು ಕರಿದನು ಹೊದೆದು ವಿವಿಧ ರೂಪವ ತಳೆದು
ನೆಳಲು ಬೆಳಕನು ಕಂಡಿತಾ ಮುಗಿಲ ಬಳಗ ;
ಚಳಿಯ ಮುದ್ದಿಸಿ ಮುಂದೆ ಹನಿಗೊಂಡು ಮಳೆಯಾಗಿ
ಇಳಿಗಳಿದು ಬಾಳನ್ನು ಬೆಳಗಿತಾಗ.

೩

ಮಳೆಗರೆವ ಮೇಘವದು ಜೇನುಮನೆಯಂತಿಹುದು
ಬಳಿಯಲಿದ್ದು ದನಿತ್ತು ಕಡಲ ಕೂಡುವದು ;
ಪ್ರಕೃತಿ-ಪುರುಷರ ನಿಲುವು ಮೇಘ-ಸಾಗರದಂತೆ
ಸಾಕಾಗದಾಟವಿದು ಸಾಗುತ್ತಿಹುದು.

—ಬಸವರಾಜ ನರೇಗಲ್ಲ

ಸಿ. ಜಿ. ಎ.

ಕುಣಿದು ದಣಿಯದ ಸೋಗಿ

* * *

ಹಲಸಂಗಿ ಮಾಮರದ ನೆಲಿನಲಿ ಬಗೆದುಂಬಿ
ಕುಣಿದಿತ್ತು ಮಧು ಮಧುರ-ಚೆನ್ನ ಸೋಗಿ;
ಆಧ್ಯಾತ್ಮದಾಕಾಶದಭ್ರಗಳ ಎದೆ ಕರಗಿ
ಸುರಿದಿತ್ತು ಶಾಂತಿ-ಜಲ ಅದು ಕುಣಿದ ಹಾಗೆ!
ನೂರು ನೇತ್ರದ ಭ್ರಮೆ ಬಿಡಿಸಿ ಕಣ್ಣೆನೆ ಬಿಚ್ಚಿ
ದೇವರಾಯನ ನಿಲವನರಸ್ವಿತ್ತು!
ಅವನ ಕೃಪೆಯನೆ ಜಗದ ಕಣಕಣದಿ ಕಂಪುಂಡು
“ಧನ್ಯೋಽಸ್ಮಿ”—ಎಂದು ತಾನರಳಿದಿತು!
“ಪೂರ್ವ ರಂಗದ” ಕುಣಿತ-ವರುಷದಲಿ ತೇಲುತ್ತ
“ಕಾಳರಾತ್ರಿಯ” ಕಿಚ್ಚಿಗೈತಂದಿತು!
ಕಿಚ್ಚು ದಾಟಿದ ಹೊನ್ನು-ಚೆನ್ನ-ಸೋಗಿಯ ಕುಣಿತ
“ಬೆಳಗ”ನೊಳು ಶಾಂತಿಯಲಿ ಒಂದಾಯಿತು!
ಎದೆ ತುಂಬಿದಂತೆಲ್ಲ ಅದು ಮೇಲಕೆಟ್ಟಿತ್ತು
ಕರೆವ ದೇವನ ಕೈಗೆ ನಿಲುಕಿದಿತು;
“ನಲ್ಲ ನಲ್ಲ!” ಎಂದು ಕುಣಿದು ದಣಿಯದ ನುಲು
ನಲ್ಲದೆಯಲಿ ಕುಣಿಯಲೆಂದೋಡಿತು!

—ಜಿನದತ್ತ ದೇಸಾಯಿ

೨೯- ಬಿ. ಎ.

೧

ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯವನದೊಳಗೆ ಹೂವಿಡಿದ
ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾಮರದ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ,
ಕಿಸಲಯದ ಮರೆಯಾಗಿ ಕುಕಿಲುತಿಹ ಕೋಗಿಲೆಗೆ
ವಿಧಿಯೆಚ್ಚ ಕೂರಲಗು ತಾಗಿತಲ್ಲಿ.

೨

ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ತೊರೆಯು ಕಷ್ಟದರೆಗಳ ಕೊರೆದು
ಮೂಲದಾ ಮುನ್ನೀರ ಬೆರೆಯಿತೇನೋ ?
ಮೊಗ್ಗರಳೆ ಸಿಂದಾಗ ಹುಡಿಯ ಕೂಡದ ಮುನ್ನ
ವಿಧಿಯು ಅರ್ಚನೆಗೆಂದು ಕೊಯ್ದುನೇನೋ ?

೩

ಜೀವನದಿ ಇಟ್ಟಣಿಪ ಸರಸವಿರಸಗಳೆಂಬ
ಬೆಲ್ಲ ಬೇವುಗಳನ್ನು ಜಲದಿ ಬೆರಸಿ
ಪಾನಕವ ಅಣೆನಾಡಿ ಮೊಗವರಳಿಸಿಂಟುತ್ತ
ಕವಿಮಲ್ಲ ಕಲಿಮಲ್ಲನಾದೆ ಅರಸಿ.

೪

ಗಾನಯೋಗಿಯ ತೆರದಿ ಹೊಮ್ಮಿದೆದಿಗಾನರಸ
ಆಲನಾಲವ ಹೋಲ್ವ ಕಿವಿಗುಣಿಸಿದೆ ;
ಆನಂದದಾ ಬಳ್ಳಿ ಹೃದಯದಲಿ ಹೂವಿಟ್ಟು
ಮೊಗದಿ ಸೌಸವ ಸೂಸುವೊಲು ತಣಿಸಿದೆ.

೫

ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆಯದು ಶಾರದೆಯ ಅರ್ಚನೆಯು
ಜನಮನವನರಳಿಸುವುದದುವೆ ಫಲವು ;
—ಎಂಬ ಸೂತ್ರವ ಚಿತ್ತಭಿತ್ತಿಯೊಳಗೊತ್ತಿರುವೆ
ಹುರುಳ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಹುದದಕೆ ಬಲವು.

೬

ನಿನ್ನ ಕೃತಿಸಾಗರದ ಆಳದಾಳದೊಳಿರುವ
ಶಾಂತಿಪ್ರೀತಿಗಳೆಂಬ ಮುತ್ತಿಗಳನು
ಆಳಕಳಿಯದೆ ತೆಲ್ಲು ಹುಲುಸುನುಜ ಸಾರುವನೆ ?
ತಳಮುಟ್ಟಿ ಮುಳುಗುವನೆ ಬೆಳಗುತಿಹನು.

೭

ಹೆಸರಿನಲಿ ಉಕ್ಕುತಿಹ ಮಾಧುರ್ಯವದು ನಿನ್ನ
ಬಾಳಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವುದು.
ಓ ' ಮಧುರ-ಚಿನ್ನ ! '—ಈ ಸದಬ್ಧಂಧ್ಯಗಳ ಮಿಲನ
ಇನಿಗಬ್ಬು ಜೇನಿನಾ ತಳ್ಳಿಯಹುದು !

—ಅನ್ನದಾನಿ ಕಮಲಾಪೂರ

ಜ್ಯಾ. ದಿ. ೧೦.

೧

ಈ ಜೀವ-ನೌಕೆಯದು ಆನ ಕಡೆ ಸಾಗಹುದೊ
ಆಳವಾಗಿಹ ಭವದ ಶರಧಿಯಲ್ಲಿ !
ಮಾಯೆ ಮರವೆಯ ತೆರಿಗಳೇಡಾಟದಲಿ ಸಿಲುಕಿ
ಮುಳುಗುತ್ತಿದೆ ವಿಷಯದಾ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ !

೨

ಭಾವದುರುಬಿರುಗಾಳಿಯಲಿ ದುಡುಕಿ ಮಿಡಕುವುದು
ಬಾಳ ತೀರವ ಸಾರುತಿರುವ ಮೊದಲು ;
ಸುಖದುಃಖವೆಂಬ ಎರಿಳಿತಗಳ ಮಧ್ಯದಲಿ
ಮುಂಗಾಣದಲೆ ನೌಕೆ ಮುಗ್ಧರಿಪುದು.

೩

ಆತ್ಮನಾವಿಕನೆಡೆಗೆ ಅರಿವೆಂಬ ಹುಟ್ಟನ್ನು
ನೀಡಿ ದಾರಿಯ ತೋರು ಗುರುವೆ, ನನಗೆ
ಆತ್ಮ ಅರಿವುಗಳ ತಳ್ಳೆಯಲಿ ದಾಟಲುಬಹುದು
ಜೀವ-ನೌಕೆಯು ಭವದ ಸಾಗರವನು.

—ಕೆ. ಎನ್. ಸಾಟೀಲ

ಜ್ಯೂ.ಬಿ.ಎ.

೧

ಸುತ್ತವರಿದು ಮೈಮುತ್ತವ ಮರಗಳ
ಮಧ್ಯದಿ ನಿಂತಿದೆ ಧಾರವಾಡ !
ಸುತ್ತಲು ಮೆರೆಯುವ ದಿನ್ನೆಯ ಮೇಲ್ ಕ-
ತ್ತೆತ್ತಿ ನಿಂತಿಹುದು ಧಾರವಾಡ !

೨

ಕಾಡೋ ನಾಡೋ ತಿಳಿಯದು ಊರು
ಮೊದಲ ಬಾರಿಯಲಿ ಸುತ್ತಿದರೆ !
ಕಾಡ ಸಹಜ ಸೌಂದರ್ಯವು ಇಹುದು
ನಾಡ ಕಾಡ ಸಮ್ಮಿಲನವಿದು !

೩

ಮರಗಳ ಸಾಲಲಿ ತೂರುತ ಓಡುವ
ಸೊಬಗಿನ ನೀಳ್ವಾರಿಗಳಲ್ಲಿ !
ಬಿಡುಮುತ್ತಿನ ಜೆಲುಸರದಲಿ ಹಚ್ಚನೆ
ಮಣಿ ಕೋದಂತಿಹ ತಾಣಗಳು !

೪

ಬಿತ್ತರಿಸಿದ ಸೌಂದರ್ಯದ ನಿಧಿಯನು
ಬಾಚುತೆ ಕವಿಗಳು ಸಾಹಸದಿ,
ಸೌಂದರ್ಯನ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಹೋಗಿ
ಸೆರೆಯಾಗಿರುವರು ನೋಡಿಲ್ಲಿ !

೫

ಪ್ರಕೃತಿಯು ಜಿಲುವಿನ ಬಲೆಗೊಳಗಾಗಿ
ರಸಿಕರು ಬರುವರು ಓಡೋಡಿ!
ಶಾಂತಿಯ ಸುಮಧುರ ಮಾಯೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ
ಬರುವರು ನಿವೃತ್ತ ಜನ ನೋಡಿ!

೬

ಮಾವಿನ ತಳಿರಿನ ಜೊಂಪದೊಳೊರಗಿ
ಕೀರ್ತಿ ಕೀಟಲೆಗೆ ಕೆವಿಗೊಡದೆ,
ಪಂಚಮದಿಂಚರ ಕೋಗಿಲೆಯಂದದಿ
ಹುದುಗಿ ಹೊಂಚಿಹುದು ಧಾರವಾಡ!

—ಎನ್. ಎಸ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ

ಆರ್. ಎಸ್. ಸಿ.

೧

ಅತ್ತ ಬಿಸಿಲು ಹೋಗಿ ಇತ್ತ ಬಂದಿದೆ ಮಳೆ
ತಂದಿದೆ ಇಳಿಗೆ ನವೀನ ಕಳೆ!
ಕೊನರಿದವು ಕಂದಿದ ಕಾನನ
ಕೊನರಲಿ ಇಂತೆ ಮರುಗಿದ ಮನ
ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಹಸಿರು ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿವೆ,
ಹಳದಿ ಕೆಂಪು ಹೂವರಳಿವೆ.
ಪರಮಾತ್ಮನ ಚೈತನ್ಯವಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ.

೨

ಎನಿತು ಚಿಲವು ಕೆಂಪು ಹೂಗಳ ಗುಂಪು !
ಕೊಡುತ್ತಿವೆ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ ಅನಂತ ತಂಪು.
ಎನು ಆ ಕಾಂತಿ!
ಎನು ಆ ಶಾಂತಿ!

೩

ಬೆಟ್ಟದ ತುತ್ತ ತುದಿಯನು ಮುಟ್ಟಿಟ್ಟು
ನಿಂತಿವೆ ಕಾರ್ಮೋಡಗಳು
ಒಮ್ಮೆ ಬಿಸಿಲನು ಬೀರುತ್ತಿವೆ.
ಒಮ್ಮೆ ಮಳೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿವೆ.
ಒಮ್ಮೆ ಮಳೆ, ಒಮ್ಮೆ ಬಿಸಿಲು
ಒಮ್ಮೆ ಹಗಲು, ಒಮ್ಮೆ ರಾತ್ರಿ
ಇದು ನಿಸರ್ಗ ಧರ್ಮ
ಇದು ನಿತ್ಯ ನಿಯಮ.

೪

ಓ ಜೀವ!

ಇಡೀಯ ಸೃಷ್ಟಿ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದೆ

ನೀನೇಕೆ ಬಿಮ್ಮನೆ ನಿಂತೆ?

ಮಧು ಮಾಸದ ವಧುವಾಗಿ

ಕೊನರಿತು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಪಲ್ಲವ.

ದುಃಖದಲ್ಲಿಯೂ ತಾಳ್ಮೆಯಿದ್ದೊಡೆ

ಬಾಳ್ವೆಗೆ ಬಂದೀತು ಪ್ರಜ್ಞಾ ಮುಕುಟ

ಎಳು! ನಲಿದಾಡು ಜೀವನೆ!

— ಕು. ಮಾಲಾ ಗೋಕಾಕ

ಜ್ಯಾ. ಬಿ. ಎ.

ಏಳು ಏಳೆಲೆ ದೇವನೇ
ಘಾಯಗೊಂಡಿದೆ ಭಾವನೆ!

ನೀನೆ ಎನ್ನನು ಕಾವನು
ಕೊಡದೆರೆನಗೀ ನೋವನು ;
ತೊರೆದು ಬಾರೀ ಭವನನು
ನಿರುತ ಸೇವಿಸೆ ಜಗವನು ;
ಹರಿದು ಬಂಧನವೆಲ್ಲವ
ಬಾಳಿಸಲಿ ನಾವ್ ಗೆಲ್ಲವ ;
ದೂರ ದೂರಕೆ ಸಾಗುವ
ಬಾಳ ಜೀಕವ ಜೀಕುವ ;
ಬದುಕು ಬಳ್ಳಿಯ ನಿಲಿಸುತ
ಪ್ರೇಮ ಭಕ್ತಿಯ ಬಲಿಸುತ
ತಾಯ ಅಡಿಯಲಿ ಕೂಡುವ
ಆವಳ ಹಿರಿಮೆಯ ಹಾಡುವ !

ಕಣ್ಣು ಕಿಲ್ಪಿಷ ಕಳೆಯುತ
ಮನದ ಮಲಿನತ ತೊಳೆಯುತ
ತಾಯ ಮೂರ್ತಿಯ ಸ್ಮರಿಸುತ
ಜಗದಲವಳನು ಮೆರೆಸುತ
ಮುಂದೆ ಮುಂದಕೆ ಸಾಗುವ
ವಿಶ್ವ ಪಥದಲಿ ನೂಗುವ !

ಏಳು ಏಳೆಲೆ ಜೀವನೇ
ನಿರುತ ಎನ್ನನು ಕಾವನೇ !

—ಕು. ಇಂದುಮತಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ

ಜ್ಯೂ. ಬಿ. ಎ.

ಸಹ್ಯಗಿರಿ

* * *

೧

ಸಹ್ಯಗಿರಿಯಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿರಿ
ನಿತ್ಯ ನಲಿವನು ಕಾಣಿರಿ!
ನೆಲವು ಬಾನನು ಹೊದ್ದು ಕೊಂಡಿದೆ
ದಿವ್ಯ ಚುಂಬನವಾಗಿದೆ!

೨

ದೃಷ್ಟಿಯೆತ್ತರ ಬೆಳೆಸಿ ಸಾಗಿರಿ
ಮುಂದೆ ಮುಂದಕೆ ಮುಂದಕೆ
ಬಾನು ಹಬ್ಬಿದೆ ಉದ್ದ ಆಗಲಕೆ
ಸಾನು ಮೇಲಕೆ ಮೇಲಕೆ!

೩

ಬರಲಿ ಗುಡುಗಿನ ದಾಳಿಯು
ಬರಲಿ ಜಡಿಮಳೆ ಗಾಳಿಯು,
ಎದೆಯನೊಡ್ಡಿದೆ ಎದುರುಗೊಂಡಿದೆ
ಎದೆಯಗೆಡವಲುಗಾಡದೆ!

೪

ಕಂಪು ಕಾಡಿನ ತುಂಬ ಹರಡಿದೆ
ಎಲೆಯಲಡಗಿದೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ!
ಮುಳ್ಳುಮುಳ್ಳಿನ ಸೂಚಿವೃಕ್ಷಕೆ
ಹೊನ್ನ ಹೆಡೆ ಕೊನೆಕೇದಗೆ!

೫

ಏಸು ಸಾಸಿರ ಕಾಲ ಮಾನವ
ಕಳೆದು ನಿಂದಿತೊ ಹೀಗೆಯೆ!
ಏಸು ಮಿಂಚಿನ ಸೆಳೆಯ ಕಂಡಿತೊ
ನಗುವು ಅಳುವನು ನುಂಗಿತೊ!

೬

ಪ್ರೇಮ ಹಂಸವು ರೆಕ್ಕೆ ಬೀಸಿತು—
ಕಡಲು ಮುಗಲನು ದಾಟಿತು!
ಸಹ್ಯೆ ಗಿರಿಯನು ಏರಿ ನಂದಿತು
ಜಗವು ಬಂಧನವೆಂದಿತು !

೭

ಕಣ್ಣನಗಲಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರೆ
ಕಲ್ಪನೆಯು ಕೈ ಬಿಡುವದು;
ಯೋಗನಿದ್ರೆಯೊ ಕನಸೊ ಕಾಣೆನು
ಮನಸು ಪುಲಕಿತವಾಗಲು !

೮

ಸಹ್ಯಲೋಕವ ಸುತ್ತಿ ಬಂದೆನು
ಅವ್ಯತ ಶಿಲೆಯನು ಕಂಡೆನು;
ಹೇಗೊ ಏಕೋ ಮೂಕನಾದೆನು
ಶಿಲೆಯು ಕರಗಲು ಹರಿಯಲು !

೯

ಮುಗಲದೊಂದಕೊ ತೇಲಿ ಬಂದಿತು
ಅಪ್ಪುಗೈದಿತು ಗಿರಿಯನು !
ಮುಗಲು ನೀನೀರಾಗಿ ಸುರಿಯಿತು
ನವಿಲು ಕೆದರಿತು ಗಿರಿಯನು !

೧೦

ನವಿಲ ನೃತ್ಯವ ಕಾಣಕಾಣುತ
ಪ್ರೇಮ ಹಾಡಿತ್ತು ಗೀತವ !
ಏಕೊ ಹೇಗೋ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು
ಮುತ್ತ ಮಳೆಯೇ ಸುರಿಯಿತು !

—ವಿಠಲ ಗಾಂವಕರ

ಜ್ಯೋ. ಬಿ. ಎ.

ಕರ್ಮವೇ ಕಾಮಧೇನು !

* * *

೧

ಒಂದುಚ್ಚು ಧೈಯಕೆ ಹಲವು ಕೈಗಳು ನೇಹದಿಂದಲಿ ದುಡಿಯಲು
ಒಂದರಿತ ಮನ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದಲಿ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನ ಮಾಡಲು
ಒಂದಿನಿತು ತಡೆಯದೆ ಕರ್ಮದೇವತೆ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯನೀವಳು
ಒಂದೊಂದು ಹನಿಯಿಂ ಹೊಳೆಯೆ ಹರಿವುದು ಕಾಮಧೇನುವು ಕರ್ಮವೇ !

೨

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವನು ಪಡೆಯಲು ಕರ್ಮದೀಪ್ತಿಯು ಆದಿಮ
ಎಚ್ಚತ್ತು ಅರಿತೊಡೆ ಬೋಧೆಯಪ್ಪುದು ತ್ರಿಗುಣಗಳ ತಾ ತೊರೆಯಲು
ನಿಚ್ಚಳನದಪ್ಪುದು ತ್ರಿವಿಧ ಶುದ್ಧಿಗು ಕಾರ್ಯಕರ್ಮವೆ ಅಂತಿಮ
ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ವೀರರೆ, ನಾಡ ಕಟ್ಟುವ ! ಕಾಮದೇನುವು ಕರ್ಮವೇ !

—ಜಿ. ಎಸ್. ಹೆಗಡೆ

ಜ್ಯಾ. ಜಿ. ಎ.

ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿತು

* * * *

ನಮ್ಮ ಮನೆ-ಮಾಮರದ ಮೇಲೊಂದು ಚಿಲುವಕ್ಕಿ
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಗರಿಯ ಕೆದರಿ ಹಾರಿತು ಮಿಕ್ಕಿ!
ಅದರ ಬಣ್ಣಕೆ ಸೋತು ಇನಿದನಿಗೆ ಮನವೋತು
ಹಿಡಿಯಲೆಳಿಸಿದೆ;— ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿ ಹೋಯ್ತು
ದೂರದೂರಕೆ ಬಾನಿನಾಚೆ ಹಾರಿತು, ಕಣ್ಣು
ತಡೆಯದಾಯಿತು, ಅದರ ಸಿಹಿ ನನಹೆ ಚೆನ್ನು!

ನೆನೆದಂತೆ ಸಿಹಿ ಹೆಚ್ಚು;— ನನಗೆ ಹಕ್ಕಿಯ ಕಾಣ್ಕೆ
ಕನಸಾದರೂ ಅದನು ದಿಸವು ನೆನೆಯುವ ಬಯಕೆ!

—ಎಲ್. ಆರ್. ಬಾಸಟಿ

ಆರ್. ಎ.

ಭುವನಾಂಗಣಾಗಮನತ್ಯುಷೆ
 ಆತುರೆ ನವವಧುಸದೃಶೆ
 ಕಾನನಾಂಬರಾರೂಢನಿಶೆ
 ದಿಜ್ಞಂಡಲಗಳ ಚುಂಬಿಸೆ;—
 ಹರಿಸ ನೀರ ನೊರಗಿನಲ್ಲಿ
 —ಪ್ರಕೃತಿ ರತಿಯ ಸರಗಿನಲ್ಲಿ—
 ವೀಚಿಮರೀಚಿ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ
 ರಸಿಕ ಹೃದಯವೊಸರಿಸೆ;—
 ಹಸಿರ ನೆಲವು ಉಬ್ಬುತಿರೆ
 ರವಿಯು ತೆರಳೆ ಮಬ್ಬು ಬರೆ
 ರಜನಿ ಹಗಲ ತಬ್ಬುತಿರೆ
 ಆ ಲೋಕದೋಕುಳಿ ದಿಶೆ ದಿಶೆ!—
 ಲುಲಿತ ಲತೆಗಳಲುಗೆ ಅಲ್ಲಿ
 ತೂಕಡಿಸೆ ಸಮೀರಣಂ !
 ಹೂದೊಟ್ಟೆಲದಲಿ ತೂಗುತಲಿರೆ ಲತೆ
 ಸಕಲ ವಿಕಲ ಹಾರಣಂ !
 ಶ್ರೀಗಂಧದ ತರುಣೀತಲದಾಳದಿ
 ಬನಬನದುಂಬಿದ ಕೇತಕಿಧೂಳದಿ
 ಕುಣಿವಳು ನಿಶೆ ಮಾನಧ್ವನಿ ಮೇಳದಿ
 ತನ್ಮಯಮಿ ಭೂ-ಜಲ-ಗಗನಂ !—
 ರತ್ನ ದೀಪ್ತಿಯಾ ತಾರಾಭ್ರಮಣದಿ
 ನೂಕುವಳೆನ್ಮನು ನೋಹನ ತಿಮಿರದಿ
 ಉಗ್ರೋದಗ್ರಾಂಬರ ಕಾಳಿಮದಿ
 ಗಂಭೀರಂ ಗಹನಂ ಭೂ-ಮಾನಂ !

—ವಿ. ವಿ. ಕಳಕವ್ಯನವರ

ಆಯ್. ೨.

ಭಾರತದ ಧ್ವಜಕೆ—

*

*

*

ಕ್ಷಿತ್ಯಂತದಿ ಒಡೆಯುತಲಿದೆ ಸ್ಫೋಟಾಸ್ತ್ರನಿನಾದ
 ಹೊನ್ನನ್ನಣ್ಣಾಗೇಳುತಲಿದೆ ಜನಜನದ ವಿವಾದ
 ಕೂಗುತಲಿದೆ ತ್ವೀಪದಿ ವೃತ-ವರ್ಣಂಗಳ ಭೇದ !
 ಆ ಸ್ಫೋಟವ ಆ ಕ್ಷೋಭವ ಆ ಕ್ರಂದನ ಮಿರಿ
 ವಿಶ್ವದ ಗಿರಿಕಂದರಗಳ ಮೂಲೆಯ ಸೇರಿ
 ನಮ್ಮಯ ಘೋಷವು ಮರುದನಿಗೊಳ್ಳುವುದಿಂದು.
 ನೂರ್ವರುಷದ ಹೆಣಗಾಟಕೆ
 ಎಳ್ಳರುಷದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ
 ವಿಜಯದ ಸುಖಸಂವೇದನೆ
 ಜಗದನ್ಯಾಯದ ಅಸಹನೆ
 ತಳೆದಿವುಗಳ ನಿಂದಿರುವೆವು ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ ಇಂದೆ !
 ಸೂಸಲಾ ತಂಗಾಳಿ
 ಬೀಸಲಾ ಬಿರುಗಾಳಿ
 ಕೊಡಲಿ ಚೆಲುತನ್ನೆಳಲು
 ಸುಡಲಿ ರಣರಣ ಬಿಸಿಲು
 ಚಲಿಸದಲೆ ನಿಲ್ಲುವೆವು ಅಂತೆಯೇ ಮುಂದೆ !
 ವಿಂಧ್ಯನಗ ತಡೆದಿಲ್ಲ
 ನರ್ಮದೆಯು ಒಡೆದಿಲ್ಲ
 ಉತ್ತರದ ದಕ್ಷಿಣದ ಐಕ್ಯವನ್ನು;
 ದಕ್ಷಿಣದ ಮಲಯದಲಿ
 ಉತ್ತರದ ನರುಗಂಪು
 ಕೂಡಿ ತಣಿಸಲಿ ಸಕಲ ಜಗದ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು;
 ದಿವ್ಯ ಮಾನವ್ಯತೆಯ
 ಭವ್ಯ ಸಂದೇಶವನು
 ಸೂಸಿ ಬೆಳೆಸಲಿ ಜಗದಿ ರಮ್ಯ ಶಾಂತಿಯನು !

ಯುಧ್ಧ ಬಂದರೆ ಬರಲಿ—

ಶಾಂತಿ ವ್ರತವನು ಹಿಡಿದ

ಕೈ ಕೈದುಗಳ ಹಿಡಿಯೆ ಹಿಂಜರಿಯದಂಜದಿದು !

ಎಮ್ಮ ಶವಗಳ ಕೋಟಿಯನು ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟಿ

ಎಮ್ಮಾತ್ಮಗಳನದಕೆ ಕಾವಲೆಂದಲ್ಲಿರಿಸಿ

ಹೊಯ್ದು ಹೋರಾಡುವೆವು ದುಡಿಯುವೆವು ನುಡಿಯುವೆವು !

ಎಮ್ಮ ನಭದಲ್ಲಿ ಮುಸುಕಿದರೆ ಘನ ಕಾರ್ಮೋಡ

ತುಡುಕಿಯದನುದುರಿಪೆವು ರಸವರ್ಷ ಧಾರೆಗಳ,

ನೀ ಮಾತ್ರ ಅದಕಿಂತ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತಿರು !

ನಮ್ಮ ನೆತ್ತರ ಕೆಂಪು

ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂ ತೊಳೆದ ಶುಭ್ರ ಹೃದಯದ ಬಿಳಿಪು

ಬೆವರೆರೆದು ಬೆಳೆಸಿರುವ ಬೆಳೆಯ ಹಸಿರಿನ ಒಪ್ಪು

—ಇವುಗಳನು ಜಗಕೆ ತೋರಿಸುತ ನೀ ಹಾರಾಡು

ಸಮತೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಂತರಾಳದಲಿ ತೂರಾಡು

ಚಿರಂತನವಂತೆಯೇ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತಿರು

ಮಾನವನ ಮಾನವ್ಯಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುತಿರು !

—ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ

ಎಫ್. ವಾಯ್. ಎ.

ಜೀವನ-ನಾಟ್ಯ

*

*

*

ಜಗವದೊಂದು ರಂಗಭೂಮಿ
ಬದುಕು ನಿತ್ಯ ನಾಟ್ಯವು;
ಜೀವನೊಂದು ಸೂತ್ರಧಾರ
'ಜೀಯ'ನೊಬ್ಬ ಸೂತ್ರಧಾರ!
ಬೆಳಗು ಬೈಗು ನಮ್ಮ ಉಡುಪು;
ಚಂದ್ರ ಶಾಂತಿ ಅರುಣ ಕಾಂತಿ
ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯದೊಡನೆ ತೊಡವು;
—ವೇಷವಿದುವು, ಭೂಷವಿದುವು.
ಗುಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟ ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳ
ಕಡಲು ಮಂಜು ಮುಗಿಲು ಬಾಸು
ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ ಹೂವು ಬಳ್ಳಿ
ನಿಚ್ಚ ನೋಟಕಾರರಿಲ್ಲಿ!
ಕಾಮ ಕ್ರೋಧ ಮೋಹ ಲೋಭ
—ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕಿ
ಸೂತ್ರಧಾರನೊಡನೆ ಹೋಗಿ
ಆತ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬಾಗಿ, —
ಅವನ ಹರಕೆ ನಾಂದಿ ಮಾಡಿ
ನಲೈಯೆಂಬ ನಾಟ್ಯವಾಡಿ
ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು
ತಾಳದೊಡನೆ ತಾಳ ತಟ್ಟಿ, —
ನಾಟ್ಯವಾಡಿ ನಲಿಯುವ
ಹಿಗ್ಗಿ ನಲಿದು ತಣಿಯುವ
ನೌಖ್ಯವೊಂದಿ ಬೆಳೆಯುವ
ಆತ್ಮಬಲವ ಬೆಳೆಸುವ!

—ಜಿ. ಎನ್. ಕುಂದರಗಿ

ಎಫ್. ವಾಯ್. ಎ.

೧

ನಿಮಿಷವೊಂದು
ಹರುಷದುಂಬಿ
ವಿರಸಭಾವವಳಿಯಲಿ ;
ವರುಷವೊಂದು
ನಿಮಿಷವಾಗಿ
ಸರಸ ಭಾವ ಬೆಳೆಯಲಿ !

೨

ಹೊಸ ವರುಷದಿ
ಹೊಸ ಬಾಳಿದು
ಹೊಸತನದಲಿ ಬೆಳೆಯಲಿ !
ಜಸ ತುಂಬಿದ
ಹಸನಾಗಿಹ
ರಸಜೀವನ ಬೆಳಗಲಿ !

೩

ಕೆಳೆಯತನದ
ಹೊಳೆಯು ಹರಿದು
ಇಡಿಯ ಇಳೆಯ ತುಂಬಲಿ !
ಒಲುಮೆ ಬೆಳೆದು
ಬೆಳಕು ಹರಿದು
ಜಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಲಿ !

—ಕೆ. ವಿ. ಹೆಗಡೆ

ಆಯ್. ಎ,

